

PC & MAC WORLD

NEMZETKÖZI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI MAGAZIN 3. ÉVFOLYAM 6. SZÁM 1994. JÚNIUS ÁRA: 285 FT

HÁZITANÍTÓK kontra VARÁZSLÓK

Indul a multimédia show

Pixelbűvölet

Windows alatt a Kai's Power Tools

**Milyen PC-t használjunk
kiadványszerkesztéshez?**

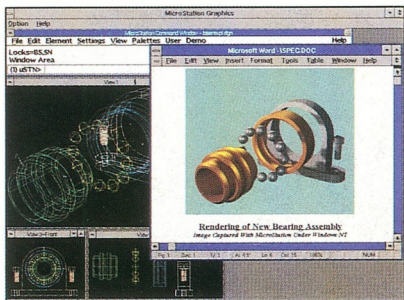
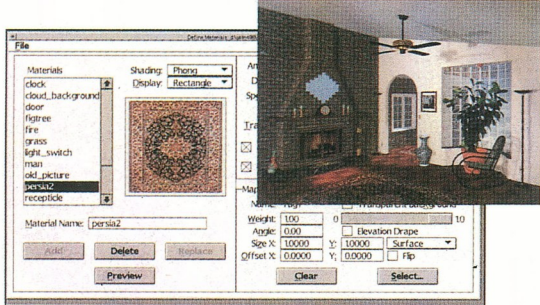
Macworld:

QuarkXPress 3.3

Gigászok csatája:

FreeHand versus Illustrator

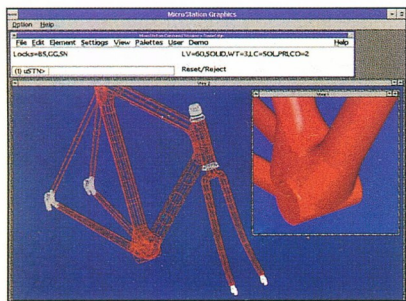

Rendering. Valóság-hű megjelenítés, kamera effektusok. Fényforrások, árnyékolás. Döntést segítő megjelenítések a végső terv elkészülte előtt.

Windows. Barátságos felhasználói felület, szakmánként optimalizálható tervezői környezettel, pl. építészeti, gépészeti stb. Teljes integráció a Windows (NT) környezetbe.

MicroStation

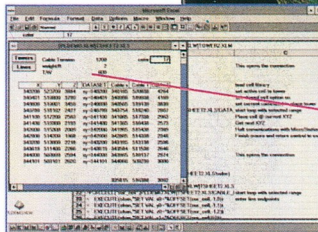
MORE POWER TO YOU.

Modeling. Felületmodellezés, NURBS, 3D Boolean operátorokkal. Metszések, szilárdtest modellezés. Gépészeti alkalmazói felület.

Drafting. Komplet 2D-s tervezési segédeszköz. Asszociatív dimenzionálás, raster vektor megjelenítés együtt, referencia design file koncepció, plot preview stb. On Line Hipertext help.

DOS, **Windows NT**, Unix operációs rendszerekkel

SQL adatbázis kapcsolat.

INTERGRAPH Magyarország Kft.
1149 Budapest, Bosnyák tér 5.
Telefon: 163-3888 Telefax: 183-7372

INTERGRAPH
Solutions for the Technical Desktop™

* OKIFAX * OKI LED TECHNOLOGIA * OKI INTELLIGENS FEJTECHNOLOGIA *

Nem mindenki tudja, hogy az OKI több mint 110 év óta a világ egyik legnagyobb japán elektronikai óriása, és az OKI több mint 20000 szakembere áll világszerte az önök szolgálatára.

De csak Európában több mint 5000000 OKI nyomtató- és telefaxfelhasználó jól ismeri ennek eredményét, hogy az OKI gyártmányok minősége, megbízhatósága páratlan, és HASZNÁLNI GYEREKJÁTEK

OKI

People to People Technology

OKI Képviseleti Iroda

1075 Budapest, Károlyi krt. 11.

Europa Center

Telefon: 269-7873 Telefax: 269-7872

LED
EGYSÉG

5

ÉV
gyári garancia

Forgalmazók:

DATAPLAN RT.	FLAG KFT.	HUMANSOFT KFT.	MIKROPO
Forgács András	Berényi Róbert	Róna András	Fogarasi László
Telefon: 250-0510	Telefon/Telefax: 114-2696,	Telefon: 163-2879	Telefon: 112-7830
Telefax: 168-8632	113-9631	Telefax: 251-3673	Telefax: 269-0151
NETREND RT.	PROFESSIONÁL KFT.	SZÁMALK-CED KFT.	
Bangócs István	Farkas László	Katona József	
Telefon: 114-0893,	Telefon: 167-0024,	Telefon/Telefax: 161-0863, 161-0625	
113-3208	187-0348	Telefax: 181-0757	
Telefax: 114-0066	Telefax: 167-0289		

Telecommunications

Information Processing

Electronic Devices

* OKIFAX * OKI LED TECHNOLOGIA * OKI INTELLIGENS FEJTECHNOLOGIA *

0609

Szerencséje lesz,

ha sikerül beszereznie egy **ORGANIZER for Windows v1.1-t**:
menedzsernaplár, mely soha nem telik be, elfoglaltság jelzővel, összefűzési
lehetőséggel, "előre figyelmeztető"-vel, naptárral, hangeffektusokkal.

Hálózati környezetben is működik.

Legkeresettebb termékeink már magyarul beszélnek :
AmiPro 3.0, a cc:Mail 2.0, és az Organizer for Windows 1.0.

Lotus

Szakmai támogatás, konzultáció közvetlenül a **Waltontól!**

A teljesség igényével!

WALTON
NETWORKING KFT.

WALTON NETWORKING KFT.

1077 Budapest, Almássy tér 2. Tel.: 267-9010, 267-9006, 267-9007 Fax: 267-9011 Postacím: 1245 Budapest, Pf.: 1158

0642

Block Design

ÚJ COMPAQ PROSIGNIA SZERVEREK: MOZDONYT KAP EGY VASÚTI KOCSI ÁRÁÉRT

Ogilvy&Mather

Mindenki számára egyértelmű, hogy a Compaq méretének növekedésével fejlesztési is egyre erősebbek, magasabb színvonalúak lesznek, miközben az új technológiák költsége csökken.

Az új Compaq Prosignia szerverek tökéletesen megfelelnek a különböző típusú cégek eltérő igényeinek. Fejlesztésük során három

alapszabályt vettünk figyelembe. Első a megbízhatóság: mint minden Compaq szerver, az új gépek is teljes biztonsággal működnek 24 órán keresztül. Második az egyszerű használat, a számtalan eszköz segítségével: SmartStart, mely lerövidíti a szerver konfigurációs és a rendszerszoftver installációs idejét; CD-ROM szériatartozéként; valamint a Compaq's Insight

Manager rendszer, mely figyelmet a legpróbb hibákra is, mielőtt nagyobb meghibásodás válna belőlük. Végül a Compaq mind ezt a teljesítményt különösen versenyképes áron kínálja Önnek.

COMPAQ
CSAK KÖVETNI LEHET

COMPAQ COMPUTER KFT. 1126 BUDAPEST, KIRÁLYHÁGÓ TÉR 8-9. TEL.: 201-8776 FAX: 201-9696

0629

De jó...!

De jó..!

Azt már tudjuk, hogy egy átlagos számítógépbe több ezer könyv tartalma belefér. ■ De mostantól egy „könyvbe” fér bele egy átlagon felüli számítógép, az INEX notebook. ■

Az ok: 486 SLC2; 50 MHz; 4 MB RAM, 10" Sharp LCD; 120 vagy 200 MB winchester; DOS 6.2! ■

Ez jó ugye? ■ És ami a legjobb, hogy az INEX notebook minden PC Kuckóban megtalálható. ■

INEX Notebook.

De jó!

A számítástechnika komfortja

Napi információk a TELETEXT 377. oldalán.

Budapest XIII., Jászai Mari tér 5.
Tel./Fax: 111-5468

Budapest XIII., Tátra (Sallai) u. 8.
Tel./Fax: 131-5705

Budapest VII., Thököly út 32.
Tel./Fax: 269-7716, 269-7980

Budapest VI., Damjanich u. 23.
Tel./Fax: 121-0561

Debrecen, Timár u. 15-19.
Tel./Fax: (52) 349-662, 315-563

Debrecen, Bathányi u. 10.
Tel./Fax: (52) 312-166

Miskolc, Széchenyi u. 14.
Tel./Fax: (46) 356-136

Szeged, Bartók Béla tér 10.
Tel./Fax: (62) 322-256

BROKER REKLÁM

0654

Scimitárszabványi Kft.

OKIFAX 1000

OKI

FLAG Bemutatóterem:
1083 Budapest, Práter u. 51
☎ : 114-2696 , 113-9631

0613

TRICORD PowerFrame a szuperszerverek családja

Memória:
alapértelmezésben 1 Gbyte-ig bővíthető hibajavító rendszerű (ECC, paritás)

PowerBus:
276 Mbyte/sec sebesség, 64 bites független rendszer

EISA bridge:
9 db EISA/ISA bővítiókártyahely, függetlenül működhetve a rendszer többi részétől (nem lassítja azokat)

CPU/CACHE:
max. 6 db. i486 vagy Pentium automatikus standby/failover üzemmód a "teljesítmény" ellen

Rendszerfigyelő, hibamegelőző segédeszközök

Intelligens lemezkezelő:
SCSI csatornánként 20 Mbyte/sec kapacitás 488 Gbyte-ig (intelligens, mert a lemezműveleteknél több, mint 90 %-ban tehermentesíti a CPU-t)

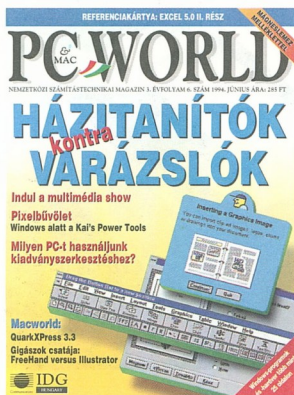
- adatintegritás ellenőrzés minden adatsavon
- ECC-vel védett memória
- beépített RAID támogatás
- menüközből és kezelhetők az erőforrások
- menetközben változtatható teljesítmény
- folyamatos hibamegelőző analízis
- folyamatos upgrade (CPU, memória, diskok, on. rendszer stb.)
- Nyitott rendszer
- UNIX (SCO, MPX, Univel), OS2, Banyan VINES, Novell NetWare, USL SMP, Solaris stb.

MEGATREND

1082 Budapest, Tüdő ut. 32A
Tel./Fax: 132-7699
132-7710

6013 Pécs, Könyves ut. 24.
Tel./Fax: 170-486-401
170-486-402

0604

A címlap a CHRONOS Kft. stúdiójának gondozásában készült.

12. oldal

Egyre több multimédia alkalmazás veszi célba a zenekedvelőket: várhatóan nagy érdeklődés kíséri majd a legendás Beatles-lag, John Lennon rövidesen elkészülő CD-jét

HÍREK	10
KIÁLLÍTÁS	
Indul a multimédia show	12
A multimédiás eszközök és interaktív technológiák egyik fő fórumának szánt első Los Angeles-i New Media Expon jó néhány figyelemre méltó terméket mutattak be a kiállítók.	
Az Ifabón jártunk	16
Összeállításunkban a közel 70 000 látogatót vonzó Ifabo Budapest 1994 kiállításon látott érdekességekből nyújtunk át egy csokrot olvasóinknak.	
ÚJDONSÁGOK	
Kézben tartja az INI állományokat az új Norton	18
Windowsos segédprogramok és jól bevált DOS-os eszközök remek ötvözetét kínálja a Symantec mindentudó programcsomagjának legfrissebb változata.	
Abiaktörő Uninstaller	20
Megszabadít minket a merevlemezén lévő Windows-törmelékektől – a felesleges vezérlőktől, betűkészletektől és más, nem használt állományoktól – ez a hasznos segédprogram.	
Barátságosabb arcot vág a WinFax Pro	20
Átalakított felhasználói felületé révén immár egyszerűbben kezelhető a népszerű, windowsos faxprogram.	
Könnyebben telepíthető a Lotus Notes	21
A Lotus munkacsoportos termékének most megjelenő két továbbfejlesztése a hálózati adminisztrátorok munkáját segíti, a jövő év közepére ígért 4.0-s változat pedig a végfelhasználók életét könnyíti majd meg.	
DX4-es notesz és színes tollas gép a Toshibatól	22
Két olyan terméket ismertetünk cikkünkben, amelyek kategóriájukban úttörőnek számítanak.	
TERMÉKISMERTETŐ	
Pixelbűvölet	23
Írásunkban egy különleges hatások létrehozására szolgáló, grafikus kiegészítő programról, a Kai's Power Toolsról próbálunk meg képet adni.	
Olcsó kiegészítő amatőr videósoknak	26
Az Escom videokártyájával videojelet digitalizálhatunk, videóra rögzíthetjük a PC-nk által megjelenített képeket, sőt a kártyán még egy TV-vevőt is elhelyeztek.	
A legérzékenyebb világtérkép	29
A egyesült államokbeli DeLorme cég 380 megabájtnyi adatot tartalmazó, CD-ROM-os világtérképe idővel ígertes terméké válhat, bár már mostani állapotában is figyelemre méltó termék.	
Elektronikus filofax	32
Magyar változatban kapható a Lotus Organizer információkezelő program, amely épp úgy néz ki, mint egy csatos zsebnótesz.	
Repülőktől Mozartig	34
Az Aris Entertainment négy CD-ből álló készlete izéltöt ad abból, hogy mire való – a játékon kívül – a PC-s multimédia.	
TESZT	
Házitanítók kontra Varázslók	36
Termék-összehasonlításunkban a három legfejlettebb windowsos szövegszerkesztő, az Ami Pro 3.01, a Word 6.0 for Windows és a WordPerfect 6.0 for Windows képességeit vetjük össze.	
HÁLÓZATOK	
LANtastic-hálózatok	51
Egyenrangú LAN-ok kiépítésére szolgál az Artisoft cég hálózati operációs rendszere, amelynek a kisebb munkacsoportok vehetik jó hasznát.	

TIPPEK ÉS TANÁCSOK

Milyen PC-t használjunk kiadványszerkesztéshez? 58
Cikkünkben megtudhatják az érdeklődők, hogy milyen szempontokat kell figyelembe venniük egy professzionális kiadványok létrehozására szánt PC-s rendszer vásárlásakor.

SZOFTVERTÉKA

Böngésző 63
Programokról röviden: QuarkXPress 3.3 for Windows • Man Enough • Lotus 1-2-3 Release 4 for Windows Multimedia Edition

Telefondorlatok 64
Válogatás a Microsoft magyarországi forródrótos tanácsadó szolgálatához beérkezett leggyakoribb kérdésekből.

Toplista 1994. április 65
A legkelendőbb programok listája a SoftWare Stationtól, a Szoftver ABC-től és a KeSzőtől.

MACWORLD

A hónap témája: DTP

• Gyorsuló művészet 67

• Gigászk csatája – FreeHand versus Illustrator 68

• QuarkXPress 3.3 72

Hírek 73

PC-PIAC

Kép-képző kártyák 75

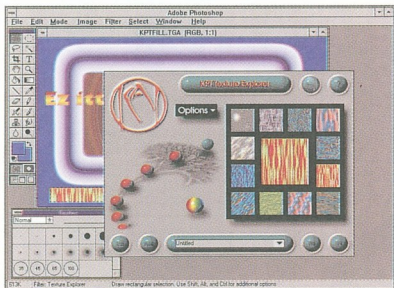
A megjelenítőt vezérlő grafikus kártya tudása nagymértékben meghatározza egy PC élvezeti értékét. Táblázatainkban 39 színes SVGA adapter jellemzőit találhatják meg.

A HÓNAP ALKALMAZÁSA

Utazás a számítógép körül 79

A légitársaságokhoz hasonlóan a magukra valamit is adó utazási irodák ma már számítógépet használnak a foglalások nyilvántartására. Nemrégiben az IBUSZ-nál jártunk, amely több mint 15 éve építette ki saját országos számítógépes hálózatát.

ADATBANK 82

23. oldal
Formabontó, tetszetős megjelenésével már az első látásra belopja magát a szívünkbe a Kai's Power Tools, amely később sem okoz csalódsást

PCWORLD

NEMZETKÖZI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI MAGAZIN

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

DR. BISZTERSZKY ELEMÉR, CSEPAI JÁNOS,
HAVASS MIKLÓS, PAKOZDI IMRE
ELNÖK: DR. BRÜCKNER HUBA

FŐSZERKESZTŐ: MESTER SÁNDOR
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:
MESZÁROS CSABA (M. Cs.)

OLVASÓSZERKESZTŐ: HAVADI KRISZTINA
KIADJA AZ IDG MAGYARORSZÁGI LAPKIADÓ KFT.
FELELŐS KIADÓ: BIRO ISTVÁN ÜGVEZETŐ IGAZGÁTO
MŰSZAKI VEZETŐ: MESZÁROS TIBOR
RENDSZERGÁZDA: KISS ZOLTÁN

A SZERKESZTÉSÉSG ÉS A KIADÓ CÍME:

1012 BP., MÁRVÁNY U. 17.
TELEFON: 156-8291, 156-0337,
156-2967, 156-3211

TELEFAX: 156-9773, LEVELCÍM: 1536 BP., Pf. 386

MUNKATÁRSÁK:

GUTTRAY LÁSZLÓ, KESLERNÉ FÁTRAI MÁRIA,
MÓRAY GÁBOR, REVÉSZ GÁBOR (R. G.)

SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR: MARTEK ISTVANNÉ

FOTÓK: CSORBA GÁBOR

TIPOGRAFIA: IDG GRAFIKAI STÚDIO

STÚDIOVEZETŐ: VARGA LÁSZLÓ

TERVEZŐSZERKESZTŐ: RADNÓTI ÁGNES

GRAFIKA: DÁNIEL ANDRÁS

HIRDETÉSFELVÉTEL:

IDG KERESKEDELMII IRODA

IRODAVEZETŐ: EGYED ZSÓKA

GRAFIKA: IDG GRAFIKAI STÚDIO

IDG MAGYARORSZÁGI LAPKIADÓ KFT.

1012 BP., MÁRVÁNY U. 17.

TELEFON: 156-8291, 156-0337, 156-2967, 156-3211

TELEFAX: 156-9773

SZERKESZTŐSÉGÜNK A LAPBAN KÖZÖLT HIRDETÉSEKET
A LEHETŐ LEGMAGYOBBI KÖRÜLKÉNTESSEL
GONDOZDA, DE A HIRDETÉSEK TARTALMÁERT
NEM VÁLLAL FELELŐSSÉGET.

TÖRDELÉS, SZÍNBONTÁS:

IDG FORMAKÉSZÍTŐ ÜZEM

VEZETŐ: NEMESS JÓZSEF

NYOMÁS, KÖTÉSZET: SÁGVÁRI NYOMDA

(93.0845)

FELELŐS VEZETŐ: SZILÁGYI TAMÁS IGAZGÁTO

HU ISSN: 1215-5055

TERJESZTIK A HÍRKER RT., AZ NH RT. ÉS ALTERNATÍV
TERJESZTŐK. ELŐFIZETHETŐ A KIADÓNÁL (IDG LAP-
KIADÓ KFT. 1536 BUDAPEST, Pf. 386), KÖZVET-
LENŰL POSTAUTALVÁNYON, VALAMINT ÁTUTALÁSSAL
AZ IDG MKB 203-28016 PÉNZFORGALMI JEJLŐ-
SZAMRA. KÜLFÖLDÖN TERJESZTI A KULTÚRA KÜLKE-
RESKEDELMII VÁLLALAT (H-1389, Pf. 149). EGY
SZÁM ÁRA 285 FT. ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉGY ÉVRE: 2820 FT.
FEL ÉVRE 1410 FT.

LAPUNK BÁRMELY RÉSZÉNEK MÁSOLÁSÁVAL ÉS TER-
JESZTÉSÉVEL KAPCSOLATBAN MINDEN JOGOT FENNT-
TARTUNK. © 1994. JÚNIUS

IDG
HUNGARY

A PC WORLD AZ IDG COMMUNICATIONS (USA) CÉGHEZ, A VILÁG LEGMAGYOBBI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KIADÓJÁHOZ KAPCSOLÓDIK. AZ IDG COMMUNICATIONS TÖBB MINT 190 KIADVÁNYT JELENTET MEG 61 ORSZÁGBAN. A KIADÓ SAJTÓTERMEI KEZELT HAVONTA MINTÉGY 30 MILLIÓAN OLVASSÁK. AZ IDG COMMUNICATIONS TAGVÁLLALATAI VALAMENNYEN HOZZÁJÁRULNAK AZ IDG HÍRSZOLGÁLTATHOZ, AMELY ONLINE MÓDON, NAPONTA SZOLGÁLTATJA A NEMZETKÖZI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI HÍRKEET.

SoftWare Station

**SWS újdonságok és klasszikusok -
- miért venné máshol, drágábban?**

AutoCAD LT for WIN	39.800	Multi Edit Prof. v7.0	19.800
CA-Clipper v5.2 bundle	33.800	PagePlus v2.0	13.800
CheckIt Pro (Vol.I+II)	12.800	Panoramic! vl.1 for WIN	16.800
Close-Up v5.0 Dual Pack	17.800	Pixar Typestry WIN, Mac	24.800
Corel Ventura v4.2	22.800	QEMM386 v7.03	9.800
Fontographer WIN/Mac	34.800	QuarkXpress v3.3 WIN, Mac	84.800
Laplink V	14.800	Stacker v4.0 / up.	12.800/8.800
Morph for Windows	14.800	SWS Type Bundle (Monotype Font CD+ FontMinder+Font-o-matic)	13.800
MS DOS v6.2 Resource Kit	3.800	WinFax Pro v4.0/up.	12.800/8.800
MS FoxPro v2.6 DOS, WIN	16.800		

☆☆
201-6523 **Professionális amerikai szakkönyvek legnagyobb választéka!**
 Software-ben és szakkönyvben nem ismerünk lehetetlent...

0630

r
RADIUS

ELEKTRONIKAI FEJLESZTŐ,
GYÁRTÁSSZERVEZŐ ÉS
KERESKEDELMI IRODA
Budapest, VI. Vörösmarty u. 58/a
(az udvarban)

Multi Media
True 16-Bit Stereo
HANGKÁRTYA
13.750,-

SONY
Dupla sebességű
CD-ROM Meghajtó
22.200,-

CD-ROM
LEMEZEK

7 napra
háza víhető!

ÚJ és HASZNÁLT
CD-ROM lemezek
VÉTELE - ELADÁSA!
Az árak ÁFA nélkül értendők.

0610

**Júniusban
megérkezik a jövő
a STAR-tól
a lézernyomatásban.**

STAR WinType 4000 Windows Lézernyomatató
Kizárólagos elosztó: HRP Hungary Kft. 1051 Budapest, Nádor u. 32.
Telefon: 132-7534, 132-7536, 112-0078 Telefax: 131-8177

0635

1E
Computer

TECOE

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1091 Budapest, Üllői út 81.
Telefon: 113-4273 Telefontelefax: 215-4354

ALR
Advanced Logic Research, Inc.

Authorized Reseller   Authorized Service Center

Apple Computer

Microsoft

NOVELL

SCO
OPEN SYSTEMS SOFTWARE

hp HEWLETT PACKARD

EPSON

LM LASERMASTER
LASER PRINTER DIVISION

QMS

0324

Kutatás és fejlesztés

Amerikai kollégáink büszkék arra, hogy döntéseik előkészítéskor gyakorta vették be a felmérések fegyverét. Május első napjaiban Isztambul adott otthont az európai *PC World* lapok szerkesztőségi találkozásának, amelyen tucatnyi felmérés eredményeivel ismerkedhettünk meg. Zömük Amerikában készült, ezért „kimeneteket” körültekintéssel kell a hazai viszonyokhoz illeszteni. Az isztambuli kétnapos kiképzés olvasóink érdeklődésére is számot tartó érdekességeiről számolok most be.

Tengerentúli kollégáink, amiként mi is, az olvasóknak írják a lapot. Ez így első hallásra nem tűnik egzengetően nagy dolognak, hiszen kinek másnak, ha nem az olvasóknak írna az, aki szövegszerkesztőt indít el a gépén, és amúgy újságíró. Az azonban már nem ilyen kézenfekvő, mi módon tudakolható ki, hogy az állandóan változó számítástechnikai környezetben hogyan elégítheti ki egy szaklap a legteljesebben az olvasók érdeklődését. Amerikai társalaplunk vezetői szerint a válasz egyszerű. Állandó és kíméletlen kérdéssel, felméréssel kell követni az olvasóközönség érdeklődésének a változását, s ha szükséges, következhet a lap szerkezetének módosítása, a finomhangolás – a kutatás után jöhet a fejlesztés.

Dagadó kellel hallgattuk nagy testvérünk vezetőjének idevonatkozó eszmefuttatását, hiszen a mi *PC World*ünkben immáron másfél esztendeje rendszeresen megjelenik a *Töltse ki, nyerhe!* című kérdőív, amelynek segítségével havonta állítják ki olvasóink a lapról a bizonyítványt. A válaszokból sokat tanulunk, ami – reméljük – lapunk folyamatos fejlődésében mutatkozik meg.

Egy efféle páneurópai találkozón nemcsak lapjaink vezető orgánumának, az amerikai *PC World*nek a munkatársai jutnak szóhoz. Megismerkedhettünk például azzal a sikertörténettel is, amelyet a német *PC Welt* kiadója mesélt el. Német laptársunk alig másfél esztendő alatt megduplázta eladott példányszámát, nem kis részben azért, mert ott is arra figyelnek, amire kell: az olvasók véleményére. 1992-ben testvér-

lapunk még a sokadik volt a havi számítástechnikai magazinok eladás szerinti német ranglistáján, napjainkban viszont az első helyért áll harcban.

Nincs mit szégyenkeznünk, mi is megkétszerezтік a magyar *PC World* eladott példányszámát; nekünk 15 hónapba tellett a dolog. (1993 januárjától 1994 márciusáig hónapról hónapra növelve az eladást, eljutottunk a több mint 8500 példányos szintig. Természetesen a nyomott példányok száma is hónapról hónapra növekszik.)

Az isztambuli találkozón szó esett arról a tanulmányról is, amelynek kiértékelése még nem fejeződött be. Az előzetesen kibocsátott táblázatokból igen érdekes várható eredményekre lehet következtetni. Bizonyára voltak olvasóink, akik kaptak az e tanulmányhoz adatokat gyűjtő kérdőívekből. A világot átfogó felmérés készítői ugyanis, akik a PC-k használatát, a vásárlási szokásokat és a számítógépes kultúrát kutatják, hazánkat is bevették a vizsgált országok közé – egyedülként a kelet-európai térségből.

Az első kellemes meglepetés akkor ért bennünket, amikor megtudtuk, hogy a magyar *PC World* olvasói messze a nemzetközi átlagot meghaladó százalékban vették a fáradságot, és küldték vissza a kérdőíveket. Ez úton köszönjük olvasóink aktív közreműködését.

Annak is örültünk, hogy már az előzetes kiértékelésből kitűnt: hazánk fejletlenek mondható a PC-s kultúrát illetően. Vagy ennél pontosabban fogalmazva: a magyar *PC World* olvasói, szokásaik, a vállalatuknál betöltött pozíciójuk, az informatikai vásárlási döntések előkészítésében játszott szerepük tekintetében a fejlett országok *PC World*jeinek olvasóihoz hasonlíthatók.

Néhány esztendővel később kapcsolódtunk be ugyan a PC-s világba, ám hamar behoztuk a lemaradást, s ma már olvasóink például közel annyi PC-t birtokolnak, mint Svédországban vagy Franciaországban (van olyan olvasónk, aki nem is egy, hanem két-három PC-t mondhat a magáénak).

A végső értékelés még hátravan. Az azonban bizonyos, hogy a mi kis *PC World*ünk olvasói érett alkalmazói a számítástechnikának. Tájékozottak a PC-k világában; reméljük, ebben nekünk is részünk van.

Mester Sándor

Pentimos Intergraph munkaállomások

A hazánkban elsősorban térinformatikai rendszerei révén ismert amerikai Intergraph a legújabb Pentium lapka köré épített munkaállomásokat dobott piacra. A május elején bejelentett modellek a nagy teljesítményű PC-k, valamint az olcsó, RISC processzorokra épülő munkaállomások számára egyaránt kihívást jelentenek.

Technical Family (TD) a neve annak a termékcsaládnak, amely ezúttal három új taggal bővült. Egy- és kétlapkás, szimmetrikus többprocesszoros modellek kaphatók mos-

tantól, kiépítésük függvényében 8-30 ezer dollárért. Mind a műszaki, mind pedig a szokványos PC-s alkalmazások futtatására alkalmasak az Intergraph új TD-gépei, amelyek operációs rendszere a Windows NT. Az Intel nemrégiben bejelentett 90 megahertzes Pentiumból egy található a TD-3 jelűben, míg a TD-4-ben és a TD-5-ben egy pár működik az Intel legújabb lapkájából (a korábban piacra dobott TD-1-es 486-os processzoron alapul, a TD-2-es pedig 66 megahertzes Pentiummal szuperál).

Esik a Concerto ára

Nos, a legdinamikusabban fejlődő PC-gyártónak, a Compaqnak sem sikerül minden. A tóllalapú Concerto nem váltotta be a hozzá fűzött remé-

nyeket, magyarán: sokkal kevesebbet adtak el belőle, mint amennyit az üzleti tervekben előirányoztak. (Az International Data Corporation infor-

rásban 1995 elején jelennek meg a főbb európai nyelvekre átültetett verziók.

A *Chicago* kódnevet viselő terméket egyidejűleg fejlesztik angol, francia és német nyelven, mégsem fognak egy időben napvilágot látni – nyilatkozta *Tom Evislin*, a Microsoft egyik vezérigazgatója.

Kilencvenmillió dollárt fektet szingapuri gyártóüzemébe a Compaq Computer Corporation. Az elkövetkezé négy évben a cég meg akarja duplázni a dél-kelet-ázsiai és a csendes-óceáni térségben eladott asztali kivitelű, valamint hordozható személyi számítógépek számát. (A komoly beruhá-

máció szerint például 1993 utolsó negyedében Amerikában mindössze kétezer Concerto talált gazdára.)

Mint ismeretes, a Compaq a hordozható gépek szegmensében piacvezető, a közelmúlt azonban azt bizonyította, hogy a cég egyelőre nem sikerés a tollas gépek világában.

Múlt szeptemberben mutatkozott be a Concerto, kezdetben 2500 dollár körüli áron próbálták eladni az Egyesült Államokban, ahol mostanság a boltokban már csak feleány-

nyit kérnek érte. A Compaq katalógusában például a Concerto 4/25 – 120 megabajtos háttértárral – 1300 dolláros áron szerepel.

Tavaly az amerikai PC-gyártó több mint 750 ezer hordozható számítógépet értékesített, a közelmúltban újabb olcsó noteszgépeket kezdett forgalmazni (a mostanában bemutatott Aero szubnotesz ára Amerikában 1400 dollárnál kezdődik) – ebbe a sorba nem illett a Concerto, sem árát, sem forgalmát tekintve.

Nem fognak a PDA-k

A zsebcsécskások, vagyis a zsebben hordható digitális asszisztensek (Personal Digital Assistant, PDA) forgalma egyelőre nem felel meg a várakozásoknak.

Maga az Apple is, amely elsőként dobta piacra Newton nevű PDA-ját, most stratégiája újragondolására kényszerült. Hivatalos adatokkal nem hajlandók szolgálni az Apple illetékesei, de egyes megfigyelők tudni vélik, hogy 1994

első negyedében mindössze 48 200 PDA-t forgalmaztak az Egyesült Államokban, és ennek 60-65 százalékát teszik ki a Newton-eladások. Valóságos aranybányának tűnt az első PDA megjelenésekor a zsebcsécskások piaca, az azóta eltelt idő azonban azt bizonyította, hogy a felhasználóknak csak igen szűk körét sikerült meghódítani.

Az Apple kénytelen-kelletlen levonta a következtetéseket:

zás részben a meglévő gyár bővítését, részben pedig raktárépületek, valamint disztribúciós és szolgáltató központok létesítését fedezi.

Egyébként a Compaqnak eddig sem volt különösebb oka a panaszra ebben a régióban: 1993-ban egyedül Szingapúrban 184 százalékkal növekedtek a PC-eladásból származó bevételeik. Hongkongban 123, Tajvanon 175, Ausztráliában 56, Új-Zélandon pedig 36 százalékos forgalomnövekedést jegyeztek az elmúlt esztendőben. A fent említett, felújítandó üzemelő már a japán piacra is szállítani szeretnének.

Kínában 74 százalékkal növekedtek a Compaq PC-eladásai, amióta tavaly júliusban Sencsen-

ben önálló gyárat nyitott a cég. Ami az európai, a közelkeleti, valamint az afrikai piacokat illeti, ezek megfelelő el-látását a skóciai Erskine-ben üzemelő telep gyártókapacitásának növelésével kívánják biztosítani. A kapacitásbővítéshez tíz és fél millió dolláros tökebefektetésre van szükség.

Párhuzamosan azzal, hogy az Intel megpróbálja a Pentium irányába elmozdítani a piacot, a mikroprocesszorák lefelé mutató trendje kezd kibontakozni. Szeptemberre az amerikai felhasználók már jóval olcsóbb Intel 486-os rendszerek megjelenésére számíthatnak, sőt akadnak olyan elem-

több, e szegmensbe illő és a befejezéshez közel álló termékek kibocsátását lefújta, és most arra koncentrálna erőit, hogy a Newtont egy teljes megoldás egyik elemeként értékesítse, speciális igényű cégek számára. Nem csupán az Apple, hanem a Compaq is

óvatos, ha PDA-ról van szó. Az utóbbi már egyszer elhasználtotta Mobile Companion nevű, kézben hordozható eszközének bemutatását. Legfrissebb híreink szerint jövő évig kell várni, mire a Compaq is végre előrukkol a maga zsebcsicskájával.

Alapozzák az információs országot

A Bell Atlantic és az Oracle Multimedia szolgáltatókat kíván nyújtani, mégpedig hálózaton keresztül. Az információs adatpálya (information highway) koncepcióba illő vállalkozásban a Bell Atlantic vállalja magára a párbeszédet elvű multimedia alkalmazások tervezését, fejlesztését és értékesítését, az Oracle pedig fejlesztő és üzemeltető szoftverkönyvezeteivel (Oracle 7, Oracle Media Server, Oracle Cooperative Development Environment) száll be az üzletbe. (Mint ismeretes, a cég az év elején mutatta be a nagypárhuzamosságú tech-

nológiára alapuló, Oracle Media Server nevű szoftverrendszerét.) Fontos részlete a megállapodásnak, hogy a két cég nem a nagyközönség szórakoztatását tűzte ki céljává. Miközben a többi távközlési és számítástechnikai vállalat a tömegek zsebében keresi az üzletet, a Bell Atlantic és az Oracle szövetsége az üzleti multimedia alkalmazások (távoktatás, videokonferencia stb.) kimunkálására és értékesítésére irányul, nem titkolva persze, hogy ez voltaképpen azért mégis csak belépőnek tekinthető a tömegpiacra.

Vírus az Interneten

Április végén röppent föl a hír, hogy a világ egyik legfontosabb elektronikus információs hálózatában, az Interneten vírus található. Az információt a Chinon America tette közzé, mégpedig azért, mert a szóban forgó állományt mint a Chinon America nevéhez fűződő terméket lehet megtalálni, noha a cégnek semmi köze hozzá.

A CD-IT.ZIP PC-s eszközként mutatkozik be, azt ígérve, hogy a CD-ROM-meghajtó adatrögzítésre is alkalmas teszt, valójában azonban tönkreteszi a számítógépet, összezagyválja a rendszerállományokat, ezt követően pedig benmarad a gép memóriájában. A kórokozó a vírusellenes programok többségével nem észlelhető.

A japánok is lopnak szoftvert

A szoftverfejlesztők üzleti érdekeit védelmező szövetség, a Business Software Alliance (BSA) legfrissebb adatai szerint 1993-ban a szoftvergyártó cégeknek 12,8 milliárd dolláros veszteséget okozott világszerte a szoftverkalózkodás. (A gyári programok világméretű forgalma az elmúlt évben 71,7 milliárd dollárra rúgott).

Latin-Amerikában 822 millió dollárra becsüli a BSA a szoftverlopás miatt tavaly elmaradt forgalmat; Európában ez a szám 4,9 milliárd dollárra tehető. A szövetség szerint – a szoftvergyártók szempontjából – a földkerekség egyik legveszélyesebb pontja Japán, ahol a használt csomagoknak mindössze a 20 százalékaért fizettek a felhasználók.

zök is, akik még korábban teszik ezt az időpontot.

A mikroprocesszoripart nem hagyhatják érintetlenül az olyan fejlemények, mint amilyen az IBM és a Cyrix között született, lapkagyártásra vonatkozó szerződés. Erre a megállapodásra hivatkozva egyes megfigyelők a 486-os processzorok árának 25–40 százalékos csökkenését jósolják a nyár végére. Szerintük például egy 66 megahertzes 486DX2, ami jelenleg mintegy 350 dollárért kerül az Egyesült Államokban, ősze akár 210 dollárért is beszerezhető lesz. Egy biztos: a 486-os PC-knek árbevételképzés szempontjából lesz egy bomba évük, mielőtt a Pentium végérvénye-

sen átvinné az uralmat a PC-piacon.

Tiltakoznak az ázsiai hajlékonylemez-gyártók. Felháborodásuk oka és Európai Unióellenes azeróijuk tárgya az a nemrégiben született döntés, amelynek értelmében a Hongkongból, illetve a Koreai Köztársaságból származó valamennyi 3,5 hüvelykes hajlékonylemez dömpingellenes vám terhel.

Ízellítőlű néhány adat, amely a hongkongi gyártók aggodalmát látszik alátámasztani. A Jackin Magnetics cég 3,5 hüvelykes lemezeit 7,2, a Plantonét 6,7, a Swire Magnetics termékeit 22,2, a Technosour-

ce lemezeit pedig 20,1 százalékos védővám sújtja, ha úgy döntene, hogy valamelyik EU-országba exportálják portékájukat. Azért éppen ezt a négy céget látszik célszerűnek említeni, mivel ők adják a 26 százalékát a Hongkongból az Európai Unió országába irányuló kivitelnek.

Japán legnagyobb félvezetőgyártói közül tizen ügy döntöttek, egy olyan ipari intézetet hoznak létre, amely a szellemi központ szerepét töltené be a helyi szakma számára, egyúttal megkísérlék visszaadni az ország félvezetőiparának régi rangját. A *Semiconductor Industry Research Institute Ja-*

pan nevet viselő intézményt közvetlenül nem értik majd a gyártási kérdések, hanem elsősorban átfogó elemzéseket szándékozik készíteni az ipari környezet állapotáról, és stratégiákat dolgoz ki – nyilatkozta a sajtónak *Hajime Sasaki*, a NEC Corporation első elnökhelyettese, aki egyben a frissen alakult intézet ügyvezető igazgatója.

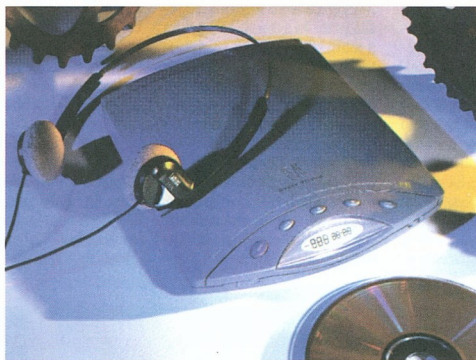
Az Intel Corporation 31 százalékkal – 2,66 milliárd dollárra – növelte bevételét a folyó pénzügyi év legutóbbi negyedében. A nettó nyereség 617 millió dollárra rúgott, ami 69 millió dollárral több, mint egy esztendővel korábban.

NEW MEDIA EXPO

Első ízben rendezték meg április 12. és 14. között Los Angelesben a multimédiás eszközök és interaktív technológiák egyik fő bemutatkozó fórumának szánt New Media Expo kiállítást. Bár a rendezvény a kiállítók száma és a látogatottság tekintetében meglehetősen idényeleji formát mutatott, jó néhány figyelemre méltó termékkel találkozhattunk a standokon.

INDUL A MULTIMÉDIA SHOW

Ahhoz, hogy multimédia alkalmazásokat tudjunk futtatni, megfelelő minőségű, korszerű CD-ROM-lejátszóval, hangkártyával és hangszórókkal kell felszerelnünk számítógépünket, amellyel szemben szintén komoly követelmények támasztandók: legyen gyors a processzora, és tágas a memóriája, valamint a háttértár-kapacitása. A multimédiás kiegészítőket külön-külön is megvásárolhatjuk, ám a gyártók megkönnyítik a dolgunkat azáltal, hogy multimédia készleteket (úgynevezett multimedia kitéket) hoznak forgalomba, amelyek egy csomagban nyújtják a szükséges részeségeket. Ráadásul ezek garáncián együttműködnek egymással, vagyis ha egy ilyen multimédia készletet vásárolunk, sok, az üzembe helyezéssel kapcsolatos bosszúságtól kímélhetjük meg magunkat. Ha gé-

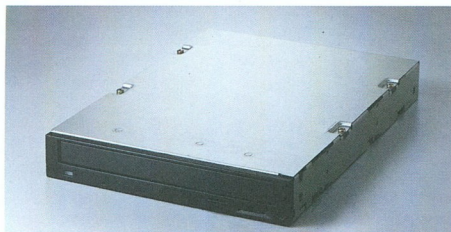

A népszerű Discman mintájára készült a Media Vision hordozható CD-ROM-lejátszója

pünk már készen áll a bevetésre, elindulhatunk becserkészni a CD-n megjelentetett multimédia programokat, amelyek egyre bővülő kínálata kifogyhatatlan adathalmazzal árasztja el újdonsült multimédia PC-nket.

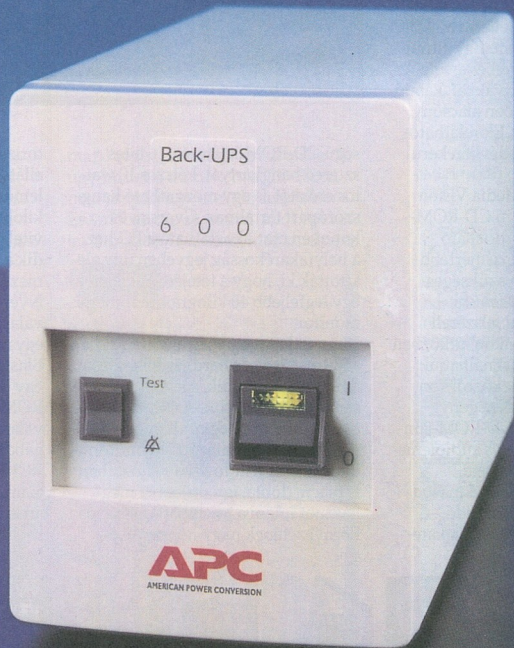
CD-ROM-meghajtók, multimédia készletek

Az audio-CD-lejátszók forgási sebességével üzemelő első CD-ROM-meghajtók adatátírási képessége már nem felel meg az egyre nagyobb teljesítményt megkövetelő multimédia alkalmazások futtatására, ezért rukkolnak elő a gyártók egyre gyorsabban pörgő meghajtókkal. Mára a dupla sebességű lejátszók váltak szabvánnyá, de helyüket hamarosan átveszik a háromszoros sebességű eszközök, és a piacon vannak már a négyeszes fordulatszámú meghajtók is. Ilyet mutatott be a New Media Expon a különféle tárolóeszközök

Ki gondolná, hogy a TEAC négyeszes sebességű CD-ROM-meghajtóját rejti ez a puritán megjelenésű, lapos kis doboz?

Fennakadásmentes áramellátás, utolérhetetlen megbízhatóság, hihetetlen áron ...

Újdonság!
A legbiztosabb UPS
védelem mindössze

162\$

-os áron!

“Az
árverseny
biztos
győztese...”

Az APC termékei több
díjat nyertek, mint az
összes többi UPS gyártó
együttvéve... Többek
között elnyerte egymás
után négy LAN Times
olvasóinak a díját.

Ügyfelei tökéletes
megnyugtására az APC
nyújtani tudja a TUV,
ISO9000, Novell,
Microsoft stb. teljes
jóváhagyását.

2 éves garancia

Back-UPS® : biztosítja a megszakítás-
mentes áramellátást. Hatékony védel-
met nyújt a rendszernek, kiküszöböli a
leállási időt, az adatvesztéséget. Elengedhe-
tetlen munkabiztonság, rendkívül hozzáférhető
áron.

Ez az összehasonlíthatatlan biztonságérzet
magyarázza, miért nőtt a Back-UPS vásárlók

Modell	Alkalmazás	Javasolt árak
BK 250EC	LAN csomópontok, hálózati elemek, eladási pontok	162 \$
BK 400EC	Desktop 486, 386 rendszerek, szerverek	276 \$
BK 600EC	Bonyolult rendszerek, CAD/CAM munkaa llomások	433 \$
BK 900	Többzórás rendszerek, hosszabb időtartamú alkalmazások	699 \$
BK1250	Többzórás rendszerek, LAN koncentrátorok, kis mini komputerek, telekom felszerelés	899 \$

A hirdetésben szereplő árak az ajánlott európai végfelhasználói listaárak,
vám és ÁFA nélkül.

További árakról érdeklődjön a legközelebbi APC viszonteladótól.

táborá már több mint 1.000.000-ra. A Power-
Chute önműködő leállító software-rel kombi-
nálva (külön üzleti ára xx DM), a Back-UPS (a
250-es modell kivételével) még egy automa-
tikus, felügyelet nélkül működő server
leállítását is meg tudja indítani tartós fe-
szültségkiesés esetén, majd előkészíti a LAN
hálózatot a feszültségviszaállítás utáni
automatikus újraindításhoz. A PowerChute
jelenleg minden népszerű működő
rendszerhez rendelkezésre áll, beleértve a
Windows NT-t is.

A Back-UPS rendkívül kifizetődő, az egész
LAN megbízhatóvá, biztossá tehető a serve-
rek, munkaállomások, valamint a hálózati
elemek - routerek, bridge-ek, repeaterek... -
védelmének a segítségével.

Valamennyi készülékre két év garancia,
valamint hivatalos elismerések, beleértve a
Novell és TUV jóváhagyását is. További
részletekért még ma kérje meg ingyenes
ismertetőnket.

INGYENES ISMERTETŐ

Melyek a rendszer védelmével
kiküszöbölhető hibák? Kérje ingyenes
műszaki útmutatónkat.

Név : _____ Társaság : _____

Cím : _____

Telefon : _____

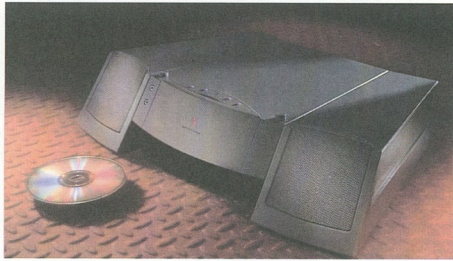
Milyen UPS-t használnak/írúsnának : _____

APC^{TM}
AMERICAN POWER CONVERSION

Fax/Tel: 121-53 97
1072 Budapest - Klauzál tér 14.1/7

gyártójaként ismert TEAC. A lapos kivitelű, mindössze egyhüvelykes vastagságú Super Quad 195 ezred másodperces átlagos elérési ideje, a CD-ROM XA és a Kodak Photo CD formátumokkal való kompatibilitása, valamint multisession (a több menetben történő adatfelvitel) képessége révén természetesen teljesíti az MPC 2-es szabvány előírásait. Együttműködik a SoundBlasterrel és a vele kompatibilis hangkártyákkal, katalógusára pedig meglepően alacsony, mindössze 399 dollár. Előreláthatólag a harmadik negyedévből kerül forgalomba.

Pontosan úgy fest a Media Vision mobil, dupla sebességű CD-ROM-olvasója, mint egy hordozható audio-CD-lejátszó, közmertebb nevén Discman. Nem szükséges fölöslegesen pénzt költenünk: a SCSI-2-es csatlóval felszerelt Renót a munkahelyünkön, útközben és otthon egyaránt használhatjuk. Amolyan személyi eszközzel van tehát szó, amely minden igényt kielégít: nem csupán CD-ROM-jainkat, hanem Photo CD- és audiolemezeinket is lejátszhatjuk rajta. További előnye a 180 ezred másodperces átlagos hozzáférési idő, amely a CD-ROM-meghajtók kate-

Nemcsak multimédia képességekkel izmítja PC-nket, hanem díszbe is házi számítógépeinknek a formatervezett Memphis

ségű CD-ROM-lejátszót, 16 bites sztereó hangkártyát, kétszer 10 wattos erősítőt és egy mozgatható hangszórópárt tartalmaz. Gyorsan és könnyen csatlakoztatható a PC-hez, a helytakarékoság jegyében úgy alakították ki, hogy a tetejére helyezhető egy legfeljebb 40 kilogramm tömegű monitor.

Nagy tüzlet manapság a windowsos alkalmazások és hardver fejlesztése, amelyből úgy tűnik, a rivális Apple sem akar kimaradni. A cég – amely tavaly több mint egymillió CD-ROM-meghajtót forgalmazott – új multimédia „ki”-jét windowsos változatban is piacra dobta, így próbálja meg hasznát húzni a Microsoft operációs környezetének nagy népszerűsége-

torizált lemezkezelő szerkezettel ellátott meghajtóhoz nincs szükség lemeztartó kazettára (caddy), 342 kilobájt/másodperces, tartós adatátviteli sebességével pedig kiemelkedik a dupla sebességű meghajtók mezonyéből.

Nyerőnek látszó, bevált módszert választott a Creative Labs, amely tett egy nagy dobozt, belepakolta a SoundBlaster 16 sztereó hangkártyát, egy dupla sebességű, belső CD-ROM-meghajtót, egy botkormányt, valamint egy hangszórópár társaságában, majd színültő töltötte azt CD-ROM-lemezekkel. Az eredmény a Game Blaster CD 16 multimédia kit, amely a hardver mellett 17 népszerű multimédia alkalmazást foglal magában, többek között a Rebel Assaultot, a Sim City 2000-est, a Lemmingset és a Monologue for Windost.

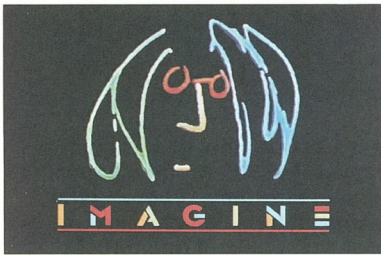
Nehéz ellenállni a Game Blaster szoftverválasztékának

góriájában nagyon jónak mondható. Ugyancsak a Media Vision fejlesztette ki a Memphis névre hallgató, rendkívül esztétikus kivitelű multimédiás bővítőegységet, amely dupla sebes-

géből. A bővítőkészlet az AppleCD 300e Plus típusú CD-ROM-olvasó köré épül, amely 8 és 12 centiméteres CD-ROM-okat, valamint audiolemezeket egyaránt le tud játszani. A mo-

Programtermés

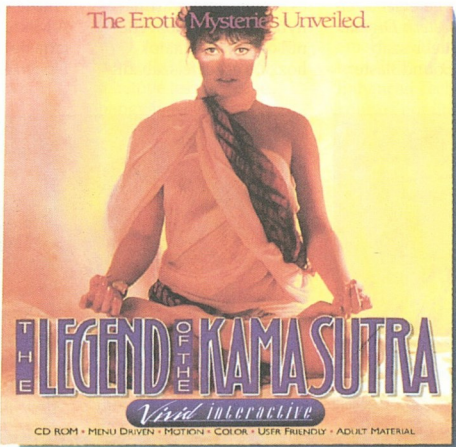
A legtöbb multimédia alkalmazást a Compton's New Media mutatta be a Los Angeles-i kiállításon. Itt debütált a The New Music Show nevű új leányvállalatuk első terméke, amely az eddigi pályafutása során több mint 30 millió eladott lemezzel büszkélkedő Heart együttes történetét dolgozta fel, bőséges zenei anyaggal és videoklippekkel körítve. A szöveges információk, valamint az álló- és mozgóképek mellett száznál is több egyperces dalrészlet található a CD-n az együttes eddig megjelent 13 nagylemezéről. Összesen ötórányi időtartamot meghaladó hanganyagot (riportot, zenei klipet) helyeztek el a lemezen a fejlesztők. A The New CD

Még az idén forgalomba kerül a Compton's New Media és a Warner Consumer Products közös fejlesztésében készülő John Lennon-emléklemez

Music Show terveiben számos más – jelentős művészek munkásságát bemutató – lézerlemez megalkotása szerepel; a céget kifejezetten ilyen termékek létrehozására hívták életre.

mazó cégek, amelyek közül az egyik úgy hirdette termékeit: a CD-ROM nem csupán a gyerekek játékszere. És valóban, az egyszerű, állóképeket tartalmazó CD-albumoktól kezdve a

A Káma Szutra interaktív multimédiás CD-változatának sokat sejtető borítója

A Warner Bros. Consumer Products és a Compton's New Media együttműködésében pedig már készül az a CD, amely a tragikus körülmények között, fiatalon elhunyt, legendás Beatles-tagnak, John Lennonnak állít emléket abból az alkalomból, hogy a liverpooliak épp harminc éve jártak az Egyesült Államokban. Hírek szerint a harmadik negyedéven megjelenő lemezre a nagyközönségnek eddig még be nem mutatott amatőr videofelvételek, valamint ki nem adott zenészművek és frások kerülnek. Feltűnően nagy területen állították ki az erotikus CD-ket készítő és forgal-

párbeszédés szextúrúrig, óriási kínálatban turkálhatott a nagyszámú érdeklődő. A szexipar az elsők között igyekszik kihasználni a számítógépes multimédia által nyújtott lehetőségeket lanyhuló forgalmának élénkítésére. Nem nehéz megjósolni, hogy a ma még újdonságszámba menő, igazi multimédia alkalmazások között nagy sikerre számíthatnak az erotikus CD-k, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a komolyabb rendszerekkel rendelkező felhasználók túlnyomó többsége hímmemű.

Mészáros Csaba

VideoLogic

928 MOVIE MULTIMÉDIA KÁRTYA

- VESA Local Bus grafikus gyorsító S3 86C928 32-bit-es processzorral
- 1 Mb VRAM (2 Mb-ig bővíthető)
- 1280 x 1024-es felbontásig
- 800 x 600-on 16 millió szín

*****

- 16 bites Soundblaster kompatibilis hang egyenlítő a kártyán
- Multimédia gyorsítás windows alatt.

*****

- A szokásos AVI animációk nagyíthatók, lejátszhatók akár teljes képernyőn is.
- Amely egy speciális processzor hatására teljes képernyőre nagyítva is gyors és a pixelek kifinomíthatók.

79.900 Ft+áfa

SIGMA DESIGNS

ReelMagic MPEG LEJÁTSZÓ KÁRTYA

- MPEG Video és Hang kitémőrités
- Új generációs játékok (MPEG)
- Az Új VideoCD szabvány lejátszása PC-n.
- Mindemellett a népszerű DOS, SoundBlaster, Windows kompatibilis játékokkal is működik.
- Egyszerű szoftveres installáció.
- CD minőségű hang (16 bit)
- Video minőségű kép
- MPEG játékok, filmek, videoklippek visszajátszása 1024x768-as felbontásig (32.768 színben), 25 képkocka / másodperc sebességgel.
- 386SX/16 és 150K/sec sebességű CD-Rom képiéssel már működik.

59.900 Ft+áfa

MIKROPO COMPUTER

1065 Budapest, Nagymező u. 51.
Tel.: 112-7830 Fax: 269-0151

**IFABO
BUDAPEST
1994**

Az Ifabón jártunk

Közel 70 ezren látogattak el az Ifabo Budapest 1994-re, ahol 25 országot képviselve 459 cég mutatta be újdonságait (hozzávetőleg 500-ra rúg a képviselt vállalatok száma). Természetesen a magyarországi székhelyű cégek voltak túlnyomó többségben, számuk megközelítette a 390-et.

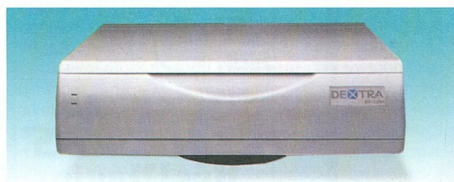
Alábbi összeállításunkban az Ifabón látott érdekességekből nyújtunk át egy csokrot olvasóinknak.

Bizonyára számos, nyomdai előkészítéssel foglalkozó szakember szívét megdobogtatja a tajvani *Dextra* cég asztali lapolvasója. Noha (1 és 1200 dpi között változtatható) felbontásával nem döntött csúcspot

szövegfelismerésre is használható. Hangkártyával jelentkezett az Ifabón a Paradise videokártyáiról és merevlemezeiről ismert *Western Digital*. A legelterjedtebb szabványokkal (SoundBlaster,

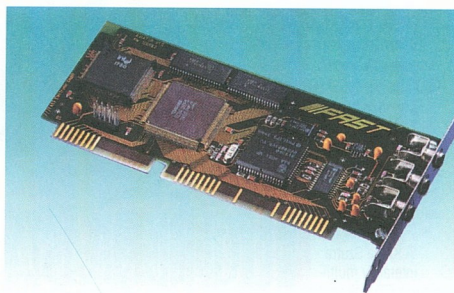
Mivel a kártyán többféle CD-ROM-olvasóhoz használható csatlólt is elhelyeztek, a Sony, a Mitsumi és a Panasonic gyártmányú meghajtók közvetlenül csatlakoztathatók hozzá, s ezzel felszabadít-

míg a Professional Edition 16-DSP-hez előre telepített hangkészletet kapunk, továbbá a Midi Orchestrator Plus-t. A Mikropo Computer mutatta be az amerikai *Sigma Design* Reel Magic elneve-

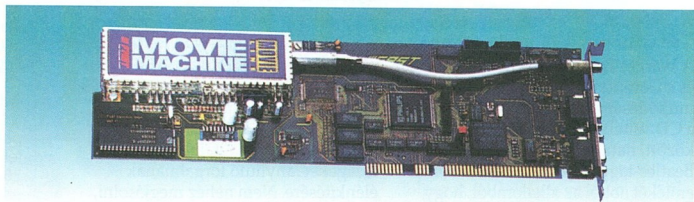

1. ábra

a DextraPage DF-1200T (1. ábra), a színes eredeteket 24 bites színmélységben képes beolvasni. Igazi újdonságot azzal hozott a Dextra, hogy a szkennerekhez csatlakoztatható átvilágítólap segítségével akár A/4-es méretű filmet (diaképet) is letapogathatunk. Természetesen fekete-fehér képek, szövegek beolvasására szintén alkalmas a berendezés. SCSI-2-es csatlakozójával PC-hez és Macintoshhoz egyaránt illeszthető, képszerkesztő szoftverével elvégezhető a leggyakoribb képmánipulációk, a mellékelt OCR programnak köszönhetően pedig

2. ábra

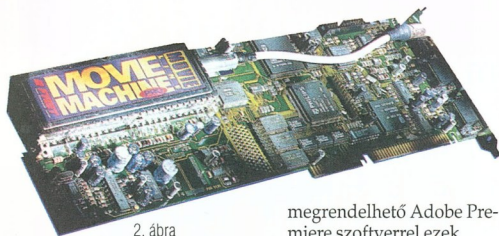

AdLib, Windows Sound System, MIDI) kompatibilis 16 bites kártya 2 × 4 wattos erősítőt tartalmaz, mintavételezési tartománya 5,5–48 kilohertz.

hatunk egy bővítőhelyet. Különböző szoftvercsomagokkal kerül piacra a hangkártya: az alapváltozat csak a legfontosabb szoftvereket tartalmazza,

zésű integrált video- és hangkártya együttesét, amellyel valódi házimozit varázsolhatunk PC-nkből. SVGA felbontásban (1024 × 768 képpont, 32 768

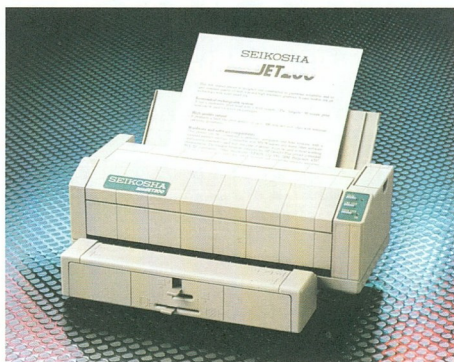
2. ábra

szín) képes vetíteni, de egészen kisméretű (16 × 16 képpontos) vetítőtávsznat is beállíthatunk. PAL-üzemmódban másodpercenként 25, video-CD lejátszásakor pedig másodpercenként 24 képkockát varázsol a monitorra, így tökéletes mozgóképeket láthatunk a képernyőn. A panelre ráépítettek egy 16 bites hangkártyát is, amely tartalmazza az MPEG I-es és II-es adattömörítési eljárásokat, és amelyek hangminőségét jól jellemzi, hogy 20–20 000 hertzet átvitelt ígér. Nem túl igényes a hardverkörnyezettel szemben, 386-os processzorral, 2 megabájt RAM-ra, a szoftvertelepítéshez pedig 2 megabájtnyi merevlemez-területre van szüksége, és egyszeres sebességű CD-ROM-lejátszóval is megelégszik. A kártya hatvan ezer forint alatti áron kerül forgalomba. A Movie Line kártyacsalád – a német *Fast Electronic* gyártmánya, hazai forgalmazója az Allegro Bt. – profioknak és nagyon igényes amatőröknek kínál teljes körű kép- és hangszerkesztési lehetőséget, ráadásul a hagyományos tévéadások megjelenítésére is alkalmas teszi képernyőnket. A skála a szerényebb képességű AVIATOR-tól – amely álló- és mozgóképek Video for Windows- és Indeo-formátumú, tömörített rögzítésére, illetve a külön

megrendelhető Adobe Premiere szoftverrel ezek szerkesztésére képes – a Movie Machine PRO-ig terjed (2. ábra). Ez utóbbi már egy komplett videostúdió szolgáltatásait kínálja: másodpercenként 25 képet (NTSC-formátumban 30-at) digitalizál 800 × 600-as felbontásban, továbbá az álló- és mozgóképek, valamint a hozzájuk tartozó hangállományok merevlemezeken történő tárolásán túlmenően lehetővé teszi a kép- és hangvágást is. Kétszer 3 wattos hangkimenetén folyamatosan követhetjük az akusztikus aláfestést, a Movie Studio nevű szerkesztőszoftverrel feldolgozott hang- és képanyagot pedig közvetlenül videomagnóra menthetjük. Ha meguntuk saját felvételeinket, televíziótunerként is használhatjuk a kártyát, amely legalább 4 megabájt RAM-mal felszerelt, 25 meghatározott 386-os gépet igényel. Az üzembe helyezés előtt érdemes rendet rakni a merevlemezben, ugyanis zökkenőmentes futtatásához minimum 40 megabájtnyi üres terület szükséges. Saját fejlesztésű termékét hozta el a veresegyházi *DTC Electronics*: a PC-be építhető, 2 × 10 wattos sztereó erősítőkártyával többek között a beépített CD-ROM-lejátszó (vagy külső csatlakozású audiolézerlemezlejtető) jeleit erősíthetjük fel. Az eszközhöz adott szoftverrel négy jellemző (a hangerő,

az egyensúly, valamint a magas, illetve a mély hangok aránya) szabályozható; a paraméterek 32 fokozatban vezérelhetők és tárolhatók. A kártyához csatlakoztatható DOLL (Digital One Line Link) csatló segítségével 220 voltos hálózatról üzemelő berendezések (nyomtató, olvasólámpa stb.) ki-be kapcsolását vezérelhetjük. Kifejezetten a Windows-alkalmazásokhoz kifejlesztett lézermegnyitót mutatott be az Ífábón a főként mátrixnyomtatóiról ismert *Star Micronics*. A WinType 4000-es jelű készülék felbontása 300 × 300 dpi, amely azonban 600 dpi-re növelhető az EET (Edge Enhanced Technology) kontúrfinomító eljárással.

a készülék grafikus vagy szöveges üzeneteket jelenít meg a képernyőn. A perccént négy A/4-es oldal kinyomtatását ígérő WinType 4000-es 70 ezer forint alatti áron kerül piacra, így várhatóan nagy népszerűségnek örvend majd a hazai felhasználók körében. SpeedJET 200 néven 300 × 300 dpi-s felbontás mellett perccént három oldal kinyomtatására alkalmas új tintasugarast mutatott be a *Seikosha* (3. ábra). A nyomatóféj élettartama közel 3 millió karakter, egy tintapatronban 400 ezer betű papírra vetéséhez elegendő festék van, a lapadagolóba pedig 70 darab A/4-es lap helyezhető. Alapkiépítésben 128 kilobájtos puffermemóriával (ez 256

3. ábra

35 méretezhető betűcsomagot adnak hozzá lemezen, alkalmazási lehetőségeit pedig tovább bővíti, hogy képes a PCL 4.5-ös lapleíró nyelvre és a HP LaserJet IIP emulációjára, valamint a PostScript-állományok kinyomtatására. Minden nyomtatási szolgáltatás beállítható szoftverből is, üzem közben

kilobájttal bővíthető) és HP DeskJet-emulációval szálítják a SpeedJET-et, de megrendelhető IBM ProPrinter 4207-es és Epson LQ 850-es emulációval is. Beépített, 852-es kódú EPROM-jának köszönhetően lehetővé teszi a magyar szabvány szerinti ékezetes karakterek használatát.

Guttray László

Kézben tartja az INI állományokat az új Norton

Sok felhasználónak okoz komoly gondot a Windows INI állományainak kezelése. Ezen a helyzeten igyekszik változtatni a Norton Utilities 8.0, amely hatékony windows-os rendszer- és konfigurációkezeléssel, valamint fontos segédprogramokkal könnyíti meg a Windows alatti életet, miközben továbbra is tartalmazza a jól ismert DOS-os eszközöket. Régóta hiányoltunk már egy olyan, hézagmentesen integrált windows-os eszközkészletet, mint amelyet az új Norton végre a kezünkbe ad. A legfigyelemreméltóbb újdonság az INI Tracker, amely a Windows WIN.INI és SYSTEM.INI

lyek közül sokan átfogó változtatásokat hajtanak végre az INI állományokban, anélkül hogy erre előzetesen engedélyt kérnének, vagy tartalék másolatot készítenének róluk. E probléma kiküszöbölésére az INI Tracker feljegyzi az összes INI állomány, valamint az AUTOEXEC.BAT és a CONFIG.SYS módosulásait. Akárhány ilyen „pillanatfelvétel” megőrizhetünk, és ha vissza akarjuk állítani az eredeti Windows-környezetet, egyszerűen kiválasztjuk a kívánt pillanatfelvételt, majd rákattintunk a Restore gombra. A praktikus File Compare (állomány-összehasonlító)

décek és bejegyzések kezelésében segít, az INI Editor pedig a változtatások elvégzését egyszerűsíti le. Csak dicséretet érdemel a Symantec, amiért a Norton Utilities felhasználói felületét megkímélte a mélyreható változásoktól. A DOS-os telepítés és a segédprogramok felülete pontosan ugyanolyan, amilyenek az évek során megszoktuk. Ez roppant megnyugtató lehet például olyankor, amikor jéges vertékben úszva kapunk az UnErase program után, hogy visszaállítsunk egy kitorölt állományt. Miután telepítettük a Norton Utilities 8.0-t, két új Norton-programcsoport (egy DOS-os és egy windowsos) jelenik meg a Windows munkasztálon. A DOS-csoportban találjuk a jól ismert segédprogramokat, így például az UnErase-et, a DiskEditor-t és az egyre népszerűbb Rescue Disket. (Ez utóbbi egy olyan rendszerítő hajlékonylemez hoz létre, amely tartalmazza az összes CMOS- és FAT-információt.) Ami az alapvető DOS-os segédprogramokat illeti, azok minden sallangtól mentesek – egyszerűen csak végzik a dolgukat. Néhány közülük (például a Hardware Diagnostics) elmagyarázza, hogy ki kell lépünk a DOS-ba, vagy ki kell kapcsolnunk a hálózati vezérlőket, mielőtt használatba vennénk a programot. A Norton System Information részét képező Hard-

Pillanatfelvétel Norton Utilities 8.0

Remek Windows-alapú segédprogramok egészítik ki a jól bevált DOS-os eszközöket a Symantec széles körben használt program-csomagjának legújabb változatában.

Főbb jellemzői

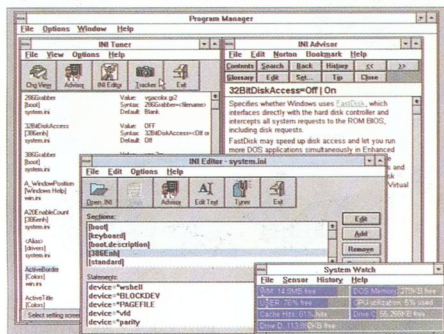
- Külön eszközök segítik a windowsos konfigurációs állományok kezelését, és hátrítják el ezek lehetséges hibáit
- A Disk Doctor és a Speed Test a háttérben működik

Katalógusár

179 dollár, a további fejlesztés 49 dollárba kerül

Fejlesztő

Symantec Corp.

Számos eszköz segíti a Norton Utilities 8.0-ban a windowsos rendszerállományok finomhangolását és változásainak nyomon követését, a System Watch segédprogram pedig az erőforrásokat tartja számon

állományainak változásait követi nyomon. Nemritkán a Windows-alkalmazások telepítőprogramjaira vezethető vissza a windowsos problémák, ame-

eszköz két ablakban pontosan nyomon követhető a változások. Az INI Tuner és az INI Adviser a sokszor oly homályos jelentésű beke-

ware Diagnostics egy új IRQ Status-tesztet is kínál. Valamely bővítőkártya (például egy hangkártya vagy egy CD-ROM-csatló) telepítésekor csak fárasztó próbálkozások árán sikerül rátalálni egy szabad megszállási címre. Az általában ismert többi diagnosztikai segédprogram olyan, meglehetősen felületes módszert alkalmaz, amely átsiklik a rendszerben lévő, de használaton kívül álló kártyák fölött. A Norton tesztfé viszont alaposan átvizsgálja a hardvert. Összegzőképpen elmondható: a Norton Utilities 8.0 jól bevált eszközöket, egyszerűen a legkorszerűbb szolgáltatásokat nyújtja egyetlen csomagban, amelyet egyetlen PC-használat sem nélkülözhet.

PC-ROBOT Multimedia
ROBOT

MAGYAR BESZÉDSZINTETITIZÁTOR
 beszédkártya + hangszóró + programok
 fejlesztői környezet + kézikönyv
 Kreatív rendszer: beszéd, ének, grafika
 Ár: 7900 forinttól + áfa

Információ: 155-7122/218-as mellék
 NIKOL, 1111 Budapest, Bercsényi u. 9.
 ÚJDONSÁG PC-telhasználóknak és szoftverfejlesztőknek.

0639

Butterfly Waltz for Windows
3.600 Ft + ÁFA Verzió 1.3
CD-Audio for Multimedia

DTC Electronics Hungary
 2112 Veregyház, Sport u. 2., Pf.: 14,
 Tel./FAX: (27) 387-292

Vizseteladóknek kedvezményt biztosítunk!

Ha már kacsingat

a UNIX-os munkaállomások felé, mert elkelne egy erős szerver gép a PC-s hálózatban, vagy mert programjai nagyobb sebességet kívánnak és Ön unalmasnak találja a gép előtti ücsörgést, vagy mert mórírckaaábrák helyett végre valami rendes megjelenítés kellene...

...higgyen a szemének...higgyen a szívének...higgyen az eszének!

A Silicon Graphics munkaállomásoktól mindent megkap. Egy új, ragyogó világot. Új, ragyogó távlatokat.

SiliconGraphics

INDY, INDOGO2, ONYX, CHALLENGE

SGI rendszerintegrátor Silware Kft. SGI-alkalmazások CADserver Kft.

Budapest XIII., Váci út 168/A
 Telefon: 267-1978 Telefon/Telefax: 149-7520
 0646

MICRODIGIT BT.
 1173 Budapest, Kaszáló út 49.
 Telefon: 256-2605 Telefax: 257-2534

Novell Reseller
GENOA (USA)
 magyarországi disztribútora
MUTOH (Japán) disztribútora

ceruzás plotter,
 A/0-s méret, XP500 590 000 forint
 ceruzás plotter,
 A/1-es méret, XP501 495 000 forint
 kivágó plotter,
 A/0-s méret, XP620 640 000 forint
 A/0-s méretű digitalizáló
 (KURTA USA termék!)
 XLC3648 390 000 forint
 A/1-es méretű digitalizáló
 XLC2436 275 000 forint
 (pontosság: 0,125 mm)

IPARI PC-k és elemeinek teljes választéka.

Egykártyás számítógépek
 Kép- és hangdigitalizálás
 Kommunikációs eszközök
 2-256 csatornás
 RS-232 megoldás

Az árak áfát nem tartalmaznak.
 GARANCIA: 2 év minden termékünkre.

0647

PROTON
MULTIMÉDIA MONITOR

BÉÉPÍTETT SZTEREO ERŐSÍTŐVEL ÉS HANGFALLAL
 Jellemzők:

- 15"-es képátló
- 1280x1024-es felbontás
- 0,28 dot, LR (MPR II)
- mikroprocesszoros kontrollor
- hangerő-szabályozás az előlapon
- levehető üvegszűrő

57 000 Ft + áfa

Számítástechnikai Bt.
 Budapest VIII., Illás u. 40.
 Telefon/Telefax: 134-1999

Budapest VIII., József krt. 18.
 Telefon: 113-7383

0648

Ablaktörő UnInstaller

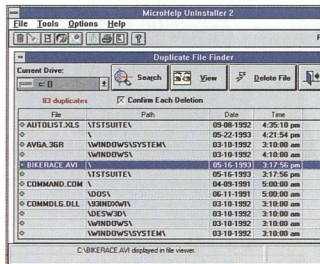
Talán nem mindenki tudja, de a Windows árt a PC egészségének (is). Főlemeszt a merevemelt, felülírja a konfigurációs állományokat, mellesleg lelassítja a működést. Az ok: telepítése során sok Windows-program az egész rendszert telepítgyújtja titokzatos elnevezésű állományokkal és hiányosan dokumentált beállítással, amelyek később szinte lehetetlen maradéktalanul kitörölni.

Megoldást kínál a bajra a MicroHelp: Uninstaller programjának 2.0-s verziója egy olyan agyafúrt windowsos segédprogram, amely felderíti a különféle alkönyvtárakban otteletett, felesleges és zavaró DLL, INI és más állományokat. Átböngészi a konfi-

gurációs állományokat, a WIN.INI-t meg a SYSTEM.INI-t, és eltávolítja belőlük a törölt alkalmazásokra vonatkozó hivatkozásokat. Segítségével kitakaríthatjuk a kétszer szereplő állományokat – ez szintén gyakori jelenség a Windowsban –, továbbá megszabadulhatunk a betűkészletek, vezérlők és más Windows-törmelékek seregétől, amelyek főlegesen terhelik a merevemelt. Használatát egyszerűen kezelhető felület és képernyős súgó segíti.

Nem szabad elfelejteni, hogy a Windows felújítása kockázatos munka – ha például rossz DLL állományt „teszünk jégre”, máris elvesztjük a szövegszerkesztőnket. A ballépések elkerülése érde-

Rendteremtés a merevemelt: a MicroHelp UnInstaller ki-törölni a rendszérből korábban eltávolított Windows-alkalmazásokhoz tartozó vagy a kétszer szereplő állományokat, és által rengeteg tárolóterületet szabadít fel

kében az UnInstaller módot ad rá, hogy az akció tényleges végrehajtása előtt áttekinthessük a választási lehetőségeket. Próbamenetet végezhetünk egy üzenem kívül helyező eljárással: ekkor a program részletesen közli, hogy milyen részeket fog eltávolítani, és mennyi lemezterületet szabadít fel. Van egy érvénytelení-

tési lehetőség is, amellyel visszaállíthatjuk a kitörölt állományokat. Az UnInstaller 2.0 három megajób merevemelt tárolóterületet igényel. Mindazonáltal, akik Windows-alkalmazásokkal dolgoznak, melegen ajánljuk ezt a 70 dolláros katalógusú eszközt, szerintünk bőven megcsalja árát.

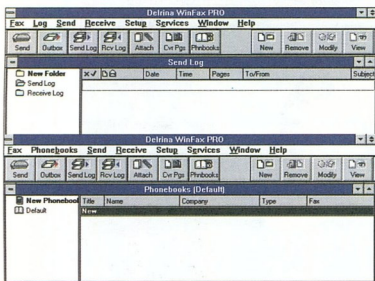
Barátságosabb arcot vág a WinFax Pro

Egy külön zsenihez hasonlítható a Delrina WinFax Pro 3.0-ja: briliáns program, de nehezen lehet megérteni a működését. 4.0-s változatát a Delrina igyekezett még okosabbá, ugyanakkor a „közép” számára is emészthetőbbé tenni. A termék gyártás

előtti változata alapján elmondhatjuk, hogy a fejlesztők mindkét leckét sikerrel oldották meg. Átalakult a program felhasználói felülete: külön ablakok állnak rendelkezésünkre a faxoláshoz, a bejelentkezések elküldéséhez és fogadá-

sához, valamint a fedőlapokhoz és a telefonkönyvekhez. Ezek az ablakok azonban meglehetősen hasonlítanak egymásra: azonos a felépítésük, és lényegében a menüsor is változatlan marad, miközben az ablakok között kapcsolgatunk. Egy főmező mutatja többek között az elküldött és a beérkezett faxokat, a bal oldalon pedig egy keskeny mezőben egy tartalomjegyzék látható. A cc:Mail for Windows használók minden bizonnyal nyomban rá fognak ismerni erre a képernyő-elrendezésre. Egyébként a cc:Mail és a Microsoft Mail futtatott felhasználók elektronikus postát küldhetnek és fogadhatnak a WinFaxszal, következésképpen azonos felületet használhatnak a faxolásra és az elektronikus postai adatszerére. Roppant egyszerűen ruházhatjuk fel egyéni külsővel az egyes ablakokat. A határozószavak vonatásával tetszés szerint átméretez-

hetjük az ablakokat, ami pedig az oszlopcím sorokat, valamint az információ mezőket illeti, vidd és dob mód szerrel tudjuk bevinni, törölni vagy kicserélni őket. A jelek szerint a Delrina úgy megőrizte a vidd és dob eljárásnak, mint egy kisgyerek az új játékaikat – ugyanezt a megoldást használhatjuk a faxállományok elküldésére, a telefonszámok új telefonkönyvbe történő átvitelére és még egy sor más művelet végrehajtására. Ugyancsak könnyű átalkítani az eszkörsort: új gombokat vonhatunk be, illetve kihúzhatunk onnan meglévőket. Mindazonáltal csodálatunkat elsősorban azzal a gyorsasággal vívta ki a program, amellyel az új WinFax Viewer a képeket kezel. Mintegy három másodperc alatt sikerült elforgatnia azt az egyoldalas szöveges állományt, amellyel a WinFax Pro 3.0-s változata képes volt több mint tíz másodpercig elvacakolni.

Mint két tojás, úgy hasonlít egymásra a WinFax Pro 4.0 Send Log és PhoneBook képernyője

Könnyebben telepíthető a Lotus Notes

Olyan új kiadásai jelentek meg a Lotus munkacsoport termékeinek, a Notes 3.0-nak, amelyek nagymértékben megkönnyítik a hálózati adminisztrátorok munkáját. 1995 közepére várható a 4.0-s változat, amely – átdolgozott felületével és egyéb szolgáltatásaival – a végfelhasználók életét is kellemesebbé fogja tenni.

Ami a hálózatkezelőket illeti, számukra talán a legfontosabb újodás a Notes NetWare alá tölthető (NLM) változata, amely a Notes 3.1-ben válik hozzáférhetővé. NetWare 3.11-es vagy 3.12-es rendszert futtató hálózatokban lehet telepíteni a Notes NLM-et. Az ötvennél több felhasználós hálózatokban a Notes eddig egy OS/2-t futtató, dedikált kiszolgálót igényelt, vagyis a Notes telepítése előtt még ezt a bonyo-

lult operációs rendszert is üzembe kellett helyezni. Hála az új NLM-változatnak, a Notes a megszokott operációs rendszerre telepíthető. A 3.1-es változat támogatja a TCP/IP-t; e protokollnak köszönhetően a Notesot használók UNIX-os számítógépekkel kommunikálhatnak. Am a végfelhasználók számára is kínál új szolgáltatásokat a Notes 3.15-os verziója. Ezek közé tartozik egy olyan alkalmazás, amellyel bonyolult programozás nélkül alakíthatjuk át egyéni igényeink szerint a szoftvert. Multimédiás kalauz magyarázza el az alapvető Notes-fogalmakat, például az adatkezelésre szolgáló úrlapok és nézetek kezelését.

Am az igazi örömeket a tökéletesített felületű 4.0-s kiadás ígéri a végfelhasználóknak. A környezetüggő menük az

aktuális feladathoz tartozó utasításokat fogják tartalmazni, az InfoBoxok révén pedig a képernyős tárgyakra rákattintva megnézhetjük ezek attribútumait és jellemzőit. (Az InfoBoxokat már ismerhetjük a Lotus Improv nevű táblázatkezelőjéből.) Mindkét továbbfejlesztés célja: megkímélni a felhasználókat a különféle menüsínteken történő körsétától.

Várhatóan a hordozható számítógépek használóinak is különleges támogatást nyújt majd a Notes 4.0, amely meg fogja könnyíteni a távolról történő, telefonos kapcsolatfelvételt. A fejlesztők, valamint az adminisztrátorok számára javított programozási lehetőségeket és megnövelt adatbiztonságot kínál a 4.0-s kiadás. Az ügynöktechnológia lehetővé fogja tenni például, hogy olyan intelligens utasításokat

Pillanatfelvétel

Notes 3.1, 3.15 és 4.0

A 3.0-s változat két továbbfejlesztése együttműködik a NetWare-rel és a TCP/IP-vel, a jövőre megjelenő 4.0-s kiadás pedig hatékonyabb felhasználói felületet és más javításokat kínál majd.

Fejlesztő
Lotus Development Corp.

Katalógusár

A 3.1-es és a 3.15-os változat kiszolgálónként vagy ügyfelenként 495 dollárba kerül; a 4.0-s verzió ára még nem ismert.

hozzunk létre, amelyek több Notes-adatbázisban hajtának végre kereséseket, és jelzik bennük bizonyos adattípusok megjelenését.

ELENER

ELENER COMPUTER

1087 Budapest, Hungária krt. 8. Tel.: 134-5214, 114-0532 Fax: 133-4347

1134 Budapest, Csángó u. 13. Tel./Fax: 270-3097
4029 Debrecen, Csapó u. 100. Tel./Fax: (52) 413-795
6725 Szeged, Katona J. u. 9. Tel./Fax: (62) 310-269

8200 Veszprém, Zrínyi u. Botev üzletház Tel./Fax: (88) 428-235
9700 Szombathely, Hunyadi u. 45. Tel./Fax: (94) 312-265
7626 Pécs, Hold u. 15. Tel./Fax: (72) 324-307

Nytva: hétfőtől péntekig 9-17 óráig

DPT - SCSI vezérlőcsalád

High Performance
ISA - SCSI, EISA - SCSI és PCI - SCSI
- Integrált 32 bit-es operációs rendszer driver support
- csúcsteljesítmény
- automatikus installáció
- opcionális cache és Hardware RAID
- DOS, WINDOWS NT, UNIX, NOVELL, OS/2, Banyan VINES ... operációs rendszerekhez driver, általuk bevizsgált

MobileMAX.

131 MB
PCMCIA III.
Operating Shock: 120 Gs
Non-operating Shock: 600 Gs
MTBF 300.000
14 ms

Maxoptix

Maxoptix TMT3

optikai drive

1.3 GB MQWORM drive
18.9 ms hozzáférési idő
4 MB cache, SCSI II
turbo cache technológia
4.2 MB/s átviteli sebesség
82x148x203 mm
NOVELL bevizsgált
100.000 óra MTBF

Maxtor

Maxoptix

Gsúcsminőség az
USA - ból !

0650

DX4-es notesz és színes tollas gép a TOSHIBÁTÓL

Alighogy az Intel bejelentette új, frekvenciaháromszorozó DX4-es processzorát, máris feltűntek a piacon az első olyan noteszgépek, amelyek a lapkának a hordozható rendszerekhez szánt 75 megahertzes változata köré épülnek. A Toshiba T4800CT jelű modellje az újszerű processzoron kívül számos vonzó tulajdonsággal dicsekedhet, ennek köszönhetően teljesítmény és tárolókapacitás tekintetében felülmúlja az asztali gépek többségét. Alapkitépésben 8 megabájt RAM-mal (a központi tár 24 megabájtig bővíthető) és 12 ezred másodperces átlagos elérési idejű, 500 megabájtos merevlemezzel szállítják, vagyis szinte bármilyen szoftvert futtatható rajta. Akinek nem elegendő a két PCMCIA (egy Type II-es és egy Type III-as) bő-

vítőhely, az csatlakoztathatja a gépet a külön megvásárolható Desk Station IV-es asztali dokkolóegységhez. Tervezői multimédia képességekkel is felvértezték a T4800CT-t, amelynek alapkirályján ott találjuk a Microsoft Sound System lapkakészletet, és alaptartozékként jár hozzá egy hangszóró, valamint egy mikrofon. A Windows-gyorsítóval turbósított, VL helyi sínes videoalrendszer a beépített, 9,5 hüvelykes, 640 × 480 képpontos felbontású aktív mátrixos kijelzőn 256 színt tud megjeleníteni, de külső monitort használva 1024 × 768-as, 256 színű felbontásra is képes. Kiterjedt biztonsági szolgáltatásokat kínál a Toshiba csúcsonoteszge. Így például a MultiSafe rendszer lehetővé teszi, hogy

legfeljebb négy felhasználó számára jelszavas hozzáférési jogokat adjunk meg a merevlemezhez, a hajlékonylemez-meghajtóhoz és a be/kime-netekhez. De vásárolhatunk a T4800CT-hez egy CryptCard névre keresztelt PCMCIA kártyát is, amely titkosítja a merevlemez. 3,1 kilogrammot nyom a 297 × 210 × 56 milliméter befoglaló méretű gép, pozicionálésszöke a figyelemre méltó szolgáltatásokat felvonulatolt Microsoft Ball-Point Mouse 2.0-s változata. Akkumulátorról három és fél órán keresztül üzemeltethető, az újratöltés másfél órát vesz igénybe. Merevlemezére gyárilag telepítik az MS-DOS 6.2-t, a Windows for Workgroups 3.11-et, a PCMCIA kártyák kiszolgálásához szükséges szoftvert, a Microsoft Sound System 2.0-t és az SVGA-meghajtóprogramokat. 640 × 480 képpontos felbontású, 256 színű megjelenítésre alkalmas képernyővel büszkélkedhet a Toshiba 40 megahertzes DX2-es lapkán alapuló tollas gépe, a Dynapad T200CS, amely az első színes modell ebben a kategóriában. Alapkonfigurációban 4 megabájtos tára 20 megabájtig bővíthető; a beépített merevlemez-meghajtó 80 megabájtos. A T200-as jelű egyszínű változat VGA felbontás mellett 64 szürkeárnyalatot ismer; mindkét típus kétszeres letpogatót (dual-scan), to-

75 megahertzes DX4-es processzor, 500 megabájtos merevlemez és 256 színű aktív mátrixos színes megjelenítő: az asztali gépek többsége elszegélyelheti magát a T4800CT jellemzői láttán

vábbfejlesztett passzív mátrixos megjelenítővel rendelkezik. A VL helyi sínes, Windows-gyorsító grafikus csatlóval vezérelt megjelenítő fekvő és álló helyzetben egyaránt működtehető. Az adatbevitelre szolgáló vezeték nélküli toll passzív eszköz, amely nem igényel tápellátást. Két PCMCIA bővíthető, valamint egy billentyűzet és egy monitorcsatlakozó tartozik a T200-as sorozat két gépéhez, amelyek mérete 270 × 210 × 41 milliméter, vagyis kisebbek egy A/4-es lapnál. Az előbbiekből már sejtethető, hogy csatlakoztatható hozzájuk külső monitor, valamint egy opcionálisan megvásárolható, 84 gombos billentyűzet, amely ugyanúgy fest, mint a noteszgépek klaviatúrája. Az egyszínű típus mindössze 1,8, a színes modell pedig 2 kilogramm tömegű; egy akkutöltéssel három és fél, illetve három órán keresztül használhatjuk őket. Mindkét „palatáblához” MS-DOS 6.2, Windows for Pen Computing és külső hajlékonylemez egység jár. **M. Cs.**

Az első színes tollalapú PC, a T200CS belsejében 40 megahertzes DX2-es lapka és 80 megabájtos merevlemez-meghajtó található

Kenczler Mihály

Pixelbűvölet

Kezdetben valának a PC Paint-Brush-szerű kifestőprogramok. Ezeket joggal röhögte körbe bármely tehetséggel megvert ember. Aztán jöttek a vektoros rajzolók, amelyekkel már lehetett némi pénzt keresni – igaz, nem a mű belső értékével: hiszen van ilyenje egy hirdetésnek, cégtáblának, emblémának? Manapság, amikor már nemcsak egy Macintoshnak lehet 8 megabájt memóriája, 200 megabájtos merevlemeze és 16 millió színű képernyője, úgy tűnik, a világ újra a pixeles szerkesztők felé fordul, csak most már fotóretusálónak hívja őket. Pedig többek ennél.

Egyszer már írtam egy igazi festő-programról (a Fractal Design Painter 2.0a-ról, lásd: *PC World* 1993. októ-

Gyakran panaszkodnak a művészek: olyannyira szűk korlátok közé szorítja őket a számítógép, hogy képtelenek jó minőségű alkotások létrehozására. Ebből szerintem annyi igaz, hogy meg kell tanulni egy gyökeresen más médium kezelését – persze én nem vagyok művész. Viszont egy akkora világ tárul fel a bátor (vagy inkább vakmerő?) felfedező előtt, amiért talán érdemes a járt utakat elhagyni.

ber, *Vászonra, ecsettel* című cikk). Ezúttal egy különleges hatások létrehozására szolgáló kiegészítő programról próbálok meg némi képet

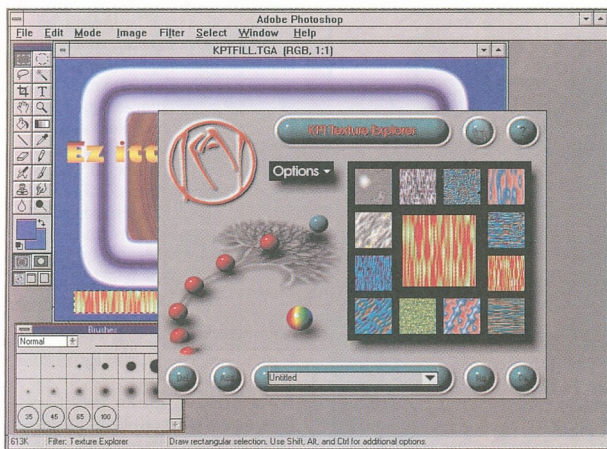
adni: a SoftWare Station kedvessége folytán nálunk járt a Kai's Power Tools 2.0 windowsos változata. (Aki meg arra jár, mindössze 14 700 forintért meg is veheti...)

Ez egy úgynevezett bedolgozó (plugin) program, első ízben az Adobe Photoshop nyújtott lehetőséget – szoftvercsatlakoztatási felületet – a külső fejlesztők által létrehozott effektuskészítő programoknak, de példáját követte az Aldus Photostyler, a Micrografx Picture Publisher és persze a Fractal Design Painter is. Ezek bármelyikével használható – a fent említett hatáskeltő, nélkülük viszont semmire sem jó. Egyszerű telepítés után megjelenik a fogadó alkalmazás valamely idevonatkozó menüjében. Legtöbbször az *Effects*-ben, de a Painter például a *Distort*ba teszi őt.

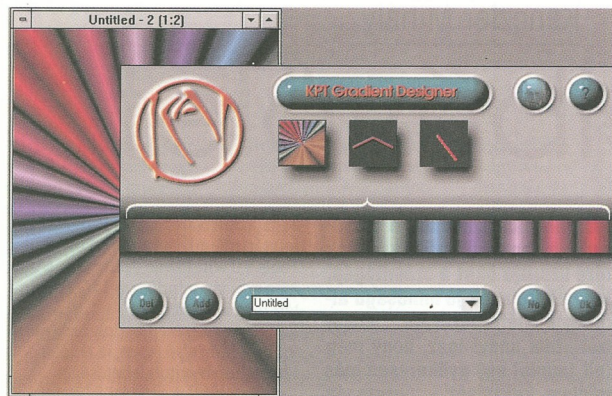
Szűrőtörténelem

Az analóg fotóretusálás szókincséből került át a fogalom a számítógépes képkezelésébe. Néhány tíz évvel ezelőtt komoly fotós hírnévre lehetett szert tenni azzal, hogy különböző szerkezetű anyagokon keresztül exponáltak vagy nagyították a képeket. Ma is lehet vásárolni optikai hatás-szűrőket, amelyeket a fényképezőgép objektívjére szerelve csillag alakú csúcsfényekkel, „kiskép a nagyképben” hatásokkal gazdagíthatjuk a felvételt. (Vannak persze hasznos szűrők is...)

Amikor a számítógép belépett a képbe (képletesen és valóságosan egyaránt), kiderült, hogy viszonylag egyszerű számtani műveleteket végrehajtva a bájtok formájában tárolt képpontokon látványos eredmények keletkeznek. Példaként említtem meg, hogy már a jó öreg Photostyler 1.1 is képes volt két színes képet tetszőle-

1. kép. Hát ilyen a Kai's Power Tools kezelőfelülete: minden bogyót érdemes megnyomni

2. kép. Sokáig lehet kísérletezni a KPT színátmenet-tervezőjében is. A három kocka kezelőszerv: az átmenetek típusát, az irányváltást és az irányt adhatjuk meg velük

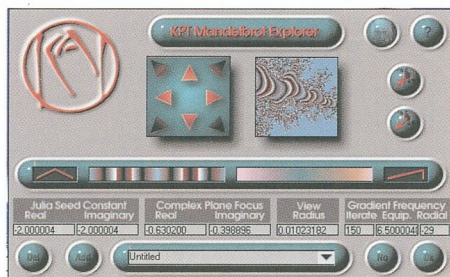
ges arányban összeolvasztani, azaz egyiket a másikkal valamely átlátszósággal ráhelyezni azáltal, hogy az alábbi egyszerű műveletet a képek minden egyes bájtjára elvégezte: $c\_kép\_bájtja = a\_kép\_bájtja \times y\% + b\_kép\_bájtja \times (100-y)\%$ (A képletből következik, hogy a forrásképeknek pontosan azonos nagyságúaknak kell lenniük, és az eredmény is éppen ugyanakkora lesz. A dolog az Image/Compute menütétel mögött rejtőzik, néhány egyéb, hasonló „bonyolultságú” képlet/effektus kíséretében.)

Nó persze a bonyolultabb képletek sokkal szebb eredményeket nyújtanak. Azért tud manapság bármely huszadévszázadi festőprogram Van Gogh és Monet stílusában „festeni”, mert a jellegzetes ecsetkezelést viszonylag könnyedén lehet algoritmikus pixelkavargatással utánozni. Más a helyzet persze a kora reneszánsz toszkán művészeinek légies színkezelésével...

Ezt a matematikai alapú képbájtmanipulálást vitte bizonyos csúcspontokra a Kai's Power Tools. Nem is tudok megmaradni a száraz szoftverismertetésen belül, ha erről beszélek. Kai Krause az az (amerikai) úr, aki maga köré gyűjtött néhány matematikust, programozót, és kitalált valamit,

amivel megfogta a grafikusokat, és megbolondította a PhotoShopot. Persze, hogy Macintoshon jelent meg először, felrúgva a felhasználóbarát kezelőfelület összes szabványát, annál sokkal látványosabbat nyújtva. Különbözik a windowos változat semmiben sem különbözik a Macintosh-alapútól.

Az 1. képen nem egy „mű” látható (főképpen), hanem a Kai's Power

3. kép. Mandelbrot- és Julia-halmazok mélyén búvárkodtam, míg rám nem esteledt

Tools (KPT) egyik párbeszédablaka (a matematikailag generált kitöltőminták)! Ötféle Explorer (felfedező) van

a KPT-ben: három Julia- és egy Mandelbrot-halmaz, valamint a fent említett Texture. (A Mandelbrot- és Julia-halmazok úgynevezett fraktálok, itt és most csak annyi a fontos róluk, hogy soha nem ismétlődő, látványos, algoritmikus sznobériával kódosított minták. Még lesz róluk szó a továbbiakban.)

Minden bogó egy kezelőszerv. A bal felső sarokban található KAI-embéma pedig „szereposztássá” változik, ha rávevve a kurzort lenyomjuk az egérgombot, ha meg elégedjük, kiderül, hogy ez nem más, mint a programot ikonra zsugorító gomb...

Színátmenet-orgia

A KPT-nek bizonyos értelemben a Gradient Designer az alapja, ennek több mint 150 (!) készen kapott beállítás szolgál a többi effektus színkezelésének bázisul.

Minden objektum egy-egy kezelőszerv a 2. képen látható KPT-párbeszédablakban. Egyenes, kör menti és kúpos átmenetet ismer a KAI, a képen egy soklépcsős, kúpos változatot mutatunk be. A színcsik egy paletta, a színtartományt pedig a zárójel végeinek és közepének vontatásával lehet szabályozni. Az alsó rúd az a többlépcsős leहुल्लő menü, amelyből a kész beállításokat választhatjuk ki.

Igen, a jobb felső sarokban Einstein arca fedezhető fel a bogóóban, ezt megnyomva kapunk információt az adott beállítással kapcsolatban

(ha nem szakértő módon helyeztük üzembe a programot – egyébként ugye nincs szükségünk hasznos tanácsokra...)

Mandelbrot-mánia

Akik már próbálták Mandelbrot-meg-jelenítő programozni, csak kellő önuralommal vágnának neki a felfedezéseknek, ellenkező esetben 10–12 óras „utazás” után, vérbeborult szemmel és lélekkel fognak visszatérni belőle. Bármilyen mélységbe le lehet menni, mód van az összes paraméter szabályozására, miközben az ábra három-négyszögletes lépcsőben éppen raj-

4. kép. Jellegzetes KPT-effektus, amely csak innen származhat

zolódik (3. kép). Bármelyik állapotot elmenthetjük névvel, későbbi felhasználás céljából.

Grafikus szemmel nézve azért ez az egész Mandelbrot- és Julia-fraktál-örület nem más, mint egy bizonyos fajta jellegzetes mintázat. De nemcsak ilyen fraktálok (képletek, eljárások) léteznek. A többiek az 1. képen látható „KPT Texture Explorer” tartalmazza, állítólag egy alapképletből 16 millió fajta különböző leszármazottat lehet generálni. Érdemes végignyomkodni a bogycát, harmadik-negyedik nyomásra már keletkezik olyan minta, amelyet szívesen használna háttérnek az ember.

Összefoglalás

Nem tudom, mennyire derült ki az eddigiekből, hogy ha egy művész számítógépet ragad ecset helyett, nemhogy kevesebb lehetősége adódik, mint amennyit egy vászon,

egy festékes meg egy ecsetes doboz ad, hanem sokkal több. A technológiai lehetőségeken túl a számítógépes kivitelezés megkönnyíti a műterjesztését, és végül is nem az a cél, hogy minél többen láthassák azt? Úgy melleleg kiküszöböli az örege-dést is, hiszen a bitek (rendeltetés-szerűen) nem változnak meg a tároló médiumon.

Mivel azonban ez itt nem a reklám helye, el kell mondanom, hogy áruk van a lehetőségeknek: nemigen van lehetőség a hagyományos módon bebizonyítani a mű eredetiségét. Hiszen a könnyű terjesztés azonos a könnyű másolással, a részletek kiragadásával és más környezetben való alkalmazásával. De ha egy mű kellő ismertségre tesz szert, amúgy sem lehet ellopni. Apropp, lopás. A KPT ára a benne rejlő tudományhoz és az általa el-

5. kép. Az ilyen „dudorok” is a KPT-ről áru-kodnak

érhető hatásokhoz képest annyira alacsony, hogy kifejezetten disznóságnak tartom, ha valaki pénzkeresési céllal lopja el. Ha csak gyönyörködni akar benne, hát egye fene. Ez egyébként Kai Krause véleménye is, hiszen semmilyen módon nem védi a terméket.

16-DSP SOUND CARD

MPC, MIDI, Roland MPU 401,
Sound Blaster, AdLib és Windows
kompatibilis hangkártya

AUDIO JELLEMZŐK:

- CD minőségű 16 bites STEREO hang
- 16 bit/8 bites STEREO felvétel és lejátszás
- Mintavételezési frekvencia 5.5 KHz - 48 KHz

HARDWARE JELLEMZŐK:

- CD-ROM interface (Sony, Mitsumi, Panasonic)
- Mikrofon, CD és vonal bemenet, vonal kimenet, ill. hangszóró csatlakozási lehetőség

Disztributor:
DISK CENTER HUNGARY
1149 Budapest, Angol u. 277.
Tel.: 163 5065; Fax: 163 7889

0611

Olcsó kiegészítő amatőr videósnak

Bognár Ákos

Sokféle videokártya megfordult már a Tesztlaborban, akadt köztük olyan is, amelynek segítségével nemcsak videojelet digitalizálhattunk, hanem a számítógép képét is rögzíthettük videóra. Az Escom videokártyája mindkét teendőt ellátja, sőt számos digitális trükkel, felirattal tarkíthatjuk a videoszalagra rögzített nyersanyagot, ráadásul még egy beépített TV-tunert is találunk rajta.

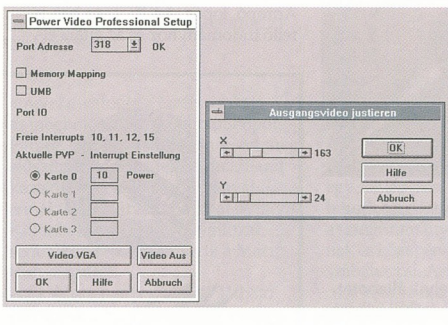
A német nyelvű kézikönyv és kezelőszoftver miatt sokáig berzenkedtem a kártya kipróbálásától. Mikor végre rászántam magam a tesztelésre, és beépítettem a kártyát a gépembe, csatlakoztatam hozzá egy videokamerát, majd elkészítettem az első digitalizálást, még mindig nem voltam oda a boldogságtól. Nehézkesnek találtam a konfigurálást – megint csak elsősorban azért, mert hadilábon állok a német nyelvvel. A már megszokott és megtanult angol nyelvű feliratok helyett „farbe“, „breite“, „helligkeit“ és hasonló, számomra rejtélyes szavak nehezítették az életemet – persze meg kell szokni, hogy az Escom német cég, és vásárlói elsősorban e nyelvtületről kerülnek ki.

Csatlakozni kötelező

Nem veszélyes ügy a kártya telepítése, egy üres 16 bites csatlakozón kívül már csak némi jártasságra van szükség. Az efféle videokártyák összehangolása a grafikus kártyánkkal ugyanis nem éppen egyszerű feladat, a sokféle „madzag“ bekötése miatt. Hiszen a bejövő videojel nemcsak a kártya kimenetén kell hogy

megjelenjen, hanem a VGA monitoron is. Ehhez a Tseng VGA kártyám átvetetőjét össze kellett kötnöm az Escom videokártyával (az úgynevezett Feature Connectoron keresztül), mellékelnek is egy hozzá való csatlakozót), a Tseng kártya VGA-kime-

lett kötnöm. Most jön a videokamera és a felvevő csatlakoztatása: a három szabványos RCA kábel közül két VHS-bemenet áll rendelkezésünkre (PAL vagy NTSC), ezekre köthetjük a két videolejátszót vagy -kamerát. A harmadik dugasz a kimenetét, ide

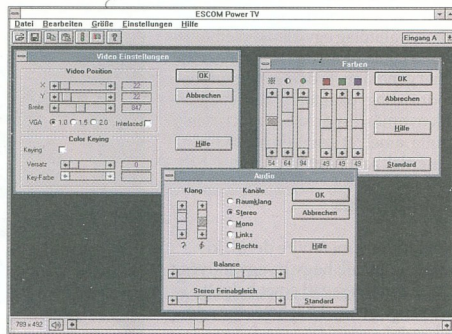

1. ábra. Az alapbeállításokat, a címzéseket, a kimenő videoképpozícionálását a Setup programból intézhetjük – néhányszor alaposan megtréfált, az Abbruch (megszakít) gomb megnyomására lazán kilökött a Windowsból

netét a videokártya bemenetére kellett csatlakoztatnom (ehhez is adnak egy rövid kábelt), majd pedig a képernyőt a videokártya kimenetére kel-

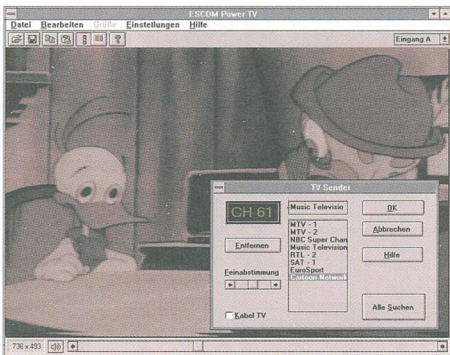
kell a videofelvevőt csatlakoztatnunk. Akad még két üresen tátongó csatlakozó, az egyike az antennát lehet rákötni (vagy a kábeltévét, ám

2. ábra. Általában megfelelőek a videokártya alapbeállításai, de biztos, ami biztos, magunk is finomíthatunk a képre és hangra vonatkozó paramétereken

a TV-vevő csak PAL-módban működik), a másik pedig egy stereo jack-dugóval ellátott hangkimenet. Ezek után bonyolultnak tűnhet a bekötés, de a kézikönyvben pontrol pontra le van írva az eljárás, és aki dolgozott már hasonló, kétmonitoros rendszerrel, annak nem idegen a kábelezés.

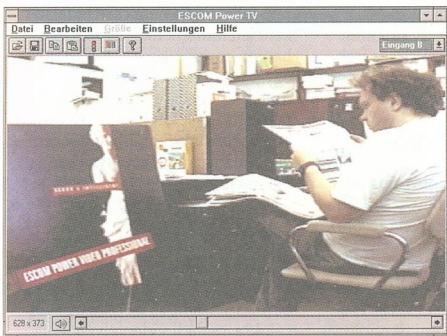
Ha már megbíróztunk a bekötéssel, következő teendőnk a konfigurálás. A bejövő video- vagy antennajelet egy windowsos ablakban láthatjuk, ehhez azonban futtatunk kell a Power Setup programot. Itt állítjuk be a megszakításcímet, a kimenő VHS-kép X és Y pozícióját (1. ábra), valamint a monitoron látható kép méretét, fényerejét. Ezeket mind megtehetjük a két videokezelő szoftverből, a Power TV-ből és a Power Studióból is, sőt ezekben még a színtelítettséget, az RGB-színek egyensúlyát és a hangra vonatkozó paramétereket is megváltoztathatjuk (2. ábra). A beállításnál vigyázni kell, mert nagyon is úgy tűnt, hogy a prog-

4. ábra. Automatikusan kikeresi és tárolja a jó minőségű adások csatornaszámát a tévévevő

(3. ábra) – akár teljes képernyős méretben is (a bejövő jelet szoftverből választhatjuk ki: 1-es és 2-es bemenet, vagy a már előre behangolt TV-állomások). A kép méretét a szokásos ablakméretezéssel nagyíthatjuk vagy kicsinyíthetjük, tehát akár torzíthatjuk is.

pott” kép betöltésekor: a színek kifakulnak, a világosabb helyeken pedig „beégnek”, azaz alig lehet megkülönböztetni a fehéret a szürkétől. Ezek szerint a színerősség-, kontraszt- és fényerő-beállítások csak a képernyőn látottakra vonatkoznak, s a digitálizálás során teljesen más kapunk, mint amit éppen a monitoron látunk. Rádadásul a kézikönyv azt állítja, hogy a digitalizálható, tehát, mondjuk, egy videokameráról érkező képet a kártya 720 x 576 képpontos felbontásban jeleníti meg. Ha tehát 800 x 600-as windowsos felbontást használok, akkor ugyebár éppen hogy csak egy picit lehet „szőrös” a kép – a valóságban azonban már 640 x 480-as felbontásnál is ronda „pixeles” a teljes képernyőre felnagyított kép (ezt csak a Power TV-ben tapasztaltam, a Power Studio remek VHS-minőséget nyújt). A kártya egyébként az említett felbontásban 21 bites, tehát 2 millió színű képet állít elő és jelenít meg.

3. ábra. A videomagnó, a kamera vagy a tévéadó képét a teljes képernyőt betöltő méretben is megtekinthetjük a TV Power segítségével – tapasztalataim szerint azonban ilyenkor már 640 x 480-as felbontásnál „szőrös” a kép

ram semmi különbséget nem tesz az OK és az Abbruch (megszakít) gomb megnyomása között, mindkét esetben tárolja a változásokat.

Digitális tili-toli

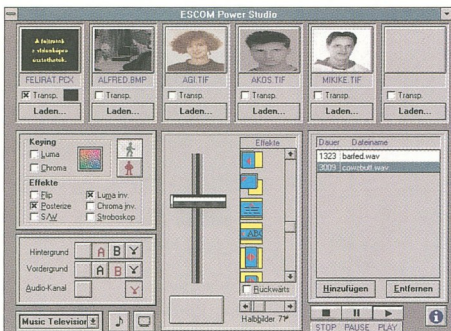
Ha a rendszerbeállításokkal végeztünk, kezdődhet a videózás. A Power TV-t betöltve, a képernyőn láthatjuk a TV, a videó vagy a kamera képét

Mérhetetlenül egyszerű a program kezelése (már annak, aki beszél németül): legördülő menükből vagy ikonokra kattintva állíthatjuk be a színeket, merevíthetjük ki a mozgóképet, vagy tárolhatjuk el az anyagot. A kép elmentésekor – ki tudja miért – a program egy picit elrontja a színeket. Teljesen más színerősségű és minőségű képet látunk a képernyőn digitalizálás előtt, illetve a már „leka-

mult, jelen...és a Jövő... **Őn is látja a különbséget?** **ROBERTS TOST** "keresse az újságúrának..." **113-16-64** A Kertől pa. kizárólagos **Derleiváltság.** 25 év előtti és után. 1000-1000... **300 Ft.** Akárhol vegyél, akár külföldi szerte is a Derleiváltságunk 300 Ft. A Derleiváltság a leggyakrabban a 250 Ft.-os **és keménykőre** ritk csak 250-kal drágább **Derleiváltság** 250 Ft.-os **és keménykőre** ritk csak 250-kal drágább **Derleiváltság** 250 Ft.-os **és keménykőre** ritk csak 250-kal drágább **Derleiváltság** 250 Ft.-os **és keménykőre** ritk csak 250-kal drágább

0634

5. ábra. A Power Studio munkaszalata tényleg hasonlít egy keverőpulttra. Az úsztatási trükköket ikonokkal választhatjuk ki, képeket, feliratokat helyezhetünk el a képen, mi több, WAV és MIDI formátumú hangokkal dobhatjuk fel a családi videóit

Hangolj rá!

Egy olyan TV-vevő modult is találunk a Power Video Professional kártyán, amelynek segítségével megjeleníthetjük a monitor képernyőjén a bekötött antenna jelét. Ezt a hagyományos antennák, valamint a kábeltévés társaságok által szolgáltatott jellel egyaránt megtehetjük (ezek más és más frekvencián dolgoznak, a kártya mindkettőt értelmezi). A Power TV programból a TV Sender opciót kiválasztva hangolhatjuk a vevőt a kívánt állomásra (mivel

a kártya PAL-üzemmódban dolgozik, ne csodálkozzunk, ha a magyar tévéadás fekete-fehérben jelenik meg). A kezelőszoftver automatikusan végigkeresi az összes elérhető csatornát, amelyiken megfelelő minőségű adást talál, annak számát tárolja. Antenna használatkor a 40,25 és 82,25, a 175,25 és 224,25, valamint a 471,25 és 855,25 meghertzes frekvenciák közötti területet pásztázza, míg kábeltévé esetén a 69,25 és 168,25, a 231,25 és 447,25, valamint a 455,25 és 463,25 meghertzes frekvenciasávokat vizsgálja át a program (4. ábra).

Házi videostúdió

Digitális trükkökkel dobhatjuk fel VHS-felvételeinket a Power Studio nevű program segítségével (5. ábra). A kártya két videobemenetét és a TV-vevőt használhatjuk jelforrásként, a kevert kép pedig a kártya kimenetén jelenik meg – ezt célszerű egy videofelvevőre kötni (ikonokra kattintva választhatunk, hogy épp melyik két bemenet használjuk). Az előtérben látható képet a feje tetejére állíthatjuk, poszterizálhatjuk (ekkor a hasonló színeket egyetlen színre helyettesíti), a színes képből kiszűrhetjük a színeket, továbbá luma- és chroma-inverziót képezhetünk (a videózásban a luma a kép fényességét, míg a chroma a színeit jelöli). A stroboszkópeffektus semmiféle nozogatásra sem volt hajlandó működni.

Beállítva a megfelelő szintartományt elérhetjük, hogy a kép „átlukadjon”, azaz a kiválasztott színek helyén egy másik kép jelenjen meg. A videóképeket többféle módon úsztathatjuk be: vízszintesen vagy függőlegesen, ferdén, középről kinőve, de akár „kép a képen” eljárással is keverhetjük őket.

Valamilyen rajzolóprogrammal előállított feliratot is elhelyezhetünk a videóképen: ehhez meg kell még adnunk azt a szint, amely átlátszó-dik. Ez általában a felirat egyháznú háttere, de érdekes hatást érhetünk el azzal, ha magát a feliratot jelöljük meg átlátszódnak: ekkor a háttérszínből kiemelkedve jelenik meg a mögötte lévő videókép. Sajnos a feliratozó nem kaprátzatot el, a feliratok fölöttébb „szörösek” lettek, elsősorban azért, mert a program rosszul vágta körbe azokat. Maga a trükkasztal is meglehetősen szegényes, mert ha, teszem azt, kinyíllhat a kép középről vízszintesen, miért nem működik ugyanez függőlegesen is? A feliratozómodulra is ráférne az átdolgozás. Egész jó program lehetne, ha nem csak oldalanként jeleníthetnénk meg feliratokat, hanem, mondjuk, egy stábilistát vagy egy jobbról balra folyamatosan gördülő szöveget is a képernyőre vihetnénk. Ráadásul néha hibázik a szöveg begördítésekor és a videókép elmozdításakor, a kép ilyenkor durván megremeg.

Összegzés

A kártya (ha már van egy megfelelő sebességű PC-nk) ezért a pénzért jó beruházás, feltéve ha csak otthoni célokra, családi videofelvételeink kicsinოსítására akarjuk használni. Az egész valahogy úgy tűnik, mintha egy valóban ügyes kártyához még csak a demóprogramot kaptuk volna meg – nem tud annyit, mint amennyit elvárhatnánk tőle. És akkor még nem szőlünk a programokban található kisebb bakikról – igaz, a kezelőszoftverek mindegyike 1.0-s verziószámú – és szerintem jócskán bővíthetnek a Power Video effektuskínálatát (állítólag már készül is az új program).

Fillanatfelvétel

Power Video Professional képdigitalizáló és trükk-készítő videokártya

Előnyei

Ügyes effektusok VHS-technikára alapozva; tud feliratot keverni a videóképre; beépített TV-tuner.

Hátrányai

Gyenge kezelőszoftver; apróbb bakik a programokban (1.0-s verziók); éppen csak hogy VHS-minőségű.

Ára

59 990 forint, a gyengébb képességű változat 39 990 forintba kerül (áfa nélkül)

Forgalmazó

Escom

DeLorme Global Explorer

A legrészletesebb világtérkép

Tihanyi László

Tizenkilenc éve készíti – újabban CD-re – térképeket az egyesült államokbeli DeLorme cég. Hét évét és tízmillió dollárt fektetett a Global Explorer kifejlesztésébe. A 380 megabájtos végeredmény valóban több, mint bármely atlasz, amelyet eddig láttam, de egyelőre csupán ígéretes kezdetnek mutatkozik...

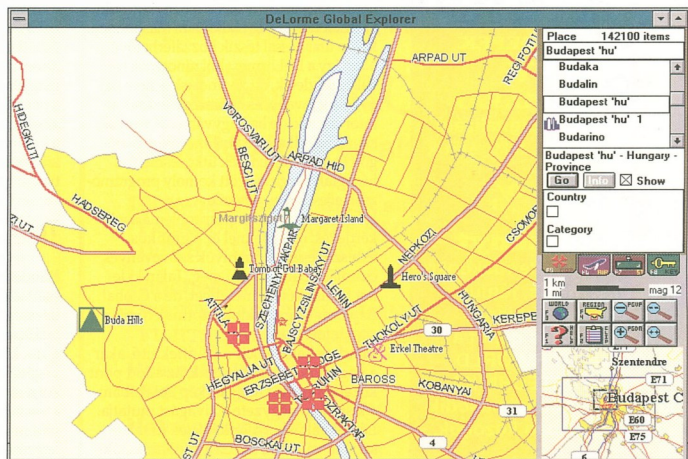
Először a hannoveri CeBIT-en láttam a képlemezt, amely igazi kereskedelmi cikk: kétszáz dollár alatti árával megfelel a nálunk kapható igényesebb szótárak, CD-s lexiconok szokásos árfekvésének. A cég azt állítja róla, hogy részletekben, egyszerűsített szolgáltatásaiban is gazdagabb, mint bármely más nyomtatott vagy számítógépes világtérkép. „Ha legnagyobb méretarányú térképeit kinyomtatva hézagmentesen összeillesztjük, az eredmény nagyobb lesz egy futballpályánál” – állítják róla. Több mint 140 ezer helység szerepel rajta, közöttük száz világváros részletesebb úttérképpel. Húszezer különféle objektumhoz csatlakozik rövid magyarázat, száz kategóriában. Alapvetően világtérkép, tehát az utazóknak a repülőgépes közlekedésben nyújt segítséget; egyébként keresőfunkcióira a legbüszkébbek.

alább 3.1-es Windows. Próbálkoztam Windows for Workgroups 3.11 alatt a távoli telepítésével is: a merevlemezre hajlandó volt felköltözni, de nincs fölkészítve hálózatos futásra. Távoli CD esetén nem volt hajlandó meglelni a lemezt és saját különféle részeit.

A világ felülete

Főablakában a Global Explorer a térképét tünteti föl, teljes színben, hézagmentesen. (Ez méltányolható teljesítmény, mert a nagyításoknak is folytonosan kell átmenniük helyről helyre, tehát egyetlen hatalmas, összefüggő adatbázisban kell mozognia a programnak.) 15 nagyítási szintje között egyszerűes és kétszeres nagyítással vagy kicsinyítéssel közle-

kiválasztott négyzet tartalma folytonosan is nagyítható. A kívánt pont centralizálása, a keresőablakkal megadott nagyítás-kicsinyítés zökkenőmentes, a kistérképről a nagyra és fordítva egyaránt. (A kistérképen rögzített a keret.) A léptékelek és az áttekintő kistérkép között, kis funkciógombtáblán érhetőek el a nagyítási-kicsinyítési lehetőségek, a régió vagy az egész glóbusz kiválasztása és a sugó. Másik gombtábla látható a léptékmező fölött, felületei a billentyűzet funkciógombjaival ugyancsak kezelhetőek. Mindezek együttesen jelentik az eszközöket (tools). Az eszközök fölött

1. kép

Telepítés

386-os vagy jobb IBM-kompatibilis gép, 4 megabájt RAM, 3 megabájtnyi háttértár, VGA monitor szükséges hozzá, továbbá 4.01-es vagy újabb DOS és leg-

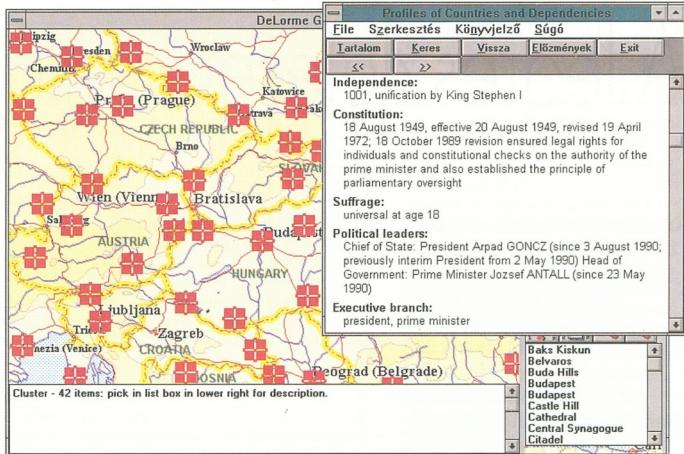
kedhetünk, a szintet a jobb alsó sarokban lévő áttekintő térkép fölött szám jelzi, amellel pedig kilométerben és mérföldekben kis léptékosszágú tünik föl. Egy

található a Gazetteer nevű helységkereső; kinézte egy kissé zaklatott, mintha szöveges mező volna a grafikus világban.

Ez az egész felület nem rendezhető át, a térkép sem görgethető önmagában – ez utóbbi azonban a grafikus térképkezelés legnehezebb műveletei közé tartozik, megfelelő lekérdezési lehetőségek mellett nem kérhető számon, annál is kevésbé, mivel közvetve, a kistérről induló centralizálásokkal vagy ugárszerűen a nyílbillentyűkkel kényelmesen megvalósítható.

Keresések, lekérdezések

A térkép profi voltával kapcsolatos, értelem benyomást kelt a következő: ekkora adathalmaz egy-egy léptékben nem lehet koherens. Ez azt jelenti például, hogy az utca-

2. kép

FAN
computer

PROFESSIONÁLIS SZÁMÍTÓGÉPEK
4 ÉV GARANCIÁVAL
szkennerek, digitalizáló táblák, egerek, tartozékok

99 % engedményt
adunk minden termékünkre április, május, június egy-egy napján.
A szerencsés napot a **COMPUTERWORLD SZÁMÍTÁSTECHNIKA** következő hónap második heti számában közöljük.

FAN Electronics Ltd
1118 Bp. Késmárki u. 8.
tel./fax: 185-0813
1068 Bp. Felső erdősor u. 6.
tel./fax: 141-0799

0430

térképpel is felszerelt nagyvárosokban el kell tudni érni bizonyos nagyságú részleteket; a zoom egységessége okán ugyanezeket más pontokon is kérhetek, ott viszont nem fognak megjelenni érdemi információk. Mármost ilyenkor azt szokás tenni, hogy az extra elbánásban részesülő városok térképeit valahonnan máshonnan, külön utasítással teszik hozzáférhetővé. Nem így a DeLorme: ahol nincsenek további részletek, ott zoomoláskor nem nagyítódik tovább, és nem szaporodnak az információk, de ha nagyvárosnál vagyok, simán haladhatok az utcanevekig. É mögött és az illeszkedések ütközésmentes létegalansága mögött komoly programozási teljesítmény rejtőzik.

Minden adatbázis kulcsproblémája a lekérdezés; térképeknél ez a grafikus és a szöveges állományok szövevényes csatolásában testesül meg. Talán ki lehet találni kényelmesebbet, de a Global Explorer eléggé kidolgozottnak tűnik e tekintetben.

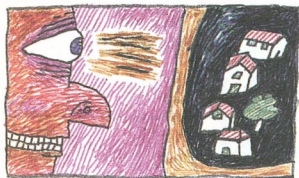
Mindenekelőtt: akár a kis áttekintő, akár a nagy térképre kattintunk, az adott pont középre ugrik a nagy térkép ablakában; a kistérről négyzete a kivágás mutatja. Léptékváltáskor a térképjelek készlete szintén változik; bár ez a sügőfunkciókhoz tartozik, itt említem, hogy szimulált cserelődik a jelmagyarázat ablakának tartalma is, amelyet különben a kulcsot ábrázoló vezérlőgombbal lehet megnyitni. Érdekes a keresőablak szerkezete. Legfelül az adott keresési szegmensben lévő tárgyak száma, alatta pedig a beírási karaktercsop-

porttal adhatók meg helyek. Ezalatt görgethető városlista látszik, választási lehetőséggel, alatta pedig feltűnik a kiválasztott tárgy vagy város. Két beállított ablakból választhatjuk ki, hogy város, objektumtípust vagy mindkettőt akarjuk-e kérdéssé komponálni (csak egy kategóriát választhatunk).

Ártatlan kinézetű „Info” gomb bújik meg a görgőbeállított sor szélén. Hatására megjelenik a nemzeti zászló; továbbá a népesség, a kormányzat, a gazdaság, az egészségügy, a földrajz, a távközlés, a katonaság és a vadon élő állatok témaköréből választó gombsor. Ezek fastruktúrájú miniatűr adatbázisokat nyitnak meg.

Tartalom a formához

Mindeddig csak a felhasználói felületről esett szó; ámde milyen pontosságú, részletességű és aktuális információk találhatók a Global Explorerben? Országunk kiváló teszterület, nincs se a világ végén, se a világ üzleti középpontjában. Az nem kétséges, hogy – mondjuk – a washingtoni adatok naprakészek; nem várom el az albán hegyvidék teljes részletességét sem; de Budapest térképi állapota némileg érezeti az információk határait. Ez látható az 1. képen. Mindamelllett – nevéhez illően – ezzel együtt is képesít a CD a globális tájékozódásra. Az indexelt adatkezelés a térképi részletekben ugyancsak megmutatkozik, például abban, hogy előfordul: változtatott nagytérkép-kicsinyítéskor egyes föl-

iratok eltűnnek, és nem is hozhatók vissza. (Ilyen a rejtelmes Hidegkúti Had-sereg utcanév.)

Maradjunk továbbra is a magyar adatoknál. Némelyik térképjel magyarázatot foglal magában. Az egérral lépve tábla jelenik meg, amely azonosítja az objektumot. Ha az objektum „halmaz”, akkor további, külön ablakban választhatjuk ki, hogy melyik alponthoz tartozó kommentárt vegye elő. Ha valamilyen térképi objektumra vagy egy halmaz valamely cikkére kattintunk rá, a szükség esetén görgethetővé váló alsó magyarázóablakban bővebb, szöveges információ jelenik meg; ami a magyar adatokat illeti, egészen elviselhető korrektséggel.

A 2. kép jobb alsó mezejében a Castle Hill nevű (Budapest helyén látható) halmaz görgethető választóablaka látszik. A kép nagyításában 42 cikkből áll ez a halmaz; a halmazok pedig általában fűrtösödnek. Visszafelé, növekvő nagyításkor a távolabb került területeken újabb halmazjelzettek tűnnek fel, amelyekbe leválasztódnak az információk. A „Baks Kiskun” nevű cikk például három további cikkel külön halmazzá válik már a következő zoomban, és tényleg Bács-Kiskun megye területén mutatkozik.

Mindazonáltal zoomoláskor nem egyszerű adat-összegyűlekezés megy végbe, hanem a nagyítás léptékével párhuzamosan értelemszerűen az adatfölbontás is változik. Mindez szintén azt valószínűsíti, hogy a térképrészletek és a szöveges információ egyetlen, egységes kezeléssel, indexelt adatállományban található, ezzel pedig az egyedi PC-s alkalmazás szintjén fejlett térinformatikai technika jelent meg.

Igen sok szorgáltatás érhető el a térképen, szinte elrejtve. Tegyük fel például, hogy Budapesten vagyunk, olyan fölbontásban, amelyben már az utcák is látszanak. Ekkor működik az eszközpánel utca-gombja. Erre, majd a Search gombra kattintva megjelenik az adatbázisba felvett utcák lajstroma. Ha az egérral ráállunk egy utcanévre, kapcsolgatjuk aszerint, hogy megkülönböztető színnel kiugorjon-e vagy sem, illetve a Locate gombbal középre állíthatjuk az utcát. Sűgő: a kérdőjel vagy a szokásos (F1)

előhívja a Helpet. Ez teljes leírás, bit-térképekkel és azokon elhelyezett, magyarázóablakkal aktivizáló vezérlő-ületekkel.

Érintkező világok

Általában a Global Explorer információiról: egészen sajátos politikai szemlélet mutatkozik bennük. Óriási halom ésszerű adat mellett – kissé önkényesen, de – nagy teret kapnak sokféle felekezeti templomai vagy például a nők politikai részvétele; éppenséggel el tudnék képzelni egyéb fontos (gazdasági-kulturális-történelmi) tételeket is egy ilyen atlaszban, amelyek viszont nem szerepelnek. Megkísérlem értelmezni ezt: a Global Explorer nyugati típusú demokráciák tehető (üzleti) utazóinak tájékozódását hivatott segíteni. Az ilyen turisták sajátos „szemüvegével” gyakran találkoztunk országunkban; a Global Explor-

erből a többi között megismerhetjük e szemüveg spektrális átérésését... Bár 1993-mal jegyzik, még Csehszlovákiáról tud stb.; ám sügőjében külön kéri, hogy küldjenek a cégnek aktualizáló, pontosító információkat. Egyes zászlókat a Micrografx World Geography Clipart csomagból vették át. Megjeli a Amnesty International Report 1992, az International Union for the Conservation of Nature (IUCN) és a World Conservation Monitoring Center (WCMC) szervezeteket, amelyekre a térkép létrehozásakor támaszkodtak. Korábban azt írtam, hogy ígéretes kezdett a térkép: olyan alapnak tekintem, amelyet most már pontosítani és kiegészíteni kell. De a mostani állapotban is valóban a legnagyobb és legrészletesebb világtérkép; remélhetőleg rövidesen kereskedni kezd vele valaki nálunk is, aminek a nagyvilág elé kerülő magyar adatok pontosodása is üdvös következménye lehet.

a megbízhatóság SPECIALISTÁJA

ALR. MICRONICS

számítógépek és alaplapok

5 év
garancia

100%-os hibatűrő diszk alrendszer

- PARAGON SOFTWARE RAID 5
- DPT HARDWARE RAID 5

5 év
garancia

Winchesterek

- WESTERN DIGITAL, QUANTUM,
- FUJITSU, MICROPOLIS, DEC

2-5 év
garancia

Hálózati elemek

- SMC, 3COM, INTEL

5 év
garancia

Notebook-ok

- ALR, AST

Optimalizált NOVELL hálózatok

SERVER_{kft}

1149 Budapest, Egressy út 78. Tel/Fax: 183-6170, 183-6171

ELEKTRONIKUS FILOFAX

Lotus Organizer 1.0: magyar változat

Való igaz, egy bőrből-papírból készült zsebkönyvhöz nem kell egy Windows futtatására alkalmas számítógép, s annak merevlemezén mintegy másfél (például állományokkal együtt körülbelül két és fél) megabájtnyi szabad hely, csupán egy toll vagy egy ceruza, ráadásul sokkal kevesebbe is kerül. Ne feledjük vi-

sont: ah már egyszer kifizettük a programot, akárhány noteszt készíthetünk, méretüket csak a merevlemez kapacitása korlátozza. (S ha akarjuk, mindegyiknek különböző színű borítója, eltérő címkeje, felosztása, tartalma vagy tulajdonosa le-

Ha akarom, határidőnapló, ha akarom, notesz vagy éppen telefonregiszter – a lefordíthatatlan nevű csatos zsebnotez, a filofax jött, látott és győzött: szinte minden, magát csak egy kicsit is fontosnak tartó ember zsebében megtalálható. Nem véletlen, hogy hamarjában megszületett elektronikus változata is, a Lotus Organizer. Szerkesztőségünkben a program 1.0-s kiadásának frissen elkészült magyar verziója járt a Walton Kft. jóvoltából. Rendhagyó teszt következik az alábbiakban: a Lotus személyi információs menedzserét (igen, ilyen bonyolult névre hallgat egy zsebnotez, ha számítógépes) nem egy konkurens cég hasonló programjával, hanem egy valódi zsebnotezzel próbáljuk meg összehasonlítani.

hat üres részből álló notesz képe tárul elénk a képernyőn (1. ábra); felette az újabb Lotus programoknál elmaradhatatlan okos ikonok (SmartIcons) tetszés szerint alakítható eszközsora, amely a menüparancsokat váltja fel, balra pe-

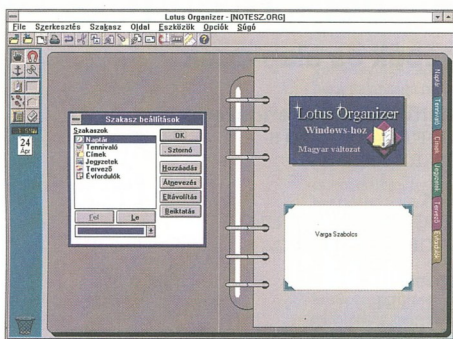
de felvehetünk több, azonos típusú szakaszt is. Több, mint egyszerű határidőnapló a Naptár. Négyféle módon jeleníthetjük meg a napokat (egy nap/egy hét/két hét/hónapok). Egyetlen egérgérintéssel ugorhatunk az aznapi dátumra. Egy-egy bejegyzést gyorsan be lehet körmölni ceruzával is, de

amiben az Organizer verhetetlen, az az ismétlődő bejegyzések, feladatok rögzítése.

Háromféle prioritás szerint rendezhetjük sorba határidős teendőinket a Tennivaló részben, továbbá megjelölhetjük az elvégzett feladatokat, és átcsoportosíthatjuk a hátralévőket. Lehet, hogy az egyes bejegyzések begépelése tovább tart, mint ha egy cetlire írának azokat – de tessék mutatni egy olyan határidőnaplót, amelyik automatikusan időrendbe szedi tennivalóinkat!

Minden fontos dolgot nyilvántarthatunk kapcsolatainkról, ismerőseinkről a Címek szakaszban. Jut hely a megjegyzésekre, és tartalék adatmezőből is van kettő. Természetesen automatikusan névsorba szedi a neveket a program, ugyanakkor más mezőt is megadhatunk (Cég, Irányítószám stb.) a rendezés alapján.

Nem egyszerűen üres lapok tára a Jegyzetek szakasz. Először is, az első oldalon precíz tartalomjegyzék alapján kereshetjük vissza feljegyzéseinket. Másodsor, az egyes lapok tartalma a lehető legváltozatosabb lehet: nemcsak szöveg, de kép, sőt bármilyen DDE-csatolású objektum is helyet kaphat a lapon. Így például akár egy 1-2-3-táblázatot is beszúrhatunk noteszünkbe. Nagy képek, objektumok esetén, hasonlóan egy igazi filofaxhoz, „kihajtható” lapokat használhatunk, ahogy az a 2. ábrán látható.

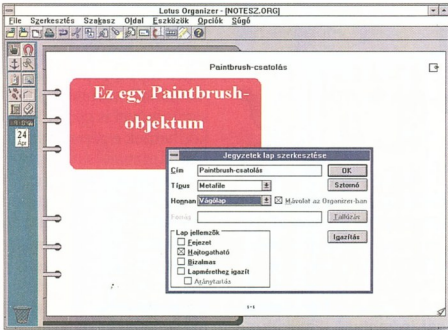

1. ábra
Hátféle típusú szakaszból állhat a Lotus Organizer elektronikus „notesz”

het.) Lássuk először, hogyan valósítja meg a Lotus Organizer a hagyományos filofaxfunkciókat. Kihasználva a grafikus környezet adta lehetőségeket, a program még külsejében is hasonlít egy csatos zsebnotezhez. Ha készítünk egy vadonatúj állományt,

dig egy eszközpalletta található. Hátféle típusú szakaszból állhat noteszünk: természetesen nem kötelező ragaszkodnunk az alapértelmezésti Naptár, Tennivaló, Címek, Jegyzetek, Tervező és Évfordulók szakaszokhoz: tetszés szerint átnevezhetjük őket, és elhagyhatunk belőlük,

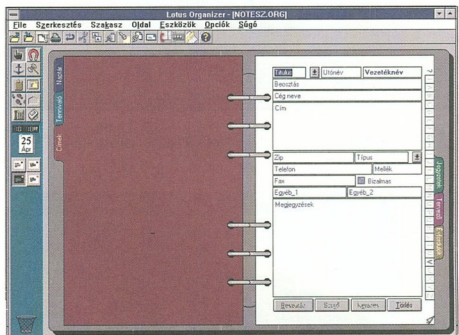

2. ábra
Csatolt Paintbrush-rajz egy kihajtott noteszlapon

Egy (pontosabban évenként egy) kihajtható lapból áll a Tervező. Ezen a lapon néhány egérgattintással és -vontatással tervezhetjük meg hosszabb távú programjainkat. Arra is képes az Organizer, hogy a Tervező meghatározott eseményeit átvezesse a Naptár részbe. Legutolsóinak maradt az Évfordulói szakasz. Az itt feljegyzett események kiemelt színnel kerülnek át a Naptár részbe, és automatikusan a jövő évi naptárba.

Következzenek most azok a funkciók, amelyekből az Organizer jóval átfogóbb és rugalmasabb eszközzé válik, mint egy „hús-vér” notesz. Talán a legfontosabb, hogy kapcsolatot létesíthetünk bejegyzéseink között. Egy határidőnapló-bejegyzéshez hozzárendelhetünk egy címret vagy egy hosszabb megjegyzést. Egy bejegyzésnek több kapcsolata lehet; egyetlen egérgattintással előhíva ezek listáját, egy újabb kattintással átugorhatunk noteszünk megfelelő lapjára. Bármelyik szakaszban (akár többen is) kereshetünk megadott szövegeket, és egyetlen kattintással ugorhatunk a megtalált bejegyzéshez. Az eszközpalletta egyik gombjával a legutóljára használt lapokra (legfeljebb negyvenre) ugrálhatunk vissza. Előre megadott, tetszőleges időpontokban képes elindítani alkalmazásokat a Naptár. Egyre szorosabb a kapcsolat a Lotus termékek között: az Organizer is felkészítették például a cc:Mailen keresztüli kommunikációra. Három szinten védhetjük jelszavakkal adatállományainkat mások kíváncsi tekintete elől. A *Saját* jelszóval minden, az állományban tárolt információt olvashatunk és szerkeszthetünk. A *Nyitvános* jelszó ismerete esetén már nem látjuk a „bizalmasként” megjelölt bejegyzéseket (bár érdekes módon, készíthetünk

ilyeneket), az *Olvasható* jelszó birtokában pedig csak megtekinthetjük a noteszt. Egy igazi filofaxhoz még számtalan különféle típusú lapot vehetünk, az Organizer ezt úgy oldja meg, hogy kapcsolódási lehetőséget kínál más Windows-alkalmazásokkal. Szélsőséges esetben akár le is cserélhetjük a Windows Programkezelőjét az Organizerre, majd innen indíthatjuk egyéb alkalmazásainkat.

3. ábra
Ennyi mindent tudhatunk egy nyílvántartott ügyférlől

Nem csupán a Vágólapon és szöveges állományokon keresztül érintkezhetünk a „külvilággal”: az Organizer teljes körű DDE-kapcsolatokra képes, jóval nagyobb funkcionalitást kínálva, mint bármilyen előre nyomott papír. ASCII és dBASE-állományokon keresztül is cserélhetjük a notesz adatait. Sajnos, nem mentes minden hibától a magyar változat. Néhány apróság, amely alighanem a sietős honosítás ered-

ménye: a neveket az angol sorrend szerinti, fordítva kezeli a program; az időpontoknál a délelőtti/délután jelzésére megmaradt az AM/PM rövidítés; továbbá néhány gomb és menüpont felirata eltér a Windowsban szokásostól (ilyen például a Cancel gomb, amely a megszokott *Mégsem* helyett *Sztorndó* névre hallgat). Mindezekről még reméljük lehet használni a programot, komoly problémát csupán egyetlenegy találtunk: bár az Organizer kitanították az ékezetes ábcérendre (tehát tudja például, hogy Ében Arankát az E betűhöz kell betenni), ha címárnyokban ékezetes és ékezet nélküli nevek is vannak (mondjuk, A-val és Á-val kezdődők is), elvesznek egyes bejegyzések. (Égészen pontosan: a bejegyzések kivétel nélkül megvannak, rájuk lehet keresni, csak az Organizer valahol eltéved az indexelés közben, és ilyenkor nem tudja megjeleníteni az ékezet nélküli bejegyzést.) Leszámítva ezt az egy hiányosságot, roppant kellemes program a Lotus Organizer. Gazdag szolgáltatás választékának köszönhetően még azok számára is jóval kényelmesebben és sokoldalúbban használható eszköz, mint egy „igazi” notesz, akik nem tudnak gyorsan vagy

vakon gépelni. (Ha pedig valaki képes erre, egy nagyságrenddel gyorsabban dolgozhat, mint papírral-kezürel.) Önállóan 13 ezer forintba kerül az Organizer, amely része a Lotus SmartSuite irodai programcsomagnak is. Angolul már kapható a termék 1.1-es változata; ez mindössze annyival tud többet az 1.0-s kiadásnál, hogy munkacsoportos időbeosztásra ugyancsak képes.

Varga Szabolcs

REPÜLŐKTŐL Mozartig

Négy CD alkotja az *Aris Entertainment* által összeállított MPC Pack 1 nevű készletet. Kettőn közülük repülőgépek fényképeit találjuk. A harmadik is tartalmaz néhány szép fotót, de főleg a célból készült,

hogyan megállapíthassuk vele, megfelel-e PC-nk a multimédia alkalmazások követelményeinek. Oktatási célt szolgál a negyedik lemez: Mozart életét dolgozza fel multimédiás eszközökkel.

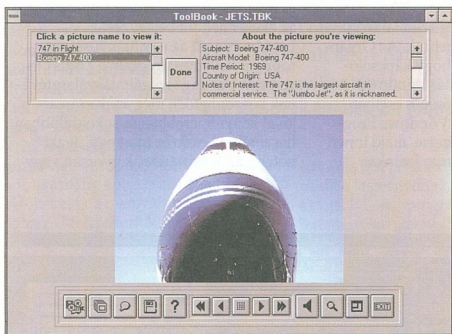
Nemrég egy CD-ROM-meghajtóval felszerelt, pentiumos Escom számítógép vendégeskedett Tesztlaborunkban, amelyhez jó néhány CD-csomagot is kaptunk. Egyikük különösen megtetszett nekünk, és talán kellőképpen demonstrálja, hogy mire való – a játékon kívül – a PC-s multimédia.

Repülők minden mennyiségben

Teljesen azonos az első két lemez szerkezete és lejátszóprogramja, sőt a témá-

en, míg a PROPS a légszavas gépek múltjáról és jelenéről szól. Sokan gyűjtenek repülőgépfotókat, mostantól számítógéjük segítségével is gyönyörködhetnek e gépmadarakban.

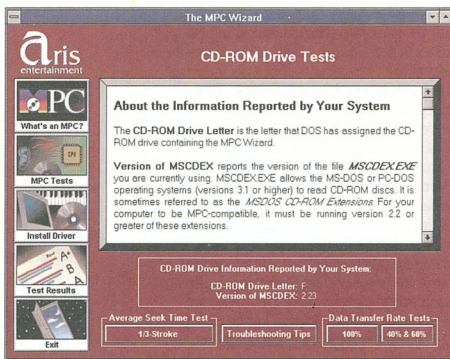
Gyors telepítés után egy windowsos lejátszóprogramban találjuk magunkat (1. ábra). Innen gombnyomással hívható a videólejátszó modul, amelyben egy nagyobb bélyegnyi méretű ablakban, nem túl jó minőségben tekinthetjük és hallgathatjuk meg mozgás közben is a gépeket. Visszatérve a főmenübe egymás után folyamatosan végignézhethetjük a száz képet kis vagy nagy méretben. Kellemes zenei aláfestés kísérheti a képeket, ha rákattintunk a hangszóró ikonjára. Bármelyik képnél megszakítható a folyamatos lejátszás, ekkor az

1. ábra. A lejátszóprogram a Jumbo szót két képhez találta illőnek

2. ábra. Egy lemezre mentett szép propeller

3. ábra. CD-ROM-meghajtókat vizsgálja ez a menüvezérelt tesztprogram

juk is hasonló. Száz művészi fotónak és 25 rövid videoklipnek ad otthont mindkettő; sugárhajtású katonai és polgári repülőgépek találhatók a JETS-

aktuális kockáról részletes információval szolgál a program. Egy adott fényképet a magyarázó szövegben keresve vagy az összes képet tartalmazó albumból

választhatjuk ki. Bármely kép- és hanganyag lemezre menthető (2. ábra).

Teszt- és meghajtóprogramok

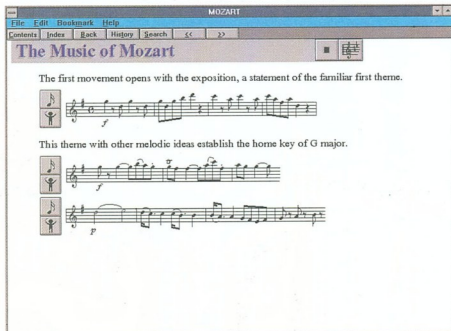
A harmadik lemezre is került néhány szép kép és zeneszám, de igazán a tesztmodul miatt áll közel a szívemhez az MPC Wizard CD. Gyönyörű ikonosos programja részletesen elmagyarázza (angolul), hogy milyen hardverkövetelményeket támaszt a multimédia PC (MPC) szabvány. Ezután ellenőrizhetjük a futtató gépen, hogy annak CD-ROM-lejátszója (3. ábra), hangkártyája és megjelenítője teljesíti-e a szabvány előírásait. Természetesen a kapott eredmények tárolhatók, ki nyomtathatók. Csupán egynéhány hangkártyához és CD-ROM-meghajtóhoz nyújt meghajtóprogramot ez a lemez, de rengeteg – szinte min-

megfordul a Tesztlaborban, és bizony egyszerűen előfordul már, hogy nem rendelkeztünk a megfelelő illesztőprogrammal.

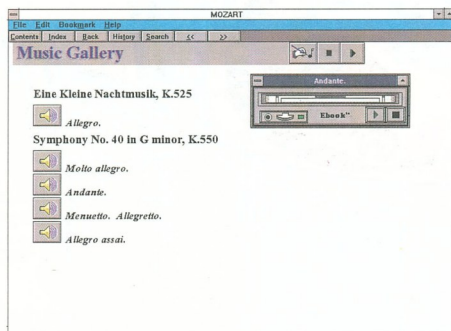
Mozart élete

Nagyszerű ötlet a multimédia lehetőségeinek bemutatására egy zeneszerző munkásságának ismertetése. Negyedik CD-nk Mozart életébe nyújt bepillantást.

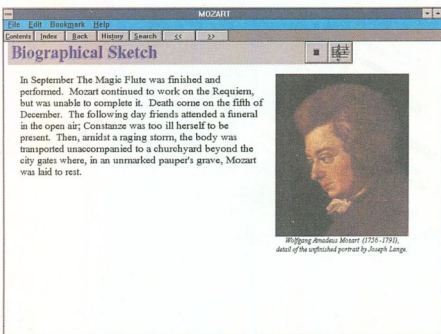
A program készítői felhasználták a Windows sügőgát, és annak kereső-, eseménytároló, valamint lapozófunkcióira építették fel az egész rendszert. Korábbi képekkel gazdagon illusztrált életrajzi adatokkal indít a program (4. ábra), és a kor főbb eseményeit is élénk tárja. Ezek után alapfokú klasszikus zenei képzésben részesülünk, majd Mozart zenéjének alapelemeit ismerhetjük meg. Részletesen tanulmányozhatjuk a nagy

5. ábra. Kottán és hangban követhetjük a zenei motívumot

6. ábra. A CD-ROM-lejátszót tartalmazó ablak mutatja, hogy melyik zene szól

4. ábra. Életrajzi adatok képpel illusztrálva

den ismert típusú – megjelenítő-kártya illesztő- és segédprogramját feltették rá, ami számunkra kiváltképp hasznos, mert számos PC

zeneszerző számos alapművének fő témáját kottán is (5. ábra). Ha a hangjegy ikonjára kattintunk rá, akkor hegedűn, ha pedig

a karmestert ábrázoló gombot „nyomjuk meg”, zenekari előadásban élvezhetjük a dallamot. Rákattintva egy ikonra, majd kiválasztva a megfelelő tételt, zenei aláfestésként bármikor lejátszhatjuk a CD hangsávjain található Mozart-alkotásokat (6. ábra).

Értékelés

Világszerte egyre jobban terjednek a CD-s alkalmazások. A multimédia PC-k térhódítása a házi diaporámvetítés egy új fajtáját

honosíthatja meg. PC-gyártók, -összeszerelők és -vizioneladók örülhetnek az MPC Wizard „adatbázisának” és tesztjeinek. Számos oktatási, műveltségfejlesztő lehetőséget kínál a multimédiás programok, és most nem csak a zenei élet nagyjainak a bemutatására gondolok. Mindössze 5560 forintba kerül (áfa nélkül) az Eszcomnál a fent ismertetett 4 lemez, vagyis az ár már nem képezhet akadályt az efféle anyagok gyors terjedése előtt.

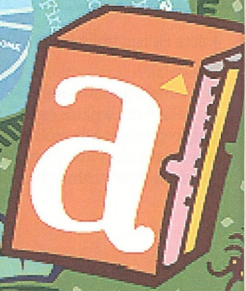
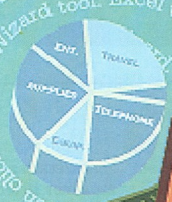
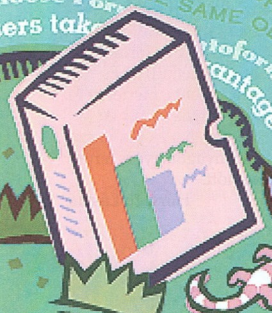
Horváth László

PEOPLE OFTEN OVERLOOK THE <F3> KEY. FROM AN UNFAMILIAR PLACE, IT CAN CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT. YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT. YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT.

YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT. YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT. YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT.

YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT. YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT. YOU CAN ALSO USE IT TO CHANGE THE FONT, ALIGN THE TEXT, OR DO WHATEVER YOU WANT.

Házitanítók kontra varázslók

Sokat hallani manapság az új windowsos szövegszerkesztőkről. De tudásuk alapján vajon tényleg rászolgáltak erre a nagy hírnévre? Csakugyan olyan könnyű őket használni, mint azt fejlesztőik állítják? És megfelelően futnak-e meglévő rendszerünkön, vagy a szoftver megvásárlása után a hardverre is költenünk kell?

Az utóbbi időben csökkentek a választási lehetőségek, ugyanis néhány évi vad kavargás, tülekedés után lényegében három nagy játékos, a Lotus, a Microsoft és a WordPerfect maradt állva a porondon. Az ő nevükhöz fűződik a három legkelendőbb Windows-alapú szövegszerkesztő: az Ami Pro 3.01, a Word 6.0 for Windows és a WordPerfect 6.0 for Windows. Alábbi összeállításunkban ezeket vesszük górcső alá.

Roppant csábítóak az új windowsos termékek: felületes barátságos, és sok fázasztó munkát automatikusan elvégeznek. A mintalapokkal mindhárom programban pillanatok alatt elő tudunk állítani bonyolult dokumentumokat, hírleveleket, jelentéseket, a Word for Windows Wizardjai (varázsló) és a WordPerfect Coachai (háztanító, oktató) pedig szinte minden bonyolult műveletet kézen fogva vezetnek végig bennünket. A Word for Windows még egy Tip of the Dayt (vagyis a nap tippjét) is megjelenít minden programindításkor. A kiforrott stíluslapoknak köszönhetően egyetlen egérgattintással vagy billentyűkombinációval megformázhatjuk a szöveget, és a létrehozott formátumot pillanatok alatt más bekezdésre, oldalra vagy dokumentumra is átvihetjük az egyszerű. Továbbfejlesztették az alapvető

szerkesztőeszközöket, és ma már alapkövetelménynek számít a vid és dobd módszerű szerkesztés.

Drága továbbfejlesztés

Természetesen az élvezeteknek ára van – és ennek az árak gyakran csak a kisebbik részét jelenti az az összeg, amelyet a programért kifizetünk. Mind az öt szoftvert 495 dolláros katalógusáron hozzák forgalomba, de a kiskereskedelemben jóval kevesebbe kerülnek. A továbbfejlesztés és a rivális termékekről történő váltás még olcsóbb, ugyanakkor mindegyikük megvásárolható kedvezményes árú irodai szoftvercsomagok részeként is.

A nagyobbik gond az, hogy a felpumpált lehetőségek megfelelő „hardverizmokat” követelnek. A programok merevlemezigénye teljes telepítésnél akár 33 megabájtra is felmehet, optimális futtatásukhoz pedig legalább 8 megabájt RAM

szükséges. Ha nem rendelkezünk egy gyors 386-os vagy még erőteljesebb géppel, sok-sok RAM-mal és egy hatalmas merevlemezsel, a programok teljesítménye valószínűleg csaldóást fog okozni.

Kihúzott méregfogak

A továbbfejlesztett grafikus felület eszközei, a grafikák, táblázatok és más modulok kezelésére szolgáló speciális eszközök lényegesen megkönnyítik a dokumentumok elkészítését. Ha például egy táblázattal dolgozunk, külön ikonkészletet használhatunk, ami sokat gyorsít a munkán. Az új szövegszerkesztők a rendszer más programjaival is jobban együttműködnek. Elvben az objektum-hozzákapcsolás és -beágyazás (Object Linking and Embedding, OLE), valamint a Word for Windowsba beépített új OLE 2.0-lehetőségek szinte automatikussá teszik a más alkalmazásokból szár-

mazó adatok beszúrását. Ha például egy számolótáblával kapcsoljuk össze az adatokat, akkor az adatok változásával a táblázat automatikusan módosul.

Egy másik kulcsfontosságú szempont a rugalmasság, vagyis annak a lehetősége, hogy a feladatokat ne csak egyetlen módon tudjuk végrehajtani. Mindegyik program módot ad rá, hogy a menüből billentyű-kombinációkkal válasszuk ki az utasításokat, és grafikus eszközöket használjunk. A WinWord és a WordPerfect környezetfüggő menüt tár elének, ha a jobb oldali egérgombbal kattintunk a szöveg vagy az eszköz-sorok valamely részén, az Ami Próban pedig formázóablakot vagy párbeszédkeretet jeleníthetünk meg a jobb oldali egérgombbal. A körlevél-összeállítás korábban

a legbonyolultabb feladatok közé tartozott. Ma már ez a probléma is a múlté. Könnyen lehet behozni, illetve beszúrni a meglévő adatokat, és a programok párbeszédablakkal, adatbeviteli űrlapokkal segítik a gyors munkát. Pofonegyszerűvé vált a borítékok és a címék nyomtatása is.

Gyönyörű nyomatok

Közismert, hogy a vonzó külsejű nyomtatott anyagok milyen fontos szerepet játszanak az ügyfelek megnyerésében. Azt azonban kevesen engedhetik meg maguknak, hogy ebből a célból külön tervezőszerszököket foglalkoztassanak. Szerencsére a szövegszerkesztő programok a kiadványszerkesztésben is rengeteget segítenek. A mellékelt mintalapok között az emlékeztetőktől

a hírlevelekig mindenféle dokumentumtípushoz kiváló terveket találunk. Mindhárom Windows-program számos képálmány-formátumot ismer, és kiterjedt gyűjteményt tartalmaz előre elkészített rajzokból. A beépített rajzolópogramokkal saját grafikaták, szöveges logókát és különleges képhatásokat hozhatunk létre. A táblázatokat elkészíthetjük a szövegszerkesztőn belül, de behozhatjuk őket egy számolótáblapogramból is.

Együtt és másként

Egyetlen dokumentum sem tekinthető magányos szigetnek, a nagy munkáknál pedig különösen fontos, hogy több munkatárs dolgozhasson az anyagon, továbbá külső alkalmazásokból származó adatokat is be lehessen építeni a dokumentumba. A programok hatásos eszközöket kínálnak a csoportmunkához, a hosszú dokumentumokhoz és a Windows-programokkal való együttműködéshez. Megjegyzéseket szűrhetnek be a munkacsoportok tagjai, akik az ellenőrzések és átdolgozások nyilvántartásának köszönhetően nyomon követhetik a változásokat. Fontos a jó állománykezelés is. A modern szövegszerkesztők kényelmes eszközöket kínálnak az állományok keresésére és megtekintésére, de az állományok behozatala és más alkalmazásokhoz való hozzáférése is csupán néhány lépést igényel. A hálózati felhasználók rendelkezésére állnak a programok LAN eszközei, köztük az elektronikus postai szolgáltatások. Mint tudjuk, mindenki másképp csinálja – ezért a programok sokféle lehetőséggel támogatják az egyéni igényekhez való igazítást. A WordPerfectben minden billentyűt átkonfigurálhatunk, a WinWord pedig lehetővé teszi, hogy bármelyik programutasításhoz hozzárendeljünk egy billentyűkombinációt. Az alakíthatóság az Ami Próban a legkorlátozottabb, de arra azért ott is lehetőségünk van, hogy makrókat kapcsoljunk a billentyűkhöz. Utasítások hozzáadásával vagy elvételével átakíthatjuk a menüket is. A nagyvállalati felhasználók automatikus űrlapokat

0643

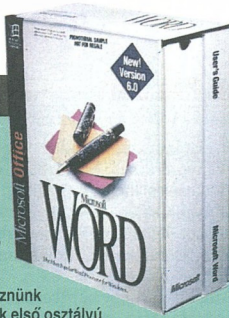
Legjobb Vétel

Ezúttal viszonylag könnyű dolgunk volt, amikor a Legjobb Vételt kellett kiválasztanunk. Ez a cím nem is illethet mást, mint a rendkívül fejlett és erőteljes szövegszerkesztő-szolgáltatásokat nyújtó Microsoft Word 6.0 for Windows, amellyel élvezetes módon készíthetünk a modern kor követelményeinek megfelelő, látványos dokumentumokat. Nem szabad elfeledkezniük viszont arról, hogy a legjobb teljesítményt csak erősztályú hardveren tudjuk kihozni belőle.

Második helyre a WordPerfect 6.0 for Windows futott be, amelynek még a Windows-nél is gazdagabb a szolgáltatás választéka – de hiányoznak belőle a Legjobb Vétel használatát könnyítő megoldásai. Viszont rugalmasan túri az alakitást.

Kiváló szövegszerkesztő az Ami Pro 3.01; felülete logikus, áttekinthető, és remek eszköztárat kínál a bonyolult, stílusos dokumentumok már-már kiadványszerkesztői szintű tervezéséhez. Minden szövegszerkesztői feladattal megbirkózik, de – legalábbis jelenlegi változatában – nem versenyezhet a két új program néhány különleges szolgáltatásával.

hozhatnak létre, amelyek mindenfajta formázási munka alól felmentik a dolgozókat. Mindegyik program erőteljes makrónyelvet tartalmaz, és lehetővé teszi az egyszerű makrórgéztést. A makróírás rettegett feladatában képernyős sűgő nyújt hatékony segítséget.

Soklépcsűs tesztelés

Nyugodtan kijelenthetjük, hogy eme windowdos szövegszerkesztőkkel bármilyen dokumentumot elegáns köntösbe öltöztethetünk. Mindhárom könnyedén megbirkózik az alapvető szövegszerkesztési munkákkal, és kényelmes, magától értetődő eszközöket kínál a gyors formázáshoz. Mégsem mindegy, hogy melyiket választjuk, ugyanis a különféle feladatoknál nem egyforma teljesítményt nyújtanak. Ezért a tesztelés során több dokumentumtípussal próbáltuk ki őket.

Létrehoztunk egy üzleti levelet, amelynek cégjelzéses fejléce különleges szöveghatásokat tartalmazott, majd a hozzá tartozó borítékkal együtt kinyomtattuk azt. Az eljárás során az aláírási részt rövidítésként tároltuk (e módszerrel gyorsan be lehet szűrni egy szöveget vagy grafikát), és megpróbáltuk ugyanígy elraktározni a logót is. Kialakítottunk ugyanakkor néhány új formázási stílust.

Ezt követően egy tízoldalas havi eladási jelentést állítottunk össze, amely egy Excel 4.0-táblázattal állt adatkapcsolatban. Az adatokból diagramot hoztunk létre, és ezt is beiktattuk a jelentésbe, amely ezenkívül különféle fejléceket, szövegstílusokat és pöttyözött, illetve számozott listákat tartalmazott. Ez után a dokumentumokat helyesírásellenőrzésnek vetettük alá, majd kinyomtattuk őket.

A hosszú dokumentumok kezelését és a csoportmunkát támogató eszközöket úgy teszteltük, hogy összeállítottunk egy százoldalas éves jelentést, és teletűzdeltük olyan többoldalas táblázatokkal, amelyek WK1 számoló tábla-állományokból származó adatokat tartalmaztak. Grafikonokkal, digitalizált fényképekkel, keretekkel és bonyolult formázásokkal fűszereztük az anyagot, amelyet azután a programok vázlatkészítőjével megszerkesztettünk. Létrehoztunk egy mesterdokumentumot, amely magában foglalta az aldokumentumokat. A behozatali eszközök teszteléséhez beszűrtünk egy megformázott WordPerfect 5.1 for DOS-dokumentumot és egy nagy ASCII szöveges állományt. Láb- és végjegeteket készítettünk, majd tartalomjegyzékekkel, valamint tárgymutatóval láttuk el a dokumentumot. A rajzmo-

dulok vizsgálatához megalkottunk egy színes szervezési diagramot. A dokumentumon belül kevertük az álló és fekvő oldalakat, továbbá fejlécs és lábléceket hoztunk létre benne. Kipróbáltuk a könyvjelző szolgáltatást, egyik helyről a másikra ugráltunk a dokumentumban, és melyrehatóan teszteltük a programok kereső- és kiscserélőfunkcióit. Megvizsgáltuk a görgetési sebességet, továbbá a munkacsoportos szolgáltatások közül ellenőriztük többek között az átdolgozásjelölést és a nyomkövetést, valamint a jegyzetkészítőt és a hálózati eszközöket. Ez után a nyomtatási teljesítmény tesztelésére érdekében kinyomtattuk a dokumentumot.

Egy jellegzetes, négyoldalas hírlevél megalkotása volt a következő feladat; a dokumentumban kevertük a három- és négyhasábos oldalakat, bizonyos részeket bekeretezett szövegdobozba zártunk, és létrehoztunk egy szalagcímet, amelyben a fehér betűk fekete alapon jelentek meg. Beszűrtünk a dokumentumba egy digitalizált, szürkeábranyalatos TIFF képet, amely két hasámba is benyúlt, hogy tesztelhesük a szövegterdelési lehetőségeket. Megpróbáltunk létrehozni egy megrendelési lapot, amely elforgatott szöveget tartalmaz. Megvizsgáltuk a betűtávolság, a szóköz és a kinyúlás beállításának lehetőségeit, valamint más kiadványszerkesztői funkciókat, végül kinyomtattuk a hírlevelet.

A körlevél-összeállítás vizsgálatához létrehoztunk egy egyoldalas üzleti körlevelet, amelyet egy 730 rekordos DBF adatbázissal kapcsolunk össze. A címzéshez beszűrtünk néhány mezőt, valamint egy olyan bekezdést is, amely csak akkor nyomtatódott ki, ha a címzett egy megadott helyen (Texas államban) lakik. Ezután kinyomtattuk a texasi és washingtoni címzetteknek szóló leveleket, a hozzájuk tartozó címécédulákkal együtt. A tesztelés során alaposan megoldoztattuk valamennyi program szerkesztő- és formázóeszközeit. Rögzítettünk néhány makró, amelyek közül egyet meg is szerkesztettünk a programok makrónyelvének segítségével. Ha kellett, a kézikönyv-

höz és a sűgőhoz fordultunk. Az utasítások rugalmasságának teszteléséhez többféle módon próbáltuk meg elérni ugyanazokat a célokat. Kipróbáltuk az állománykezelő eszközöket is; megkerestünk és megnéztünk velük dokumentum-, adat- és grafikus állományokat, majd egy munkakönyvtárba vittük őket.

Valamennyi feladatnál mértük a sebességet, figyeltük a monitor képének minőségét és stabilitását. Sok felhasználó a WordPerfect 5.1 for DOS-ról tér át ezekre a programokra, ezért azt is megvizsgáltuk, mennyire egyszerű átváltani a WordPerfect utasításairól.

Vizsgálataink eredményét az egyes programokat értékelő részben és a termékkel szelgálatásvlasztékát ismertető táblázatban közöljük.

A bajnokok bajnoka

Mindegyik általunk vizsgált program nagy dolgokra képes, de a teljesítmény, a használhatóság, a szelgálatásvlaszték és az automatizálási lehetőségek legkiválóbb ötvözetét a Word 6.0 for Windows nyújtja, így egyértelműen ez a termék a *Legjobb Vétel*. Noha a felhasználók számos hibát jeleztek a WinWordben (közülük néhányat a Microsoft el is ismert, és azóta piacra is dobta a javított változatot), mi a tesztelés során egytel sem találkoztunk. Második helyen a WordPerfect 6.0 for Windows végzett, amely elsősorban lassú megjelenítése és bonyolult felhasználói felülete miatt csúszott le a dobogó legfelső fokáról. A WordPerfect Corporation ugyancsak a nagyon közeli jövőre ígéri a program hibamentesített köztes kiadását. Egy kicsit „éltesebb” korú és szerényebb tudású vetélytársainál az Ami Pro 3.01, amely azonban így is jó választás azok számára, akik a kiadványszerkesztőkben megszokott oldaltervező funkciókra vágynak. Év közepére várható a program új változata, amely alighanem megér majd egy-két figyelmes pillantást. Mivel az Ami Pro igényli a legkevesebb merevlemez-területet és memóriát, a régebbi gépeken mai tudásával is ez a program kínálkozik a legjobb választásnak.

Ami Pro 3.01

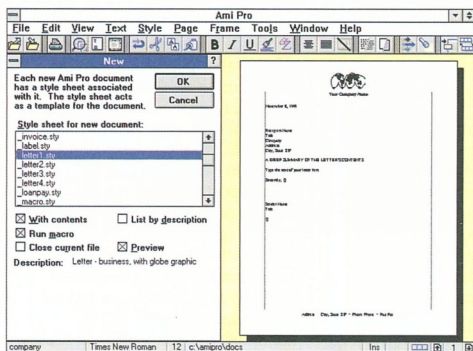
Előnyei: Nagyszerű oldaltervező és kiadványszerkesztő eszközök; kiváló grafikakezelés; logikus menük.

Hátrányai: Csak bekezdésstílusok; korlátozott lehetőségek a szövegáthásztás fokozására; nincs OLE 2.0-támogatás.

Az Ami Pro 3.01 egy népszerű program érett kiadása, és év közepére várható a bővített lehetőségeket tartalmazó új változat. Noha szolgáltatásai nem versenyezhetnek a két frissen átdolgozott vetélytársával, sok felhasználó eskszik rá, lévén, hogy nagyszerűen kezeli a bonyolult oldalelrendezéseket, és logikus a felülete. Emellett viszonylag szerény a hardverigénye, így azok számára is jó megoldást jelent, akik egyelőre nem akarják lecserélni régi PC-jüket. Felepítése áttekinthető, menüi és utasításai logikusak. Például az összes oldaltervező funkció a Page

Pro sokféle mintalapja közül választottuk ki egyet, hanem saját tervet hoztunk létre. Mivel a programban nincs grafikus szövegalkító modul, a fejlécben csak egy elég primitív logót használhattunk. De a grafikák behozatala és pozicionálása egyszerű, mivel az Ami Pro egy mozgatható keretbe szúrja be a beolvasott grafikát. A jobb oldali egérgombbal rákatintva az ábrára, a Modify Frame Layout párbeszédablakban megformázhattuk a keretet. Egy másik keret tartalmazta a fejléc szövegét és az aláhúzást. Sem a grafikát, sem a kereteket nem tudtuk a szövegjézők egy-egy címszavaként, rövidítéseként elrakatározni.

Ez után begépeztük a levél szövegét. Az Ami Pro vidd és dob mód szerkesztőeszközei leegyszerűsítették a szöveg kijelölését és mozgátását, néhány menüutasítással pedig szövegjézőbeli címszóvá alakíthattuk az aláírási részt. Egy kattintás a szövegben a jobb oldali egérgombszóval,

Az Ami Pro mintalap-kiválasztó eljárása egész oldalas előzetes képet ad az elkészítendő dokumentumról

menü alatt található, és minden, stílusokkal kapcsolatos művelethez a Style menüben férhetünk hozzá. Az alakítható SmartIcon eszközsor segítségével egyszerűen készíthetünk gyorsító megoldásokat a leggyakoribb feladatokhoz; a WordPerfect és a WinWord automatizmusával szemben viszont csak akkor kapjuk meg egy ikon leírását, ha rákatintunk a jobb oldali egérgombbal. A levél elkészítésénél nem az Ami

és máris megjelen a Modify Style párbeszédablak, amely a betűfajátk módosítására, valamint a betű- és sortávolság beállítására nyújt lehetőséget. Gyorsan ment a háttérbeli nyomtatás is. A Style menü segítségével stíluslapként tudtuk elrakatározni a levelet. A képernyők minősége és stabilitása kiváló volt, és a program minden munkafázisban jól áttekinthető, nyomtatáshí képet adott a dokumentumról.

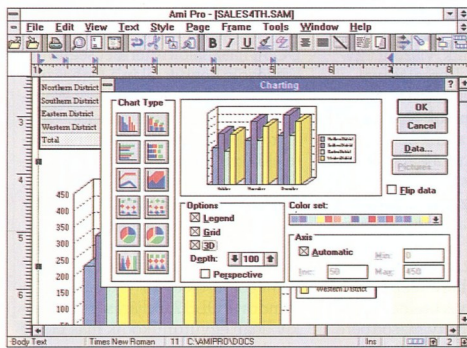
Síflusos jelentés

Az eladási jelentéshez az egyik előre gyártott mintalapot használtuk, amely különféle bekezdéstitlusokat tartalmazott a címsorok, a pöttyözőtt listák, valamint a fej- és a lábécék számára. Gépeléskor egy állapotsorral ellátott listaablakból választottuk ki a szövegstílusokat, de használhattuk a funkcióbillentyűket is.

Mielőtt behoztuk volna az Excel 4.0-állományt, a megfelelő oszlopszámmal létrehoztunk egy táblázatot. A táblázat megformázását külön SmartIcon-készlet segítette, amelyet az állapotsor egyik gombjára kattintva lehetett elérni. Ez a szolgáltatás a használat egyszerűsége terén elmaradt a Word 6.0 for Windows Table AutoFormat lehetősége mögött. Ami viszont a grafikonkészítést illeti, azt roppantul megkönnyítette a program. Csak kijelöltük a táblázatadatokat, átmásoltuk őket a Vágólapra, rákattintottunk a grafikon SmartIconjára, és másodpercekben belül készen volt a háromdimenziós, feliratozott oszlopdiagram. Amikor később további szöveget akartunk hozzáfűzni az ábrához, kettőt kattintottunk a diagramon, és áttöltöttük a rajzolómodulba.

Ezt követően egy újabb SmartIconra kattintottunk rá, és egy pöttyözőtt listát adtunk a dokumentumhoz; a pöttyöket a Modify Style párbeszédablak kínálatából választottuk ki. Végül a kétoldalas nyomtatáshoz a Page menü Modify Page Layout tételeivel beállítottuk a margó méreteket, és kinyomtattuk a dokumentumot.

Ugyanezt a mintalapot használtuk a hosszú jelentés elkészítéséhez is, de itt létrehoztunk néhány új címsorstílust is, majd átkapcsoltunk az Ami Pro vázlatkészítő módjába. Az Ami Pro vázlatok tárolják a címsorokat, valamint a szöveget, és automatikusan tartalomjegyzékké alakíthatók át. Sajnos a mesterdokumentum-eszközök nehezen használhatóaknak bizonyultak, mivel az aldokumentumállományokra vonatkozó kis jelek a többi programtól eltérően nem jelentek meg a képernyőn. Lényegében megfelelően hozta be

Kivételesen gyors és könnyen használható az Ami Pro grafikonkészítő modulja, amelyben néhány modulattal színpompás grafikákat hozhatunk létre

az Ami Pro a WordPerfect 5.1-állományokat, eltekintve attól az apróságtól, hogy bizonyos betűfajtaikat hibásan kezel. A behozott szöveget át tudtuk formálni azzal a módszerrel, hogy kijelöltünk egy korábban megformázott szöveget, rákattintottunk a festőfunkció ikonjára, és végighúztuk azt az új szövegen. Egy nagy WK1 állomány beolvasásával létrehoztunk egy táblázatot. Gond nélkül sikerült grafikonokat készítenünk a táblázat egyes részeiből, és könnyedén behoztuk a TIFF állományt is. Az Ami Pro fényesség- és kontrasztbeállító lehetőségével feljavítottuk a képet, és a keret méretétőlüfélnél fogva egykettőre a megfelelő nagyságúra húztuk. Röviden: az Ami Pro rajzolóeszközei szinte gyerekjátékká tették a szervezési diagram elkészítését.

Ugyanabban a dokumentumban nem képes keverni a lábjegyzeteket és a végjegyzeteket a program, azt viszont megengedi, hogy tetszés szerint helyezzünk el dátumozott, kezdőbetűvel ellátott megjegyzéseket. Ezek a megjegyzések sárga jelek mögé rejtőznek, és kettős kattintásra tárják fel tartalmukat az olvasó előtt. Ha átdolgozónak vetjük alá a dokumentumot, a szöveg változtatásait tetszőleges színben jeleníthetjük meg, az igen hasznos javítási szemle pedig lehetővé teszi, hogy megnézzük az összes módosítást, és elfogadjuk vagy elveszünk őket. A hálózati

felhasználók a Doc Info párbeszédablak segítségével zárolhatják javításait és megjegyzéseiket. Egyszerre több felhasználó is olvashatja az állományokat, de csak különböző nevekkel raktározhatják el őket.

Könnyen kezelhető a könyvjelzők, és egy könyvjelzőnél előre kijelölhető a szöveg. Am amikor tartalomjegyzéket vagy tárgymutatót készítenek, az Ami Pro új dokumentumot hoz létre, amelyet kézzel kell bezárni a fődokumentumba. A program nyomtatási sebessége nagyjából megegyezik a Word 6.0 for Windowséval.

Kiadványszerkesztés: ahogy tetszik

Az Ami Pro formázóképességei a hírlevélkészítésnél bontakoztak ki igazán. A program egyik előre elkészített kéthasábos hírlevéltervével kezdtek a munkát, és a rugalmas keretek segítségével hozzáadtunk ehhez egy háromhasábos részt. Ezek a keretek hasábokkal, tabulátorokkal és margókkal ellátott külön kis dokumentumok gyanánt viselkednek.) Képernyőn és papíron egyaránt jól festenek a grafikák, noha csak a teljes kereteket lehet körülírtatni szöveggel. A mindenre kiterjedő Modify Frame Layout párbeszédablak közreműködésével nemcsak a szövegdobozokat lehet egyszerűen létrehozni, hanem fekete alapon fehér betűs szöveget is készíthetünk.

A vonalak és a határolószegélyek egyaránt a keretek részeivé válnak.

A tipográfiai eszközök (például a betű- és szótávolság-állítási lehetőségek) korlátozottak, viszont egyszerűen – a szöveg elforgatásával készíthetünk megrendelési blanketát a rajzolóprogramban. Nagyon rövid idő alatt végeztünk az oldal-tördeléssel és a formázással, hasonlóképpen villámgyors volt a nyomtatás is: kevesebb mint tíz másodpercen belül visszakaptuk a kurzor vezérlését.

Ugyancsak jól ment a körlevél-összeállítás. Az Ami Pro háromlépéses, párbeszédablakból vezérelhető összeállító eljárása néhány másodperc alatt behozta a DBF adatokat, és megjelenítette a mezők listáját, amely a képernyőn maradt, miközben beszúrtuk a címrészt. A Power Fields szolgáltatás segítségével egyszerűen tudunk a dokumentumba illeszteni olyan feltételes szöveget, amelyet csak bizonyos címzettek számára kellett kinyomtatnunk. Nyomatás előtt még rákattintottunk a Conditions gombra, és bevittük a nyomtatási feltételeit. Könnyűszerrel nyomtathattunk címkeket is: a program címkélistájából indultunk ki, és végigjártuk ugyanazt az utat, mint a levelek nyomtatásánál. A BASIC-hez hasonlít az Ami Pro makrónyelve, a makrók szerkesztése pedig a normál szerkesztőablakban zajlik. A zökkenőmentesen működő makrórögzítő eszközök lehetővé teszik, hogy – a WinWordhöz hasonlóan – a rögzítés előtt billentyűkombinációhoz rendeljük a makrókat. Egy olyan kellemes makró is mellékel a programhoz a Lotus, amely bármilyen makró mentőhöz tud kapcsolni. Az állománykezelő eszközök segítségével megváltoztathatjuk az állománytribútumokat, és állománymozgatást is végezhetünk. Egyetlen makróból áll az állománykereső eszköztár. Noha az állományokban rákereshetünk szövegre, ez az eljárás a nyomába se ér a WordPerfect idelexlt QuickFind-érnek.

Lotus-evőknek izleni fog

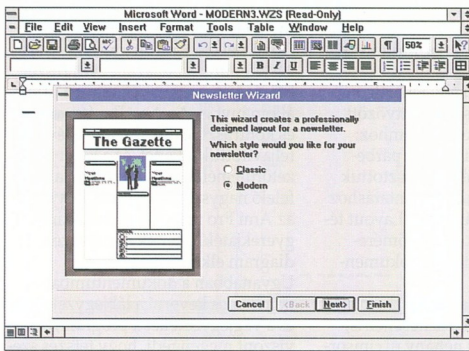
Elég jó a kézikönyv és a képernyősúgó, de a párbeszédés betanító kalauza túlzottan tömör, és csak az alapokra szorítkozik. Sajnos, a hálózati

műveletekhez alig van dokumentáció. Kiválóak a WordPerfect 5.1 for DOS-t használók áttérését segítő eszközök; köztük talán a leghasznosabb az, hogy ha leütünk egy WordPerfect-billentyűkombinációt, a program bemutatja az ennek megfelelő Ami Pro-utasítást. Mindent egybevetve, az Ami Pro megbízható szövegszerkesztő, bár hiányoznak belőle az izgalmas szövegathások készítésére szolgáló eszközök, a használatot könnyítő új megoldások és a Word 6.0 for Windows OLE 2.0 eljárása. Viszont kiválóan együttműködik más Lotus-alkalmazásokkal, és a felhasználói felülete is nagyrészt megegyezik azokéval – ez pedig nyomos érv lehet az 1-2-3-rajongók és azon felhasználók számára, akik vonzódnak a Lotus SmartSuite 2.0 for Windows iránt.

A program hiányosságait ellensúlyozza, hogy a merevlemezem csupán 15 megabájtot foglal el, és beéri 4 megabájt RAM-mal. Stabil, pontos képernyői és a szerényebb képességi

Microsoft Word 6.0 for Windows

Előnyei: Automatizált szövegbevitel, -formázás és -javítás; remek rajzeszközök, kiváló boríték- és címkekezelés. **Hátrányai:** Nincs lehetőség képfeldolgozásra, nagy a hardverigénye, programhibákat tartalmaz. Sokoldalúság, egyszerű használat és az automatizáló megoldások tömege jellemzi a kategória *Legjobb Vételét*, a Microsoft Word 6.0 for Windows-t. Vele kapcsolatban az egyetlen komoly problémát az jelenti, hogy rendkívüli tudásához mérten ugyan csak rendkívüli a hardverigénye is. Teljes telepítés esetén nem kevesebb mint 25 megabájtot foglal el a merevlemezem, és a megfelelő teljesítmény eléréséhez legalább 4 megabájt RAM szükséges. Igaz, a csonka tudású minimális konfiguráció 6 megabájt lemezerülettel is megelégszik, és elvileg 286-os gépen is fut, pontosabban: vánszorog. Egy fúrge 386-oson már megcsillannak igazi képességei,

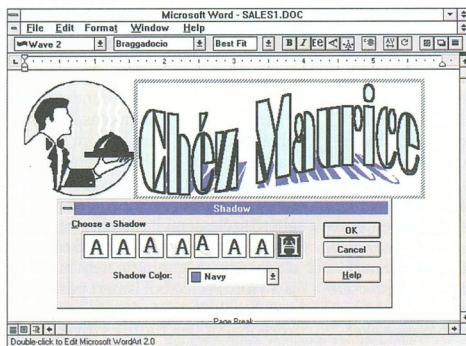

Világos, áttekinthető képeken vehetjük szemügyre a Word for Windows szakszerűen megtervezett, automatizált mintalapjait

PC-ken (például a 286-os rendszereken) nyújtott jó teljesítménye szintén mellette szólnak. Ha első osztályú oldaltervező eszközökre van szükségünk, és a hardverünk nem éppen csúcshintű, az Ami Pro 3.01-gyel jól járunk. A rövidesen megjelenő új kiadásra pedig a „nehézsúlyú” gépek tulajdonosainak is érdemes lesz odafigyelniük.

de leginkább az izmos 486-osokon és a Pentium-alapú rendszereken érzi otthon magát. Miután üzembe helyeztük a programot, a Quick Results kézikönyv és a betanító kalauzok megismertetnek bennünket a bázisutas szolgáltatás-választékkal és az automatizálóeszközökkel. Azok, akik a DOS-os WordPerfect 5.1-ről nyergeltek át, bekap-

csolthatják az automatikus súgót, miáltal megszokott billentyűkombinációik használata mellett tanulhatják meg az új program kezelését. Amikor nekiláttunk a tesztlevel elkészítésének, nyomban tapasztalhattuk az automatizálóeszközök hasznosságát. A Letter Wizard segített beírni a címre vonatkozó információkat, majd bemutatott három lehetséges elrendezést. Hasonló segítséget kaptunk a boríték megtervezése során is. A WordArt eszközzel elkészítettük a cégjelzést, majd begépeztük a cím- adatokat. Amikor a *the* névelő helyett *teh*-et pótyógtettünk be, az AutoCorrect szolgáltatás a szóköz billentyű leütése után nyomban javított. Ezen felbuzdulva további olyan szavakkal bővítettük ki az AutoCorrect listáját, amelyekkel gyakran félre szoktunk gépelni. A WinWord AutoText szójegyzék-lehetségével a cég-emblémát is rövidítésként tudtuk elraktározni – ami páratlan szolgáltatás a szövegszerkesztők körében. Sőt, az AutoText még teljesen megformázott táblázatokat és más objektumokat is képes tárolni. A nyomtatás gyorsan ment, a kurzor vezérlését szinte rögtön visszakaptuk. Következett az eladási jelentés. Nem vettük igénybe a program mintalapjait, hanem inkább a nulláról indultunk el. Mivel több címsorstílust használtunk, a gyorsítás érdekében a Format menü Style utatásával billentyűkombinációkhoz rendeltük őket. Az Ami Próhoz hasonlóan a WinWordben is egyetlen párbeszédablakban állíthatjuk be az összes stílusjellemzőt. A 6.0-s változat újdonságai a karakterstílusok, amelyeket teljes bekezdések helyett kijelölt szövegrészekre alkalmazhatunk. Szintén újak a hatékony betűközálító eszközök. Elefántmemóriával bír a visszaállító utasítás, amely akár 100 szintig is képes visszagyalogolni. Az Excel 4.0-táblázatot is egyszerűbb volt itt behozni, mint az Ami Próban, mert a WinWord automatikusan egy táblázatban helyezi el az adatokat. Az utolsó simításokat a táblázatban a Table AutoFormat utatással végeztük el, amely kezeléssel és árnyékolással ellátott, kész terveket kínál élénk egy listáról (a terveket a képer-

OLE 2.0-alkalmazás a Word for Windows WordArt modulja. Ha ezt használjuk, annak felhasználói felülete és menüi leváltják a WinWordét

nyön is szemügyre vehettük). Ám a táblázatot csak akkor tudtuk szabaddon mozgatni, ha előbb beszűrtünk egy, a táblázatot körülölelő keretet. Miután kijelöltük a táblázatot, másodpercek alatt megalkottunk egy alapgrafikont (ennek kicsinósítására használhattuk volna a más Microsoft-programokból jól ismert Microsoft Chart modul sokféle választási lehetőségének egyikét). A pótyózott listák készítésekor a Word 6.0 for Windows egészen addig pótyózott sorokat ad a listához, amíg újra rá nem kattintunk az ikonra. Nem árt azt sem tudni, hogy az oldaltervező utasítások nem a Format, hanem a File menüben található. A nyomtatásnál viszont a program szinte azonnal visszaadja a kurzor vezérlését. Az éves jelentés elkészítésénél meggyőződhettünk róla, hogy az egész mezőnyben a WinWord kínálja a legjobb vázlatkészítő és mesterdokumentum-eszközöket. A vázlatkészítő saját eszközsorral rendelkezik, és tetszés szerint összecsuható vagy kinyitható, attól függően, hogy milyen vázlat szinteket akarunk látni. Minden vázlat szint automatikusan kap egy címsorstílust, és a dokumentumban címsorrá, a tartalomjegyzékben pedig új bejegyzéssé alakul. Még mindig a vázlatkészítőben, egyetlen ikonra kattintgatva létrehoztuk az aldokumentumokat is. Az aldokumentumok kis ikonok formájában jelentek meg; kétszer rákattintva valamelyikőnkre, az aldokumentum szer-

keszthetővé vált. A Word for Windows automatikus súgója mindig ugrásra készen áll. Az eszközsor ikonok funkcióját úgy tanítja meg a program, hogy egy kis információ ablakot jelenít meg az ikon mellett, ha az egérmutatóval rövid ideig megállunk az ikonon. Jól dolgoznak a WinWord formázásfestő eszközei is. A formázásfestést használhatjuk egyszerű alkalommal és folyamatosan is, aszerint hogy egyszer vagy kétszer kattintunk rá a formázásfestő ikonra. Egyszerű egy többlapos WKI állomány beszurása egy táblázatba, és a táblázat fejsorainak megjelenése is csak egyetlen utasítást igényel; a dokumentum lapjainak átszámozása viszont időbe telik. Bár a szürkeárnyalatos TIFF állomány gyorsan beugrott, hiányoltuk az Ami Pro és a WordPerfect fényesség- és kontrasztállítási lehetőségét. Az Ami Pro a kép elhelyezésekor is ügyesebbnek bizonyult. Pofonegyszerűnek bizonyult a szerzési diagram létrehozása. Csak behívtuk a WinWord rajzeszközösrát, és közvetlenül a lapra rajzolhattunk. Ez a páratlan szolgáltatás fölöt- tőbb leegyszerűsíti a vonalak és egyéb rajzelemek hozzáadását a dokumentumhoz. Sőt, az egyik ikonnal még figyelemfelhívó dobozokat is készíthetünk, amelyeket egy vonallal összeköthetünk a dokumentum bármely pontjával. Keverhetjük a láb- és végjegyzeteket, és hibátlanul működnek a munkacso-

portos eszközök is. Kiválóak a dokumentumokra vonatkozó összegző jellegű információk, a Find File utasítás pedig egy jól használható állománykezelő rendszerrel nyit meg. De szövegkereséskor a Find File lassabb, mint a WordPerfect indexelt QuickFindere. Viszonylag egyszerűen lehet létrehozni a tárgymutatót és a tartalomjegyzéket; ezeket a táblázatokat automatikusan megformázza és a dokumentumba illeszti a program. A könyvjelzők előre ki tudják jelölni a szöveget, és rendkívül erőteljesek, gyorsak a kereső-cserélő eszközök, amelyekkel még „kócos” (fuzzy) logikán alapuló kereséseket is végezhetünk.

Mielőtt kinyomtattuk volna a hosszú jelentést, miniképes változatban mind a nyolc oldalt megtekintettük a képernyőn. Amikor egy grafika helyéül elégedetlenek voltunk, egyszerűen áthúztuk egy másik lapra. A WinWord egyedülálló módon azt is megengedi, hogy a képernyőn egyik dokumentumból a másikba (sőt, akár egyik alkalmazásból a másikba!) áthúzzunk egy objektumot.

Hírvarázsló

A hírlevél-készítési feladatban egy varázsló segítségét vettük igénybe. A Modern newsletter menütétel kiválasztása után néhány párbeszédablak

révén beírtuk a címet és a többi szükséges információt. A program a tervezés során végig automatikus sűgőképernyőkkel támogatta a munkát. A háromhasábos oldalrendezésben a kéthasábos rész kialakítása bonyolultabban ment, mint az Ami Pro hatékony többhasábos kereteivel; az viszont a WinWord javára írható, hogy itt egyszerűen hozhatók létre eltérő szélességű hasábok. Ám az egymás melletti szövegblokkokhoz a program még mindig nem biztosítja a WordPerfectből ismert párhuzamos hasábokat. Ráadásul ábránk körvonalait sem tudtuk szöveggel kövülfolyatni. Egy menüutasítás segítségével inícilával láttuk el az egyik bekezdést, majd a rajzeszközökkel közvetlenül a lapon létrehoztuk a vonalakat és a kereteket, végül pontosan beállítottuk a fócím két karakterének távolságát. E feladatnál egyedül a megrendelési blankettát nem tudtuk létrehozni, mivel a Word for Windows csak a WordArt modulban engedi meg a szöveg elforgatását, ez a modul viszont a konkrét célra nem volt alkalmas. A nyomtatás viszont ezúttal is gyorsan zajlott le.

A többi programhoz hasonlóan a Word for Windowsban is háromlépcsős párbeszédablakot vehetünk

igénybe a körlevél-összeállításához. Még katalogizálási szolgáltatást is kínál a program, például címjegyzék kinyomtatására. Amikor a fődokumentumot szerkesztettük, a körlevél-összeállító eszközsor révén mezőneveket és utasításokat szűrhattunk be a dokumentumba. Az eszközsor feltételei utasításaival egyszerűen tudtuk elhelyezni a címzettek egy részének szóló speciális szövegrészt, úgyszintén könnyen beállítottuk a rekordkiválasztási feltételeket. Fennakadás nélkül zajlott le a címke-nyomtatás is.

Sokat tud a WinWord Visual Basic jellegű makrónyelve (amely nem azonos az Excel 5.0-ban alkalmazott új Visual Basic for Applications-szel), és a makrók még a rögzítés előtt menüühöz, eszközsorhoz vagy billentyűkombinációhoz kapcsolhatók. Nagymértékben segíti a makrószerkesztést a szükséges funkciókat tartalmazó eszközsor, a programutasításokat pedig nem kell begépelnünk, hanem közvetlenül rögzíthetjük őket. Az is gyorsítja a szerkesztést, hogy a sűgő a saját makróinkba illeszthető példákat tartalmaz.

Páratlan segítség

Egyszerűen utolérhetetlenek a WinWord sűgő- és betanítóeszközei. A programindításkor beugró Tip of the Day-tól a jól szerkesztett kézikönyvön keresztül a hibázenetablakok sűgőgombjáiig számtalan briliáns megoldás szolgálja a jobb megértést és a zökkenőmentes munkát. Ez is közrejátszik abban, hogy a WinWordöt nem lehet nem szeretni. Bárhová nyúlunk, új eszközöket, segítőképernyőket vagy az életünket megkönnyítő egyéb szolgáltatásokat találunk. Noha a program minden eddiginél bonyolultabbá vált, ez a bonyolultság a gondos tervezés és az automatizálás következtében alig érzékelhető a felhasználó számára. Ezek után lehetetlen megtagadni tőle a *Legjobb Vétel* címet. Mindazonáltal ne feledkezzünk meg arról, hogy csak akkor várhatunk tőle optimális teljesítményt, ha rengeteg RAM-mal és irdatlanul nagy merevlemez meghajtóval ellátott gyors 486-os rendszeren futtatjuk.

MAGIC
A NEMZETKÖZI PROGRAMOZÓI BAJNOKSÁGON* A MAGIC MINDEN ÉVBEN A HELYÉRE KERÜL

1 1992   **1 1993**

Hivatalos magyarországi disztribútor:
ONYX SoftwareVhZ Telefon: 165-3325, 267-1183
 * Durham, Észak Karolina, USA
 Részt vettek többek között: CLIPPER, ACCESS, ORACLE, CLARION,
 POWERBUILDER, DATAEASE...

MAGIC KLUB
 információ: 267-1183

SUMY 0601

Magyar WinWord 6.0

Minden mindennel összefügg

Béta-tesztelhetjük a magyar Word for Windows 6.0-t nyelvi szempontból. Apró hibái ellenére eléggé jó, ezért nem látom értelmet a magyar nyelvi teljesítmény kritikai taglalásának. Némi gyakorlás után az ember megtalálja az angol eredeti magyar megfelelőit a menükben. Félreérthető fogalmazás gyakorlatilag nincs. Világos, hogy a honosítás az akadémiai helyesírási szabályokat ismerő (és azokat jobbra csak szükségből áthágó) magyarok műve, a nyelvi szolgáltatások pedig (szóellenőrzés, elválasztás) régebbiről ismert, a ragozó nyelvek körében bravúrosnak számító hazai teljesítményekhez kötődnek. Megjósolható, hogy a nagy szövegszerkesztők közül a magyar piacon tartósan a WinWord fog uralkodni, vetélytársai (WordPerfect, Ami Pro) hátrányban vannak. Érzékelhető, hogy jóval többről van szó a Microsoft stratégiájában, mint különálló szoftverek bevezetéséről az üzleti versenybe.

Mindmáig az a főhasználói alapszemlélet, hogy sok különféle program van. Am magát a WinWord 6.0-t is eleve a *Microsoft Office* csomag részeként propagálja, azaz együtt emlegetik a PowerPoint bemutatóprogrammal, a Maillel és az Excellel.

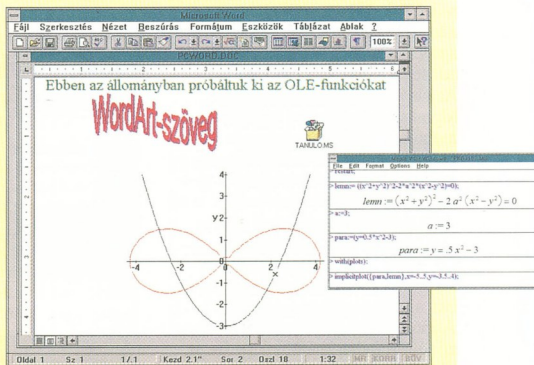
Ma már nem egyszerűen egy héjprogram (vagy operációs rendszer) a Windows, amelyen alkalmazások futnak, hanem adatintegráló népi kultúra. Ez a WinWord által robusztus módon mutatkozik meg. Ugyanis a szövegek magas szintű szerkesztése a felhasználó és a külvilág közötti kommunikáció alaptevékenysége. Így elsősorban a szövegszerkesztőket lehet integrátorként használni, azaz táblázatokat és egyebet belejuttatni; illetve elvárjuk, hogy a dokumentumokba ne csupán a saját szerkesztésükkel kapcsolatos szolgáltatások legyenek belefoglalva. A Windows-szabványok természetesen széles körű integrációt tesznek lehetővé a DDE és az OLE által, de az átlagos PC-használó mindezzel elsősorban szövegszerkesztés közben találkozik. Nem részletezem itt a DDE lehetőségeit, vagyis azt, miként lehet a WinWorddel úgy összecsatolni más adatkezelő alkalmazásokat, hogy az egyikben végrehajtott változtatás azonnal megjelenjen a másikban is (e kapcsolatban a WinWord ügyfél és kiszolgáló egyaránt lehet, sőt egyszerre több különféle kapcsolatba is beépíthető).

Képvonalak az OLE (Object Linking and Embedding, objektumcsatolás és -beágyazás) példáit mutatjuk be a magyar WinWord 6.0-ban. Természetesen a WinWordhöz legközelebb az öt kiszolgáló programcsomagok, a grafikonkészítő, a képletszerkesztő, a rajzoló, továbbá a Microsoft más alkalmazásai állnak, ami azt jelenti, hogy a Beszúrás menü Objektum pontjában eleve felsorolták ezeket. Ilyen eset a WordArt 2.0-e: a WinWord 6.0 menüje átalakul, és pazar lehetőségek tárulnak fel a szövegformázásra. A beillesztett objektumra vagy az azt jelképező ikonra kattintva teljes "hatámban" megnyílik a megfelelő alkalmazás.

Távolabbi példa is szerepel a képen. Korábban írtunk már a Maple V Release 2 matematikai programcsomagról. Ez MS (Maple-sheet) kiterjesztésű munkalap-dokumentumot hoz létre, amelyben számításainkat végezhetjük. A WinWord 6.0 Beszúrás/Objektum menüpontjának Létrehozás fájlból nevű táblájában beillesztettük a TANULO.MS Maple-munkalapot a

PCWORD.DOC dokumentumba, amelyet a Packager ikonja jelöl. Mármost maga a Windows dolgozik együtt a WinWorddel. Ha a fájkezelőben (a magyar Windowsban filekezelőnek hívják, majd kialakul) létrehozuk az MS kiterjesztésű állományok és a Maple V közötti kapcsolatot, akkor a WinWordben az ikonra kattintva elindul a Maple V. A képen látható a WinWordből meghívott munkalapból a Várgólpra kimásolt és a WinWordbe visszaillesztett rajz, valamint a függvényeket létrehozó munkalapbeli részlet, feljélcében a TANULO.MS állománynev helyett az OLE-hívónévvel. Természetesen nagy élvezet megtanulni egy gazdag szövegszerkesztőt, amely éppen úgy készült, hogy magdaval ragadjja az embert e játékba. De eggyel magasabb szintű gyönyör, egyszersmind mélyebb tanulságokkal jár a segítségével keresztszbe-kasul összefonni a gépnünk mindenit, ami windowsos. A Microsoft nem egyszerűen a programjait terjeszti, hanem éppen ezt a Windows jegyében főlegmő egységességét.

Aki valamilyen magyar windowsos alprogramot már telepített gépére, nyelvünkön tapasztalhatta: a windowsos alkalmazások nem magukban, hanem együttesen dolgoznak. Váratlan helyeken, palettaszervezők, rajzolóalkor, betűformázáskor stb. egyszerre csak magyarul kezd kommunikálni a gép, például a Maple V-ben is ezt teszi.

Ebben az összefüggésben a Windowsé mellett a WinWord magyarításának úgyszintén kulcsszerepe van a PC-s piac meghódításában. Ráadásul katalizálja a honosítási folyamatokat, mondhatni történelmi szolgálatot téve a magyar technikai kultúrában. Hadd ragadjm ki e szolgálat két nagyon fontos elemét: a Windows és a WinWord nélkül minőségileg elszigeteltebbek maradnának, és nem fejthetnék ki személyes nyelvmegőrtő hatásukat a kitűnő magyar szöveglőzők; soha korábban nem volt ilyen tömeges és egyenes technikai lehetőség magánszemélyek számára a magyar ékezetes betűk hibátlan használatára.

Tihanyi László

WordPerfect 6.0 for Windows

Előnyei: A rugalmas, alakítható szolgáltatások gazdag tárházát kínálja; erőteljes kiadványszerkesztési lehetőségekkel szolgál.

Hátrányai: Lassú szerkesztés az összetett dokumentumok esetében; bonyolult menük; nagy hardverigény; a korábbi változatok állományainak esetenkénti hibás kezelése. Az egész mezőnyben a WordPerfect 6.0 for Windows kínálja a legerőteljesebb és legalkalhatóbb szolgáltatás választéket. Az új szolgáltatások hosszú listájának azonban ára van: 33 megabájt merevlemez térterület, legalább 4 megabájt RAM és a lehető leggyorsabb CPU. Ráadásul a horribilis hardverigény néhány programhibával és egy kissé kusza felhasználói felülettel párosul, mellesleg inkompatibilitások mutatkoznak az 5.x-es változatok dokumentumainak kezelésében is. Mindez valószínűleg sokakat arra inthet, hogy a továbbfejlesztéssel érdemes kivárni a rövidesen megjelenő köztes kiadásra.

Az első nagy akadály a telepítés. Mivel a program nem tudja elszállásmentesen felülni az 5.1-es és 5.2-es változatokat, az óvatos felhasználóknak mindkét verzió számára elegendő helyet kell biztosítaniuk.

(Már csak azért sem érdemes elharmarkodottan törölni a régi változatot, mert a 6.0 összekulcsolhatja a korábbi kiadások dokumentumai b alkalalmazott egyes betűfájtaikat.) A 256 színű grafikus módot alkalmazó SVGA felhasználóinak pedig az /FL kapcsolóval kell indítaniuk a programot, ha el akarják kerülni a lassú működést és a gyakori elszállásokat.

Ha sikeresen vettük ezt az akadályt, lenyűgöző szolgáltatások tárulnak eléink. E kis csodák közé tartoznak az erőteljes táblázatok, amelyekben – csakúgy, mint a számológépekben – képleteket használhatunk, a különféle keretfilusok, a grafikonkészítő eszközök, az eljárásokon végigvezető házitánító, valamint a jól tervezett mintalapok gazdag kínálata.

Ha mindehhez még hozzávesszük az igényeink szerint alakítható felületet, máris sejthetjük, milyen hatékony programmal van dolgunk. Noha e mezőnyben saját nyomtatóvezérlőn keresztül a WordPerfect támogatja a legtöbb fajta nyomtatót, sok felhasználó nyilván ennek ellenére inkább egy windowsos vezérlőre fog szavazni. Végül: a felület eszközeivel a többi program lehetőségeit messze meghaladó mértékben igazíthatjuk egyéniségünkhöz a programot.

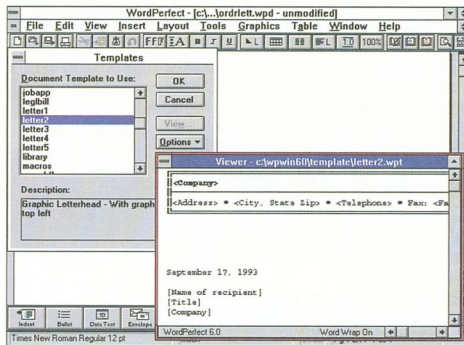
A megfelelő szolgáltatások a táblázatoknál, a körlevél-összeállításnál és egyéb műveleteknél hívsra azonnal beugranak, a nyomógombokban pedig bármilyen programutasítást és műveletet elhelyezhetünk.

Valósággal szórakozásszámba ment a levél elkészítése. Kiválasztottuk az öt ExpressDoc levélmintalapot egyikeket, amely egy grafikus fejléctervet is tartalmazott, aztán a megnyíló pár-

Megjelöltünk egyet az előre elkészített keretfilusok hosszú listájáról, majd rákattintottunk a Watermark ikonra, és a szöveg mögött elhelyeztünk egy Watermark képet. A WordPerfect automatikusan a lapozó igazította a WPG kép méretét.

A háttérben simán lezajlott a nyomtatás, bár a kurzort kicsit lassabban kaptuk vissza, mint a WinWordben. A borítékkészítés automatikusan ment.

Új táblázatkezelési lehetőségeket is megvizsgálhattunk az eladási jelentés elkészítésénél. Egy táblázathoz – miután közvetlenül bevittük az Excel 4.0-számolótláblát – hozzáadtunk egy új sort, és végrehajtottunk rajta néhány számítást, mégpedig úgy, hogy a képleteket a táblázatokhoz tartozó szolgáltatásból szűrtük be. A táblázatfüggvények terén a program messze felülmúlja a többi szövegszerkesztőt. De amikor meg akarunk formázni a táblázatot, ezt csak

Csak szöveges megjelenítést nyújt az új dokumentumról a WordPerfect 6.0 mintalap-kiválasztó eljárása

beszédablak címjegyzékéből kiválasztottuk a célszemélyek címét. A Personal Info párbeszédablakban összeállítottuk a levél fejlécének információit, és alapértelmezésként elraktároztuk a későbbi levelek számára. Jól működött a vidd és dobd módszerű szövegszerkesztés, bár az elütéseknél hiányoltak a Word 6.0 for Windows AutoCorrect hibajavító szolgáltatását.

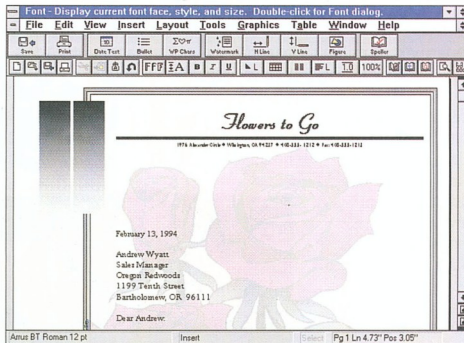
több lépésben tudtuk végrehajtani – hol van ez a WinWord egy lépéses AutoFormat szolgáltatásotól? A sokféle grafikonkészítő lehetőség viszonylag leegyszerűsítette a grafikon megalkotását, de a színek megváltoztatását nehézkesnek találtuk, és zavaró volt, hogy a grafikonkészítő modul (amely a rajzoló program része) elfoglalta az egész képernyőt.

Egy másik ExpressDoc-mintalapot használtunk az eladási jelentés elkészítéséhez. A nyomógombsorban található az az ikon, amelynek segítségével pofonegyszerűen tudtuk létrehozni a pötttyözött listát. Amikor a jobb oldali egérgombbal rákattintottunk az alakítható eszközsorra, a program megjelenítette az összes rendelkezésre álló nyomógomb listáját, és a nyomógombsort bárhova – még az ablakon kívülre, a windows munkasztalra is – áthúzhattuk. Ha a WordPerfect bármely részén kattintunk egyet a jobb oldali egérgé kapcsolóval, a program egy, az ott alkalmazható utasításokat tartalmazó menüt jelenít meg, ha pedig az egérmutatóval megállunk a nyomógombok felett, leírást kapunk a gomb funkciójáról.

Amikor azonban a nyomtatásra került a sor, belegabalyodtunk a program menüibe. Nehézkesen ment a margók beállítása a kétfoldalas nyomtatás számára, mivel kétműnyyi mélységbe kellett leásnunk a Binding Options párbeszédablakért. Az éves jelentés elkészítése során több ügyetlen vagy logikátlan megoldással találkozunk a menükben, bár a WordPerfect mindig segített megtalálni a keresett utasításokat.

A Word 6.0 for Windowszal és az Ami Próval szemben nincs lehetőség egyetlen, mindenre kiterjedő grafikus párbeszédablakban beállítani a szövegstílusokat. A Layout menü Styles Editorával kezdtük a munkát, aztán a menüből kiadtuk a formázóutasításokat anélkül, hogy grafikusan előre megtekinthetjük volna a lehetőségeket. Ennek ellenére az egész mezőnyben a WordPerfect stílusai a legkiforrottabbak, és karaktereket, bekezdéseket, grafikus dobozokat, valamint határolókereteket egyaránt kezelhetnek.

Nem jelentett nehézséget többlapos táblázattá átalakítani a WK1 számolótábla-állományt, és létrehozni egy ismétlődő fejsort; viszont kétszer kellett a Paper Size párbeszédablakhoz kirándulnunk ahhoz, hogy a fekvő formátumról állóra kapcsoljunk át, ami azért is kellemetlen, mert a Paper Size utasítás kétszintnyire be van ágyazva a Layout menübe. A szer-

A maga nemében páratlan a WordPerfect vízjelkészítő szolgáltatása, amely automatikusan beméretezi és elhalványítja a grafikát

vezési diagram elkészítése gyorsan ment a Draw modulall, gond nélkül be tudtuk hozni az ASCII és a WordPerfect 5.1-állományt. A WordPerfect 5.2-állomány beolvasásakor a betűfajta furcsa módosulásaival szembesültünk, de a formázásfestő eszközökkel gyorsan kiigazíthatunk a sérült szöveget.

A WordPerfect vázlatkészítője kevésbé használhatóan bizonyult, mint a WinWord hasonló eszköze, de a vázlatkészítő szolgáltatás így is kiváló, és létre lehet hozni például egy olyan mesterdokumentumot, amelyben ikonok jelképezik az alldokumentumokat. Kézzel kellett kijelölnünk a tartalomjegyzék címszavait, de az ügyes szolgáltatással jócskán meggyorsította az eljárást.

A tárgymutató címszavainak forrása egy szövmutató állomány vagy maga a bejelölt szöveg lehet, és bár ezeken a listáknak a megformázása nem automatikus, az eljárás így is elég rugalmas. A WordPerfect más listákat és táblázatokat is kiválóan kezel. Az ellenőrzések és átjavítások nyilvántartása nem olyan olajozott, mint az Ami Próban vagy a WinWordben, mivel az átjavítások megnézéséhez és kezeléséhez a Compare Document funkciót kell alkalmaznunk az elemelt állományokra. Ezzel szemben a megjegyzések jól működnek, és ha a dátumot és a kezdőbetűtünk akarjuk beszúrni, a szolgáltatással ebben is segít. A munkacsoportos

felhasználók lezárhatják megjegyzéseiket, és a párhuzamosan munkálkodó felhasználók esetében előlríhatjuk, hogy csak olvasásra lehessen megnyitni az állományokat.

Noha formázott szövegeket elraktározhatunk rövidítésként, grafikákat és más tárgyakat nem. A hosszú dokumentum kinyomtatása kissé tovább tartott, mint a többi programban, és a WordPerfect saját háttérnyomtatás-vezérlője, amelyet nem kapcsolhatunk ki, csak közel egypercnyi várakozás után adta vissza a kurzort.

Nem teljesen perfect

Roppant hasznosnak bizonyult a hírlevélkészítő feladat, mert erősségeket és gyengeségeket egyaránt feltárt a programban. Kezdjük az előbbiekekkel: egy grafikát teljesen körül tudunk folytatni szöveggel, az egymás mellett haladó szövegek számára párhuzamos hasábokat alakíthatunk ki, és olyan szövegdobozokat is készíthetünk, amelyekben elforgathatjuk a szöveget. Ha mindehhez még hozzászámítjuk a Bitstreamtől származó TextArt szolgáltatást, valamint azt a lehetőséget, hogy a rajzolómódulban akár egy görbére is ráfektethetjük a szöveget, akkor igazán nem túlzás kijelenteni: a WordPerfecttel élvezet a hírlevélkészítés. Könnyen bezuhantunk a TIFF állományt, amelynek a kontrasztját és a fényességét is be tudtuk állítani. Nem tudott azon-

ban lépést tartani a program gépelésünkkel, amikor grafikák és szöveg-hasábkok voltak a képernyőn. Amikor pedig a szöveg törléséhez lenyomva tartottuk a (Backspace) gombot, a kurzor eltűnt, és így nehéz volt követni, hol járunk a törlésben. Másrészt viszont a program kiemelkedően jó betűköz-állítási lehetőségeket kínál, és az oldalon bárhol képes vonalakat létrehozni. Külön szolgáltatással tartozik a körlevél-összeállítási funkcióhoz: ennek segítségével szűrhatjuk be a neveket, és ezen keresztül férhetünk hozzá a sokféle összeállító utasításhoz. A DBF állomány beolvasása több percig tartott, mivel a programnak minden rekordot be kellett hoznia, és csak ezt követően vehettük használatba az adatokat. Viszont a három lépésből álló grafikus, pár-

beszédés összeállító eljárás semmivel sem marad el a másik két program hasonló szolgáltatása mögött. A feltehetően összeállító eszközök jól működtek, és egyszerű volt a nyomtatás. A Layout menü Labels utasításával néhány perc alatt létre tudtuk hozni a címkéket is.

programösszetevőt egyéni igényeinkhez igazítsunk. A mintalapok átalakításával akár minden felhasználó és feladat számára egyedi változatot készíthetünk a programból. A súgó több mint jó, a főmör betanító kalauz viszont nem éri el a WinWord hasonló szolgáltatásának szintjét.

KÁBELHÁLÓZATOK

0131

**Számítástechnikai rendszerek
komplett hálózatának
tervezése és kivitelezése**

- **ADATHÁLÓZAT:**
UTP, IBM Cabling System
ETHERNET, TWINAXIAL,
OPTIKAI hálózatok
- **ERŐSÁRAMÚ HÁLÓZAT:**
Számítástechnikai rendszerek főhálózattól független, speciális energiaellátása
- **HÍRKÖZLŐ HÁLÓZAT:**
Alkózponti, modem, fónál hálózatok
Hírközlő és számítástechnikai hálózat egy nyomvonalon
- **EGYEDI NYOMVONAL KIÉPÍTÉSE:**
Egyedi facsorna,
Fapaparapét tervezése és kivitelezése,
**ÖSSZEKÖTŐ KÁBELEK
RACKSZEKRENYVEK,
RACKSZERELVÉNYEK**

Ingyenes, több variációs árajánlat.
Rövid kivitelezési határidő.
Hároméves garancia.

**1141 Budapest, Egressy út 113/E
Telefon/Telefax: 252-0663**

Makrónyelve – amely nagyrészt megegyezik a WordPerfect DOS-alapú változatának nyelvével – tulajdonképpen mindent tud, csak kicsit nehezebben használható, mint a WinWord és az Ami Pro BASIC-alapú nyelve. Sajnos, a korábbi változatokból származó makrókat kezelni kell átalakítanunk. A makrókhoz tartozó szolgáltatással Command Insertter gombjával makróutasításokat szűrhatunk be, illetve formázhatunk meg. Pofonegyszerű a makró rögzítés, de rögzítés közben nem lehet ikonhoz vagy menühoz kapcsolni a makrókat.

Kiválóak az állománykezelő eszközök, amelyek minden, állományokkal kapcsolatos párbeszédablakban rendelkezésre állnak. Miután indeltük az állományokat, a QuickFinder eszközzel pillanatok alatt megkereshetünk bennük bármilyen szöveget. Az állománymegnézés mindenféle adatformátumnál jól működik. Páratlanul gazdag lehetőségeket nyújt a WordPerfect arra, hogy a menüktől a felhasználói felület grafikus eszközeiig szinte minden

A korábbi WordPerfect-változatok felhasználói számára viszonylag kevés segítséget nyújt a program; ezen a téren jócskán elmarad a vetyélytársak mögött. Hiányoltuk a WinWord okos hibaüzenet-magyarázatait is. Viszont a fő kézikönyv jól indexelt, és a korábbi változathoz képest sokkal inkább feladatközpontú. Vitathatatlan, hogy a WordPerfect 6.0 for Windows roppant érteljes szövegszerkesztő, amelyben sok örömeiket lelhetik a gyakorlott felhasználók és a kiegészítő programok fejlesztői. A „mezei” felhasználókat azonban akár el is riáshatja, hogy elég nehéz hozzáférni ezekhez a fejlett szolgáltatásokhoz. Nagy hardverigénye és a bonyolult dokumentumok szerkesztésénél érzékelhető lomhasága a továbbfejlesztéssel kacérkodók jó részét szintén arra ösztönözheti, hogy elhasszák a váltást arra az időre, amikor már megfelelően gyors hardverrel rendelkeznek a szoftver futtatásához. Mindenesetre biztató hír, hogy a WordPerfect rövidesen megjeleníti az új változat hibamentesített kiadását.

Szolgáltatásválaszték

Ezúttal újfajta módszert választottunk a termékek szolgáltatásainak táblázatos bemutatására. A pusztai felsorolás helyett 0-tól 5-ig terjedő osztályzattal értékeljük a szolgáltatásokat, és minden kategóriában megadjuk az átlagosztályzatokat is. Úgy véljük, ez a megoldás alaposabb összehasonlítást tesz lehetővé, és így lényegesen megkönnyíti az ideálist leginkább megközelítő, testre szabott szövegszerkesztő kiválasztását.

0 A szolgáltatás hiányzik

1 Gyenge

2 Megfelelő

3 Jó

4 Kiváló

5 Egészen kimagasló

Hogyan teszteltünk?

Tekintve, hogy olvassóink nagyon sokféle PC-t használnak, úgy ítéltük meg, nem nyújtana elegendő információt, ha csupán egyetlen csúcsgépen tesztelnénk a programokat. Ezért két konfigurációt alkalmaztunk. Az egyik egy 16 megabájt RAM-mal ellátott Zeos 486DX2-66 volt, amelyhez egy 340 megabájtos merevlemez meghajtó és egy Diamond Stealth Pro VLB helyi sínes videocsatló tartozott. Második gép gyanánt egy 25 megahertzes Gateway 2000 386-ost vetettünk be, amelyet 8 megabájt RAM-mal, két 212 megabájtos merevlemez meghajtóval és egy Tseng ET-4000-esre épülő videocsatlóval szereltük fel. A hálózati teszteléshez LANtastic 5.0-t használtunk, Node-Runner típusú Ethernet kártyákkal.

A Zeos 486-os esetében stopperrel mértük a sebességet, és lehetőség szerint azonos dokumentumokkal dolgoztunk mindegyik programban. A Gateway 2000-es gépen elsősorban azt figyeltük, hogy a programok miként futnak egy kisebb teljesítményű gépen. A nyomtatáshoz egy HP LaserJet IIID-t használtunk.

	Ami Pro 3.01	Word 6.0 for Windows	WordPerfect 6.0 for Windows
Alapjellemzők			
Katalógusár (dollár)	495	495	495
Minimális/maximális merevlemezigény (megabájt)	5/15	6/25	10/33
Minimális/ajánlott memóriagény (megabájt)	2/4	4/8	4/6
Felhasználói felület			
Logikus menük	5	4	3
Egérkezelés	4	4	4
Billentyűzetkezelés	3	4	5
Súgó	4	5	4
Eszközsorok	4	4	4
Utasítások rugalmassága	4	5	4
Szerkesztőnézetek	4	5	4
Több dokumentum kezelése	4	5	4
Megjelenítés minősége	4	4	4
Párbeszédablakok	4	5	3
Állománykezelés	4	4	5
Átlagosztályzat	4	4,45	4
Szövegszerkesztés			
Szövegbevitel	4	5	3
Keresés és cseré	3	5	4
Vidd és dobd módszerű szerkesztés	4	5	4
A szövegbevitelt gyorsító megoldások	3	5	4
Hozzáférés a speciális karakterekhez	3	4	3
Átlagosztályzat	3,4	4,8	3,6
Oldaltervezés és formázás			
Stíluskezelés	4	4	4
Vidd és dobd módszerű formázás	4	5	4
Formázás kereséssel és cserével	4	4	4
Mellékelt mintalapok	4	5	5
Automatikus formázóeszközök	4	5	4
Betűkészletek támogatása	4	4	4
Pöttyözött és számozott listák	4	5	4
Betű- és szóközlítés	3	4	4
Tabulátorkezelés	4	4	4
Borítékok és címkek	4	5	4
Többhasábos eszközök	4	4	5
Oldalkeretek	4	3	5
Oldaltörési eszközök	4	4	4
Fej- és láblécek	4	4	4
Lapszámozás	4	5	4
Szövegeskeret-készítő eszközök	5	4	4
Többoldalas szövegelrendezések	5	4	4

Szolgáltatásválaszték (folytatás a 49. oldalról)

	Ami Pro 3.01	Word 6.0 for Windows	WordPerfect 6.0 for Windows
Fekvő és álló formátum ugyanabban a dokumentumban	3	4	4
Átlagosztályzat	4	4,28	4,17
Grafikakezelés			
Állománybehozatal	4	4	4
Grafikák feldolgozása	5	3	4
Rajzolóeszközök	4	5	4
Grafikonkészítő eszközök	4	4	4
Grafikus szövegformázó eszközök	3	4	5
Szegélyezési eszközök	4	4	5
Keretezőeszközök	4	4	4
Szöveggel történő körülíratás	4	4	5
Méretezés és kivágás	4	4	3
Egyenlítészerkesztő	4	5	3
Hátterek és kitöltések	4	4	5
Képaláírás-készítés	3	3	5
Átlagosztályzat	3,92	4	4,25
Táblázatkezelés			
Táblázatkezelés	4	4	4
Többlapos táblázatok kezelése	4	4	4
Számolótablella jellegű képletek	3	4	5
Táblázatformázás	4	5	4
Átlagosztályzat	3,75	4,25	4,25
Együttműködés más programokkal			
OLE	4	5	4
DDE	4	4	4
Szövegszerkesztő-állományok behozatala	4	4	4
Adatállományok behozatala	4	4	4
Számolótablella-állományok behozatala	4	4	4
Dokumentumok megosztása a különféle operációs rendszerek alatt futó programváltozatok között	4	4	4
Átlagosztályzat	4	4,17	4
Automatizálhatóság és alakíthatóság			
Mellékelt makrók	4	3	3
Makróörögítés	4	4	4
Makrónyelv	4	4	4
Makrószerkesztés	4	4	4
A makrók menükhöz és eszközsorokhoz való kapcsolása	4	5	4
Automatizált mintalapok	4	4	4
Egyéni billentyűzet	3	4	4
Egyéb gyorsítómegoldások	4	4	4
Átlagosztályzat	3,88	4	3,88

	Ami Pro 3.01	Word 6.0 for Windows	WordPerfect 6.0 for Windows
Hosszú dokumentumok kezelése			
Vázlatkészítő	4	5	3
Mesterdokumentum-eszközök	3	4	4
Könyvjelzők	4	5	4
Lábjegyzetek, végjegyzetek	3	4	4
Margóbeállítás kétoldalas nyomtatáshoz	4	4	3
Keresés és cserse sebessége	4	4	4
Tartalomjegyzék, tárgymutató	4	5	4
Kereszthivatkozás	3	4	4
Átlagosztályzat	3,63	4,38	3,75
Munkacsoportos eszközök			
Megjegyzések	4	4	4
Hangos megjegyzések	3	4	4
Átdolgozások nyomon követése	4	4	3
Változtatékítés	4	5	4
Hálózatú műveletek	4	4	4
Elektronikus postai eszközök	4	4	4
Átlagosztályzat	3,83	4,17	3,83
Korrigálás			
Helyesírás-ellenőrző	4	4	4
Nyelvhelyesség- és stílusellenőrzés	3	3	3
Szinonimaszótár	4	3	4
Átlagosztályzat	3,67	3,33	3,67
Nyomtatás és körlevél-összeállítás			
Nyomtatás a háttérben	4	4	4
Kötegelt nyomtatás	3	3	3
Nyomtatási sebesség	4	4	3
Nyomtatótömegtartás	3	3	5
Szűrkeárymalatos képek minősége	4	3	3
Boríték- és címenyomtatás	4	5	4
Az adat-összeállításba bevonható formátumok	4	4	4
Adat-összeállító eszközök	4	5	4
Körlevél-összeállítás	4	4	4
Feltételes összeállító eszközök	3	3	4
Átlagosztályzat	3,7	3,8	3,8
Súgó, oktatóprogramok			
Betanító eszközök	3	5	3
A WordPerfect 5.1 for DOS-ról való áttérést segítő eszközök	4	5	3
Dokumentáció 4	4	3	
Futás alatti segítség	4	4	3
Telefonos szaktanácsadás	3	3	4
Átlagosztályzat	3,60	4,2	3,2
Összesített osztályzat	3,78	4,15	3,87

II. Makk Attila

Nem csupán az ember, a személyi számítógép is társas lény — legalábbis erre utal az a tény, hogy világszerte elképesztő ütemben szaporodnak a PC-s helyi hálózatok. Lassan, de biztosan hazánkban is egyre több gép akad hálóbá, így kötelességünknek érezzük, hogy a felhasználók meg-megújuló táborát megismertessük a helyi hálózatok titkaival, illetve folyamatosan tájékoztassuk olvasóinkat a LAN-újdomságokról. Most induló sorozatunkban egészen az alapoktól kezdve foglalkozunk össze a PC-hálózatok történetét, működési módját és más fontos jellemzőit.

LANtastic-

hálózatok

Nehéz lenne pontosan meghatározni, mennyire ismert Magyarországon a LANtastic hálózati operációs rendszer, és főleg, hogy mennyire népszerű. Az azonban bizonyos, hogy ismertsége messze nincs arányban az általa nyújtott lehetőségekkel. Talán amiatt, mert az egyenrangú hálózatokat eddig amolyan értelmi fogyatékosokként kezelték?

A gyártó

A LANtastic hálózati termékeket az 1982-ben a kommunikációs és más erőforrások megosztására alkalmas eszközök kifejlesztésére alakult *Artisoft, Inc.* dolgozta ki. (A cég neve az „artists in software”, a programkészítés művészei kifejezés rövidítése.) 12 alkalmazattal kezdtek az Egyesült Államokban, jelenleg pedig már 400-nál többen dolgoznak náluk, Európában, Japánban és Ausztráliában is. 1992-ben a *Business Week* gazdasági hetilap a legnagyobbnak növekedést mutató cégek listáján az Artisoftot tette az első helyre. Évről évre a legjobbak közé sorolják a LANtasticet – és a cég egyéb termé-

keit is – a szaklapok (*PC World*, *LAN Times* stb.). Nagy hangsúlyt fektet az Artisoft az általa *net médiának* nevezett hálózatra, amely a számítógépes hálózatot a multimédia alkalmazásokkal integrálja, így akár videokonferenciák rendezésére is módot ad.

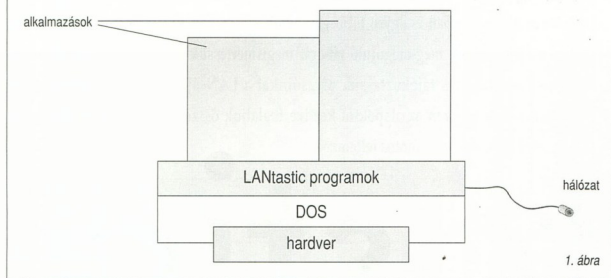
A gyártmány

1987-ben, a Comdex kiállításon mutatták be az egyenrangú hálózatok kiépítésére tervezett LANtastic hálózati operációs rendszert. A szoftver DOS alatt működő személyi számítógépeken fut (*1. ábra*). Idén március elején jelent meg a 6.0-s verziója. A LANtastic-munkaállomás gyakor-

latilag néhány olyan rezidens program betöltésével aktivizálható, amely szabványos DOS- és NetBIOS-hívásokat használ. Emiatt a szoftver kevés helyet foglal el a memóriában – 40, illetve 16 kilobájt – hiszen például az állománykezelést nem kell tartalmaznia.

Azok a gépek, amelyeket LANtastic-hálózatba kötöttek, erőforrásaikat – a merevlemezeket, a CD-ROM-meghajtókat, a nyomtatókat – vagy azok egy részét a hálózat más elemei számára is hozzáférhetővé tehetik. Az operációs rendszer működését érdemes a munkaállomáson futó programok feladatain keresztül megvizsgálni (*2. ábra*). A *redirector* (átírányító) nevű program a DOS és a felhasználói program

LANtastic egy munkaállomáson

közt helyezkedik el. Ide érkeznek az alkalmazás DOS-kérései (például az állománymegnyitás). Az átírányítóknak van egy táblázata, amely az adott gép által ismert erőforrásokat és azok helyét tartalmazza; ennek alapján a beérkezett kérésről el tudja dönteni, hogy az végrehajtható-e vagy sem a helyi gépen. Ha igen, a kérést továbbítja a DOS-nak, a kérést továbbítja a DOS-nak, az operációs rendszer választ pedig az alkalmazásnak. Abban az esetben, ha a kérés a hálózat másik gépére vonatkozik, a hálózati meghajtókon keresztül továbbítja azt a megfelelő számítógépre.

Ott egy ugyanilyen redirector kapja meg a kérést (a serverprogramon keresztül), amely az ottani DOS-szal hajtja azt végre, majd a választ visszaküldi a kérést kibocsátó gépre.

Az egyes hálózati gépeken futó serverprogram biztosítja a saját erőforrások megosztását, illetve ellenőrzi a beérkezett kérés jogosultságát. Ha egy gépen nem fut ez a kiszolgáló program, erőforrásai a hálózat számára nem láthatóak, annak ellenére, hogy az adott gépről a hálózat „közös dolgai” továbbra is elérhetőek.

Lényegében véve a NetBIOS-ra épülő a LANtastic, így minden erre alapuló hálózattal együtt tud működni.

Az Artisoft készíti speciálisan a LANtastic-hálózathoz illeszkedő Ethernet kártyákat; ezek más Ethernet hálózatokban is használhatók.

Ügynevezett starter kit (kezdő készlet) változatban is kapható volt az 5.0-s verzió. Ez két hálózati kártyát és 300-500 felhasználóra szóló jogosultságot tartalmazott. Ha valaki ilyet vett, a továbbiakban csak egy-egy kártyát kellett vásárolnia az újabb munkaállomásokhoz. Magyarországon ez nem vált be, főleg a kártya akkori borsos ára miatt, hiszen ehhez a változathoz csak az Artisoft kártyái voltak megfelelőek.

Kezdetben ugyanis a LANtastic csak a saját kártyáival kiépített hálózatban működött. Később az Artisoft megírta a szükséges meghajtókat a legismertebb hálózati kártyákhoz.

(A kártyagyártók adnak ugyan a népszerűbb hálózati szoftverekhez illeszkedő meghajtókat, de úgy látszik, a LANtastic már nem ítélték olyan népszerűnek. Vagy az lenne az ok, hogy az Artisoft maga is gyárt hálózati kártyát?) Ha olyan gépet használunk, amely nem rendelkezik háttértárral, az a betöltőprogramot a hálózati kártyán talált információ alapján keresi meg – ez van a bootEPROM-ban. Ezt a gyártók a LANtastic-hálózathoz többnyire nem készítik el, úgyhogy a merevlemez nélküli munkaállomások esetében Artisoft gyártmányú kártyát kell használni.

Időközben az Artisoft megvásárolta a Microsofttól az NDIS-t, amelyhez minden gyártó ad meghajtót, ráadásul segítségével többprotokollus módban működhet a hálózati kártya. Hátrányával róható fel viszont, hogy az NDIS meghajtószoftver kissé nagyobb, mint az, amelyet kizárólag egyetlen kártyához készítenek. A kártyához tartozó – saját vagy NDIS – meghajtószoftver egységes felületet kínál, nevezhetjük ezt az Artisoft „házi szabványának”. Ehhez illeszkedik az AI LANBIOS (AILANBIO a program neve), ahol az AI az *adapter independent* (a háló-

CORG®
COMPUTER

NOTEBOOK
"K É P A K É Z B E N"

ADX-8433E Notebook

- Processzor: 486 SLC/33MHz
- 10" TST LCD megjelenítő
- 4MB RAM, 120MB merevlemez
- Beépített TrackBall

159,000-Ft
+ÁFA

ADX-5600 Notebook

- Processzor: 486 DX/33MHz
- 10" TST LCD megjelenítő
- 4MB RAM, 120MB merevlemez
- Beépített TrackBall
- PCMCIA type IV csatlakozó
- 16 bites hangkártya opció

189,000-Ft
+ÁFA

NOTEBOOK KLINIKA

Bármilyen típusú Notebook vagy Laptop számítógép javítása
Notebook kereskedéssel szerviz-szerződési lehetőség

Corg Computer Kft. 1112 Bp., Dayka Gábor u. 48/c. Tel./fax: 166-55-73

0541

zati kártyától való függetlenség) rövidítése. Ez kifelé egy valamelyest „feltuningolt” NetBIOS-felületet ad, amely ismeri a szabványos NetBIOS-kommunikációt, ezenkívül azonban néhány, a LANtastic által kívánt funkciót is el tud látni.

Egy LANtastic-hálózatban üzemelő gépen tehát be kell tölteni a kártya meghajtóját, az AI LANBIOS-t és az átirányítót. Ha a gép erőforrásait mások számára is hozzáférhetővé kívánjuk tenni, a serverprogramra is szükség lesz. Ez a hálózattal való kommunikációhoz némi memóriát és CPU-időt igényel, amit a felhasználó állíthat be. Ha a gép teljes kapacitását (a teljes memóriát és a CPU összes idejét) a hálózat szolgálatába kívánjuk állítani, akkor az ALONE nevű programot kell betöltenünk – ezzel a számítógépet LANtastic-kiszolgálóvá léptetjük elő. A 6.0-s LANtasticre épülő hálózat munkállomáit látják a hálózatra kapcsolt NetWare- és LAN Manager-kiszolgálókat is.

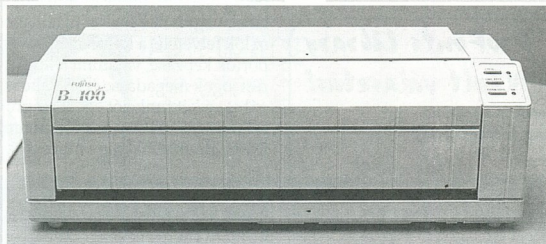
Van egyszerűbb is

Jelenleg három alapváltozatban, /Z, /AI és /S típusjellel kaphatók a LANtastic hálózati szoftverek. Az /S paraméter a simple (egyszerű vagy könnyített) változatot jelöli, míg a /Z jelű kiadás segítségével két gépből álló minihálózat hozható létre, ahol a gépeket soros vagy párhuzamos porton, illetve modemen keresztül köthetjük össze. Kis irodákban – ahol csupán két számítógép van – érdemes alkalmazni; előnye, hogy a két PC közösen használhatja a nyomtató(ka)t, az adatbázisokat és más erőforrásokat, ráadásul kiegészítő hardverre sem kell költenünk. Ennél is fontosabb azonban a modemes kapcsolatfelvételi lehetősége: általa otthonról vagy bárholon adatokat cserélhetünk a munkahelyi számítógépeinkkel. Olyan gépek esetében pedig, amelyekbe nem lehet hálózati kártyát beépíteni, a LANtastic /Z egyenesen nélkülözhetetlen. Nem tévesztendő

össze azonban a LapLinkhez hasonló adatszereberelő programokkal: a LANtastic /Z-nek köszönhetően két hálózati munkaállomást kapunk, minden vele járó szolgáltatással: nyomtathatunk, az állományok megosztása kiterjed a CD-ROM-olvasókra is, használhatjuk az elektronikus postát, és ez a minihálózat a LANtastic minden biztonsági szolgáltatásával (például jelszó, hozzáférési jogok) rendelkezik. Az /S és az /AI jelű változatok között a szolgáltatások bonyolultságában van a különbség – az előbbi könnyebb kezelni, az utóbbi többet tud. Talán a legjelentősebb eltérés, hogy az /S-hez csak az NDIS meghajtókat adják; ha nem az Artisoft saját kártyáját használjuk, ezzel kell beérnünk. Kártyafüggetlen változatok az AI magában foglalja a legismertebb kártyákhoz (3Com, Thomas-Conrad, Eagle, SMC stb.) irt meghajtókat is. Egyszerűsítendő a kezelésem, könnyítették az /S jogosultsági

FUJITSU

ÍRÁSBA ADJUK,...!

DL 1000 /DL 1250

24 tűs mátrixnyomtató
 –Zajszint: átlagosan 45 dB /54 dB
 –Papírkézelés: leperelő, egyes lapadagoló
 –Emuláció: EPSON LQ.2500
 –Sebesség: 200 kar/sec /200 kar/sec
 –Lapméret: A/3 álló /normál A/3

DL-3800

24 tűs mátrixnyomtató
 –Barcode nyomtatás
 –Nagysebesség: 400 kar/sec
 –Lapméret: A/3
 –Nyomatás: max. 5 példányig

DL-6400

24 tűs mátrixnyomtató
 –Barcode nyomtatás
 –Nagysebesség: 504 kar/sec
 –Lapméret: A/3
 –Nyomatás: max. 8 példányig

VM4 lapnyomtató

–Nyomatási sebesség: 4 lap /perc
 –Emuláció: HP Laser Jet III.
 –Felbontás: 300x300 dpi–300x900 dpi

Fujitsu Breeze 100 Plus

300 dpi-s tintasugaras nyomtató

A nyomtató, melynek ára közelíti a legolcsóbb mátrixnyomtatókhoz, minősége pedig a drága lézernyomtatókhoz. A levelezés és grafikus nyomtatás kitűnő eszköze, igen alacsony üzemeltetési költségekkel.

Műszaki adatok:

- Méretek: szélesség: 342 mm
magasság: 115 mm
mélység: 147 mm
- Zajszint: 45 dB
- Nyomatás: Vízálló tintasugaras
- Opció: automatikus lapadagoló
- Sebesség: vázlatminőség: 180 kar/sec
levélminőség: 120 kar/sec

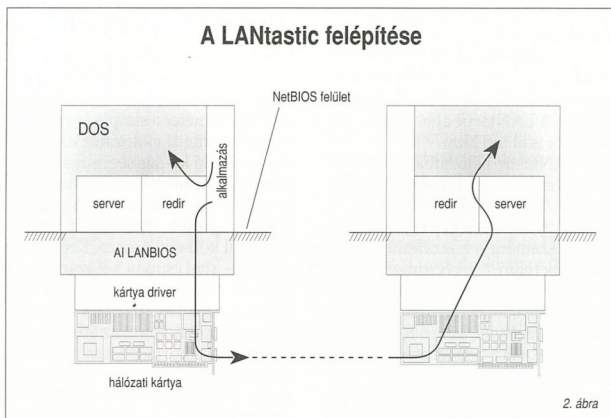
SOWAH

H-1097 Budapest, Timót u. 4/a
 Telefon: 269-9969, 147-6957 Fax: 147-6952

0625

és védelmi rendszerén. Az /AI-ban az állományokhoz való hozzáférést 14 szinten lehet szabályozni, minden felhasználónak az azonosítóján kívül van egy jelszava, és csak ezt használva lehet be a hálózatba. Ennek alapján határozza meg a rendszer a különböző erőforrásokra vonatkozó hozzáférési jogosultságát. Akár időhöz is köthető a bejelentkezés engedélyezése, mondjuk, egy felhasználó csak hétköznap 9-től 14 óráig tartózkodhat a hálózatban. Ehhez képest az /S változatban nincs jelszó, sem felhasználói név. Aki bekapcsol egy hálózati gépet, az láthatja a közös használatra megnyitott állományokat, nyomtatókat. Az állományokhoz való hozzáférés szabályozása az írás-olvasás engedélyezésére korlátozódik.

Cseveghetnek is egymással az /AI-t futtató munkaállomások (e szolgáltatást más egyenrangú hálózatok is ismerik). Az egyik munkaállomásról közvetlen üzeneteket küldhetünk a másikra, az pedig ezzel egy időben válaszolhat. (A monitoron két ablak jelenik meg, a társalgó felek ebbe írhatják közlendőjüket). Mondhatnánk, nem nagy ügy, ezt egy shareware terminálprogram is tudja – ami kétségkívül igaz, de ez a funkció meggy hanggal! Az Artisoft gyárt-

2. ábra

mányai közt szerepel egy 8 bites, monó hangkártya, a Sounding Board, amelyet kifejezetten a LANtastichez készítettek. Van egy vonali ki- és bemenete, egy kézibeszélő-csatlakozója, és tartozik hozzá egy telefonkagyló is. Az /S verzióval viszont nem lehet csevegni – se karakteresen, se hangosan. Mindkét változatba integráltak egy intelligens elektronikus postai (E-mail) rendszert, sőt az /AI-ban

– a hangkártya segítségével – hangos leveleket is küldhetünk, amelyeket a fogadó természetesen csak egy hangkártya birtokában tud meghallgatni.

Két program szolgál a hálózat és a munkaállomás konfigurálására az /AI esetében. Egyikőjük a hozzáféréseket szabályozza – például nyilvántartja, hogy egy másik munkaállomás adott könyvtárát, nyomtatóját milyen néven érhetjük el –, a másik pedig hálózatfelügyelői funkciókat lát el, vagyis rá hárul az új felhasználók felvétele, a felhasználói csoportok képzése, valamint a hozzáférési jogok megadása. A /S változatnál ezt a két funkciót egyetlen program látja el – hiszen sok mindenre, így például jelszavakra nincs is szükség.

Ami a hálózatban bekövetkező közérdekű változásokat illeti: az /AI-t futtató munkaállomásokon egy ablakban megjelenő üzenet figyelmeztet, az /S hálózat gépein pedig csupán egy hangjelzés, itt tehát utólag kell kideríteni, hogy mi is történt. Ilyen esemény lehet például egy server ki-, illetve bekapcsolása vagy a hozzáférési jogoknak a munkaállomást érintő változása. Annak idején a LANtastic DOS-os, karakteralapú alkalmazásnak íródott, de ma már teljes mértékben támogatja a Windowst, az állomány-

ScanDer™ Kft.
1146 Bp., Thököly út 61.
Tel./Fax: 251-2960

ProFonts Library - a megFONTolt választás!

Tipográfiai szempontoknak is megfelelő helyes ékezetekkel magyar betűkészletek!

PFL Essentials (36 TTF/ATM font)	3000 / 3600
PFL 1.0 (300 TrueType/Type 1 font)	12500 / 14500
PFL 1.1 (300 TTF f. DOS)	12500
PFL 1.4 (100 TTF/Type 1 cirill font)	14500 / 16500
PFL 2.0 (800 TrueType/Type 1 font)	21500 / 23500
PFL 2.5 (800 TrueType/Type 1 font)	27500 / 29500
PFL Plus Pack (300 TTF/Type 1 font)	9500 / 11500

Keresse alábbi viszonteladóinknál is:

Coop-Tech	1088 Bp. Szentkirályi u. 2.
ERTI Trade	1142 Bp. Ungvár u. 49.
Ke-Szo	1055 Bp. Falk Miksa u. 6.
Macroda	1012 Bp. Attila út 63.
Mikropro	1065 Bp. Nagymező u. 47.
Partners Hungary	1149 Bp. Angol u. 6.
PC-Kuckó	1134 Bp. Jászai M. tér 5.
QED	1157 Bp. Páskompark 34.
Szoftver ABC	1134 Bp. Jászai M. tér 3.
tc Budapest	1061 Bp. Andrásy út 15.

Újdonság!
Teljes, magyar ékezetes készlet a Corel Ventura 6.2-höz!
PFL Ventura Pack
(600 TrueType/Type 1 font)
17500 / 19500
(Az árak nem tartalmazzák az ÁFA-t!)

266-3569
251-3978
111-8268, 132-8717
201-4603, 155-5173
112-7830
163-4064, 163-5229
111-5468
271-9318
269-4737, 269-4738
268-0165, 268-0166

06/17

megosztástól kezdve a hangos postáig. Az Artisoft hangkártyája együtműködik a Windows OLE protokolljával, vagyis a Windows alatt készített szövegeinkbe hangos megjegyzéseket ágyazhatunk be. A LANtastic hálózaton keresztül a Windows Vágólapját is használhatjuk (ez az úgynevezett Networked Dynamic Data Exchange, a hálózaton keresztüli dinamikus adatcsere).

Van egy kifejezetten hálózati alkalmazásra készített Vágólap is, amely a Scrapbook névre hallgat, és amelyen egyszerre több, egymástól független objektumot is elhelyezhetünk. Az 5.0-s LANtastic még kapható volt kizárólag DOS-os, illetve a Windows-t is támogató változatban, a 6.0-s kiadástól kezdve azonban már minden csomag tartalmazza a windowsos futtatáshoz szükséges programokat.

Egy, a LANtastic operációs rendszerre épülő hálózat Windows és DOS alatt futó számítógépeket egyaránt tartalmazhat. Az erőforrások megosztása odáig terjedhet, hogy egy munkaállomás akár a képernyőjét és a billentyűzetét is megoszthatja (azaz egy munkaállomásonál ülve egy másik munkaállomás monitorát látom, s amit begépelek, az a másik gépnek szól). Nagyon jól

alkalmazható ez a lehetőség például akkor, ha olyan alkalmazást kívánok futtatni, amelyhez az én gépem nem elég memória. Kiváltképp hasznos LANtastic /Z típusú hálózatokban, sajnos azonban csak karakteres képernyők esetében működik.

Apróságok

Azt ajánlja az Artisoft, hogy LANtastic-hálózatunkat az /AI-és az /S-változatokból vegyessen építsük fel. Amely munkaállomásokon a védettség, a biztonság az elsődleges követelmény, oda az /AI, ahol pedig az egyszerű kezelhetőség és az alacsony ár a fontosabb, oda az /S jelű változat kerüljön.

A LANtastic operációs rendszerek a LANcache névű, a hálózaton keresztül is működő lemezgyorsító programot használják, továbbá támogatják a szünetmentes áramforrások alkalmazását. Ha a munkaállomáson elindítjuk az audit (ellenőrzési) funkciót, a rendszer minden tevékenységet naplóz – nevezetesen, hogy ki milyen állományhoz, nyomtatóhoz, mikor és milyen kérest intézett, és ezt a rendszer milyen módon szolgálta ki.

Végezetül két jó tanács. Minthogy

a LANtastic a DOS-ra épül, egy gyakori alkalmazási hiba adódik ebből. A LANtastic hálózati programjai a DOS SHARE programját igénylik, ennek segítségével tudnak többen egy állományt kezelni. Noha a SHARE betöltését végző parancsot a telepítőprogram beírja az AUTOEXEC.BAT-ba, akadnak felhasználók, akik ezt feleslegesnek ítélik, és kitorlik, ettől kezdve pedig gond lesz az állományok kezelésével.

A másik gyakori probléma a Clipper programok futtatásakor fordul elő: a Clipperben írt alkalmazásnak osztottan kell megnyitnia az adatbázisokat, ezért a program elejére be kell írni a SET EXCLUSIVE OFF utasítást.

Hálózati kiegészítők

Az Artisoft által gyártott Sounding Board hangkártyáról még csak annyit, hogy nem csak a LANtastic-hálózathoz használhatjuk; a SoundBlaster és egyéb, ismertebb kártyákkal kompatibilis.

Kétfajta hálózati kártyát készít az Artisoft: az első csoportba az AE-2 és AE-3 jelű eszközök tartoznak, a legújabb pedig a NodeRunner névre hallgató kártya – mindegyik Ethernet típusú.

ERTI TRADE

Kanadai-Magyar Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

1142 Budapest, Ungvár u. 49.

Telefon: 251-3978

Telefax: 163-5960

ÁRENGEDMÉNY

Amíg a készlet tart!

IBM PowerPC, RISC

IBM PC számítógépek, multimédia

IBM-alkatrészek és szerviz

IBM, Hewlett-Packard nyomtatók

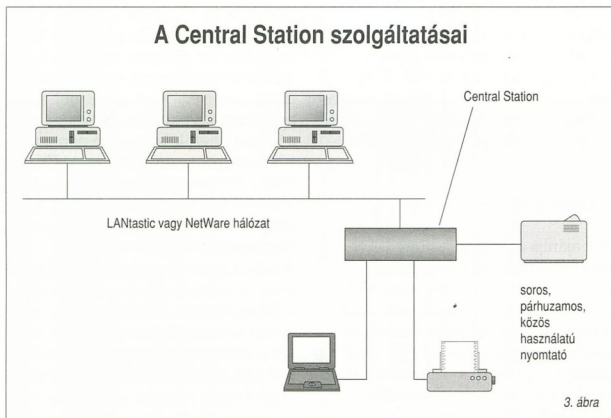
AZ IBM HIVATALOS
MAGYARORSZÁGI
FORGALMAZÓJA
ÉS SZERVIZ

IBM - LEXMARK

Nyomtatók disztribútora

05/2

A Central Station szolgáltatásai

LANtastic-hálózatokban nagyon jól használható a Central Station nevű termék (3. ábra). Ez egy Ethernet hálózatra csatlakoztatható programozható doboz, amelyet két soros, egy párhuzamos és egy egyirányú soros (AUX) porttal, egy PC-csatolóval, valamint egy SCSI csatolóval láttak el. Az erre kötött nyomtató hálózati printerként alkalmazható, kiküszöbölve ezáltal azt az egyrangú hálózatoknál jelentkező problémát, hogy a nyomtatókat számítógéphez kell csatlakoztatni. A PC-csatoló segítségével párhuzamos porton keresztül illeszthetünk a hálózatba egy számítógépet. Ez a gyakorlatban a hordozható gépek gyors hálózatba kötésére szolgálhat.

Két LANtastic-hálózat összekapcsolását, valamint egy LANtastic / Z bekötését mutatja a 4. ábra. Ezt a LANtastic Interchange nevű szoftver teszi lehetővé, amelynek segítségével egyes LANtastic-alapú munkaállomások hídként, illetve útválasztóként szolgálhatnak. Így két, fizikailag elkülönülő LANtastic-hálózat munkaállomásai látják egymást, a LANtastic / Z-ről bejelentkező felhasználó pedig már nemcsak a másik gép, hanem a teljes hálózat erőforrásait használhatja. Az ábrán látható valamennyi munkaállomás látja a másikat, kizárólag a joga-

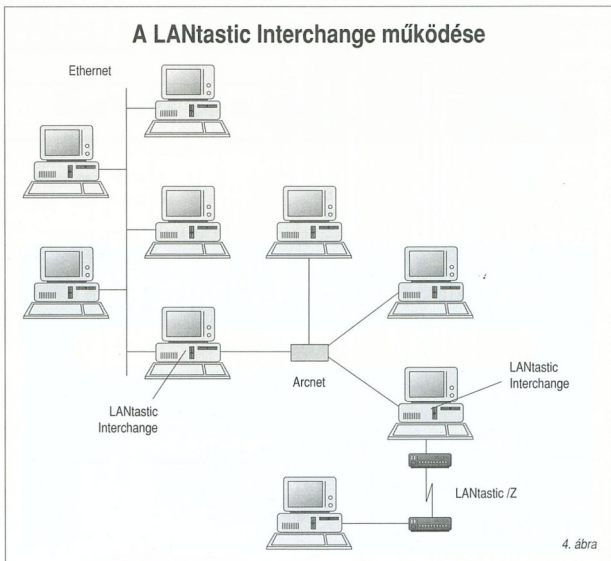
sultságok korlátozzák a hozzáférést. Nagyon fontos, és a tengerentúlon gyakran használt termék a LANtastic for TCP/IP. E szoftver a LANtastichez hasonló módon helyezhető üzembe: egy munkaállomáson tárhelyes programokat kell betölteni. A gép ezt követően a LANtastic-

hálózat TCP/IP-kiszolgálójaként is működik, és a hálózatba kötött LANtastic-alapú munkaállomások rajta keresztül „belelátnak” a TCP/IP-hálózatba (5. ábra).

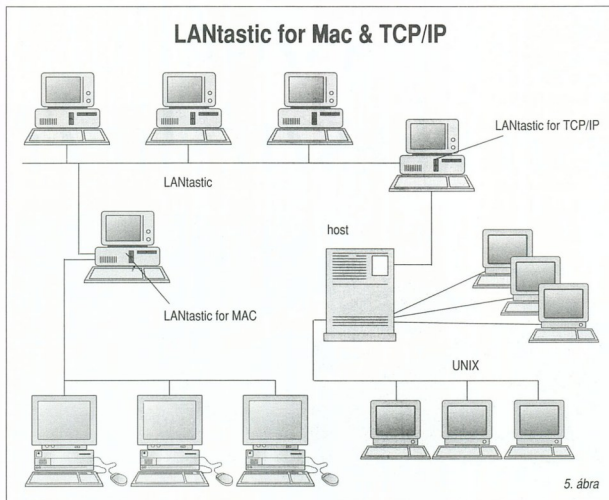
Mínt hogy a szoftver együttműködik a grafikus felhasználói csatlókkal, szinte az összes TCP/IP szabványú alkalmazáshoz (TELNET, FTP, FTPD, TFTP, NFS, RCP stb.) hozzáférhet.

Macintosh gépek és hálózataik LANtastic-hálózatba való bekötésére szolgál a LANtastic for Macintosh. Ez a két hálózat közötti kommunikáció megteremtéséhez egy teljes gépet (gateway) lefoglal, amely LANtastic-kiszolgálóként működik. A Macintoshok ezen keresztül látják a LANtastic-gépek állományait és PostScript-nyomatóit. Ám nem ilyen egyszerű a helyzet a LANtastic-munkaállomásokon: ezek csak a serveren található állományokat látják, az egyes Macintoshokat már nem. A levelezési rendszerbe mindkét hálózat gépei beletartoznak. A LANtastic for Macintosh LocalTalk-, EtherTalk- és Token Ring-hálózatokhoz kapcsolható.

A LANtastic Interchange működése

Meglévő NetWare-hálózat munkaállomásaira telepíthető a LANtastic for NetWare. Amely munkaállomásokon ez fut, azok egymással közvetlenül kommunikálhatnak, továbbá megoszthatják erőforrásait (még akkor is, ha a NetWare-kiszolgáló ki van kapcsolva). Következésképpen e termékkel a NetWare ügyfél-kiszolgáló rendszerű hálózata alá (vagy fölé?) egy vele egyidejűleg használható egyenrangú (peer-to-peer) hálózat kerül.

Ugyancsak az Artisoft gyártmánya az ArtiSave, amely a hálózati mentések feladatát hivatott ellátni: DOS és Windows alatt egyaránt használható. Gyors, intelligens backup rendszer, amely az egyenrangú hálózat minden munkaállomásáról képes mentést készíteni. Egyetlen gátló tényező, hogy csak SCSI szalagos egységre tud archiválni.

Network Eye névre hallgat a LANtastic-hálózatok egy másik kiegészítője, amely a hálózat összes gépének felügyeletét, kezelését egy gépről valósítja meg – nem kell PC-től PC-ig rohangálni a szükséges beállítások elvégzéséhez. Lehetővé teszi bármely gép képernyőjének, billentyűzetének átvételét, más gépeken alkal-

mazások elindítását, továbbá azt is, hogy a Network Eye-t futató gép képernyője jelenjen meg adott munkaállomásokon.

Programozói csatolók is vásárolhatók a LANtastic-hálózatokhoz, Artisoft-eszközökhöz. Két csomag létezik, az egyik a hálózati operációs

rendszer egyes funkcióit aktivizáló C++, Turbo C- és Assembler-rutinokat tartalmazza, a másik a Sounding Boardot kezelő eljárásokat.

Az ArtiCom nevű termék a hálózatban a COM portok megosztását teszi lehetővé, elsősorban modemek osztott használatára készítették.

Végszó

A LANtastic /AI-t 1, 5, 10, 25, 50 és 100 felhasználós csomagban lehet kapni, az /S jelű változatot 1, 5 és 10 felhasználós verzióban, míg a LANtastic for TCP/IP-t 1, 5 és 10 felhasználós változatban forgalmazzák.

Magyarországon két Artisoft-distribútor tevékenykedik: a Humansoft és a Mikropo.

Tekintetbe véve, hogy XT-ken is működik, és ha nincs semmi különleges kívánságunk, néhányszor tíz kilobájt memóriával is beéri, a LANtastic talán a legegyszerűbb hálózati szoftver. Egyszerű felépítése (a NetBIOS-t és DOS-t használja) okán megbízható, és meglepően gyors. Ha a hálózatok közt az egyenrangúak a törpék, akkor jelenleg a LANtastic a legnagyobb törpe – lehet hogy már akkorára nőtt, mint a legkisebb óriás?

PHILIPS

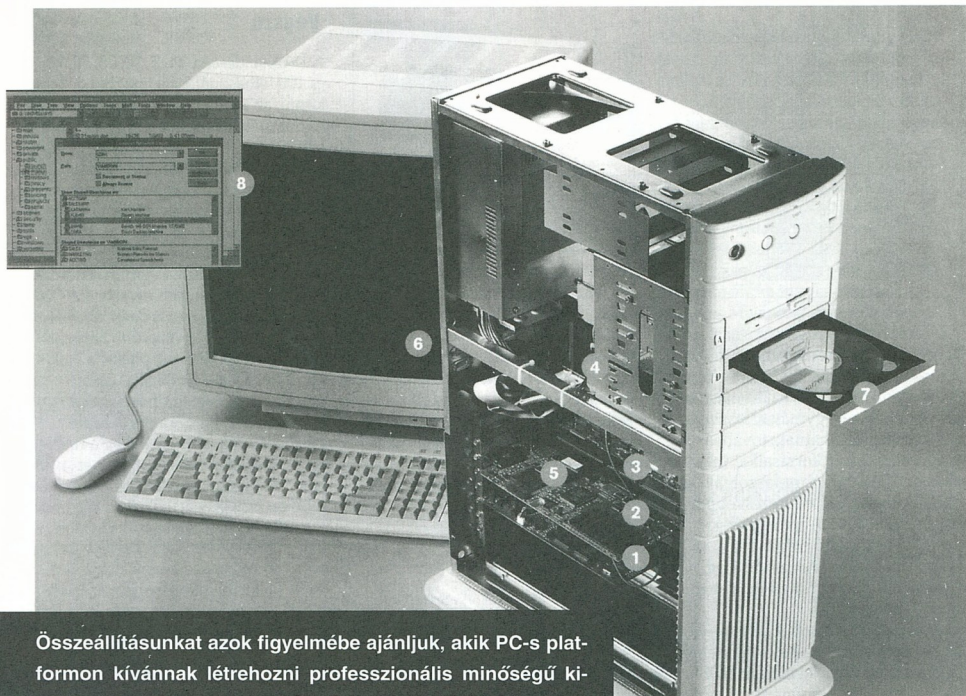
- COMPAC X.25 eszközök és privát X.25 hálózatok átfogó menedzsmenttel
- Professzionális modemek a legmagasabb igények kielégítésére
- 57600 bps szinkron környezetben is!

SCI-MODEM Távközlési és Tanácsadó Kft.
1136 Budapest, Tátra u. 28.
Telefon: 270-4346 Telefax: 270-2761

0623

Milyen PC-t használjunk kiadványszerkesztéshez?

Összeállításunkat azok figyelmébe ajánljuk, akik PC-s platformon kívánnak létrehozni professzionális minőségű kiadványokat. A viszonylag zárt világot jelentő Macintoshokhoz képest a PC-k sokkal inkább a felhasználó igényeihez igazíthatók a teljesítmény optimalizálása, valamint a nagy, színes grafikák feldolgozásánál fellépő szűk keresztmetszetek elkerülése érdekében.

Igaz, hogy a professzionális kiadványszerkesztésben minden munkahely más és más igénnyel lép föl, de a legfontosabb rendszerösszetevőkre azért egyértelmű ajánlásokat lehet adni. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy cikkünk az önálló kiadványszerkesztő rendszerekkel foglalkozik, vagyis ajánlásaink nem alkalmazhatók közvetlenül a hálózatban üzemeltetett gépekre.

1. CPU

Jelenleg a 100 megahertzes órajelfrekvenciájú Pentium a leggyorsabb Intel mikroprocesszor, háromszor nagyobb teljesítményt kínál, mint a sokáig a legfűgőbb 486-os lapkának számító, 66 megahertzes 486DX2-es. Egyelőre azonban elég drágák a pentiumos rendszerek; aki nem engedhet meg magának ekkora kiadást, az válasszon inkább

egy 486DX2-alapú vagy az újsütetű, frekvenciaháromszorozó 486DX4-es processzor köré épülő gépet.

2. Memória

Egy átlagos irodai alkalmazás számára 8-16 megabájt RAM már maga a Kánaán, a grafikus programoknak azonban ennél sokkal több területre van szükségük, és ha nem áll rendelkezésükre elegendő memória, bizonyos feladatoknál (például egyes Photosop-szűrők alkalmazásánál) mérhetetlen várakozási időkkel büntetnek bennünket. Legalább 64 megabájt RAM-ról kell gondoskodnunk, és lehetőleg olyan gépet vásároljunk, amelynek központi tára 128 megabájtig bővíthető. A gyors működés érdekében szerezzünk be egy 256 kilobájtos vagy ennél tágasabb gyorsítót is.

3. Sínarchitektúra

Amikor grafikus adatok mozognak a rendszerűn (a CPU-t, a memóriát és a bővítőkátyákat összekötő adatúton), állandóan a szűk keresztmetszet kialakulásának veszélye fenyeget. A PC-kben manapság háromféle sín használatos: az IBM-féle Micro Channel Architecture (MCA, mikrocsatorna), az Industry Standard Architecture (ISA) és az Extended Industry Standard Architecture (EISA).

Nem jelent valódi alternatívát a 32 bites mikrocsatorna, ugyanis szorosan az IBM-hez kötődik – más szóval, a perifériáknál viszonylag kevés fajta és drága termék közül választhatunk. Az ISA adatútszélessége 16 bite korlátozódik, az EISA viszont 32 bites adatutatót kínál, lehetővé téve a 16 megabájtnál nagyobb méretű memória kiépítését. Mivel egy kiadványyszerkesztő rendszer 64 megabájt RAM-ot igényel, EISA sínrre van szükségünk.

4. Merevlemez

Két csatló, az IDE és a SCSI közül választhatunk. Jelenleg az IDE (Integrated Drive Electronics) az uralgó szabvány, de a grafikai munkákhoz inkább a SCSI (Small Computer Systems Interface) ajánlható. Az utóbbihoz illeszkedő meghajtók nagyobbak, gyorsabbak, és persze drágábbak is, mivel külön vezérlőkártyát igényelnek. De a SCSI-vezérlőkártyák segítségével maximálisan hét eszközt köthetünk sorba, miáltal több tárolóeszközt, így például egy CD-ROM meghajtót és más perifériákat is ráköthetünk egyetlen bővítőkátyára.

Ügyeljünk arra, hogy a merevlemez átlagos hozzáférési ideje 12 ezred másodperc vagy ennél kevesebb legyen, a tartós adatátviteli sebesség pedig 1 és 2 megabájt / másodperc közé essen. És ne feledkezzünk meg arról sem, ami nyilvánvaló: a grafikus programok, a színes állományok, valamint az audio- és a videoklipek falják a lemezterületet, úgy, hogy a lehető legnagyobb merevlemez tárolóról kell gondoskodnunk. Minimális követelménynek tekinthető egy 500 megabájtos merevlemez, de még jobb, ha 1 gigabájtos meghajtót vásárolunk.

Ügyeljünk arra, hogy a merevlemez átlagos hozzáférési ideje 12 ezred másodperc vagy ennél kevesebb legyen, a tartós adatátviteli sebesség pedig 1 és 2 megabájt / másodperc közé essen. És ne feledkezzünk meg arról sem, ami nyilvánvaló: a grafikus programok, a színes állományok, valamint az audio- és a videoklipek falják a lemezterületet, úgy, hogy a lehető legnagyobb merevlemez tárolóról kell gondoskodnunk. Minimális követelménynek tekinthető egy 500 megabájtos merevlemez, de még jobb, ha 1 gigabájtos meghajtót vásárolunk.

5. Monitorvezérlő kártyák

A képeknek a lemezről a memóriába, majd a képernyőre történő továbbítása hihetetlen feldolgozási teljesítményt igényel. Korunk grafikus lapkakészlettel és videomeimóriával felszerelt monitorvezérlő lényegesen meggyorsítja a színes képek feldolgozását. A korszerűbb kártyák még saját 32 bites adatúttal is rendelkeznek, amely megkerüli a rendszersínt, és egy „gyorsforgalmi úton”, az úgynevezett helyi sínen keresztül továbbítja az adatokat. A helyi sín gyorsabb, mint az ISA és az EISA, mivel a központi egység belső órajelfrekvenciáján – egy 66 megahertzes 486 DX2-es processzor esetében 33 megahertzen – továbbítja az adatokat, nem pedig az előbbieket 8, illetve 8,33 megahertzes órajel-frekvenciáján.

A Video Electronics Standards Association dolgozta ki a VL helyisín-szabványt, amely legfeljebb 40 megahertzes frekvencián működhet, és másodpercenként akár 132 megabájt adat átbocsátását is lehetővé teszi.

A VL sín Intel-féle alternatívája a PCI (Peripheral Component Interconnect); az ezen alapuló rendszerek csak nemrégiben jelentek meg a piacon. (A két rivális helyisín-szabványról a PC World 1994. februári számában olvashatnak bővebben – A szerk.)

Jelenleg egy VL sínes monitorvezérlő kártya kínálja a legjobb megoldást az ISA-gépeken a grafikus teljesítmény fokozására, de ha EISA-rendszert választunk, egy EISA kártya majdnem ugyanilyen jól megfelel e célra. Arra viszont feltétlenül figyeljünk oda vásárláskor, hogy a gép alaplappján legyen helyi sínes csatlakozó, amelybe később – igény esetén – bedugaszthatunk majd egy VL vagy PCI sínes monitorvezérlőt.

OPTIMUM-JUNIOR

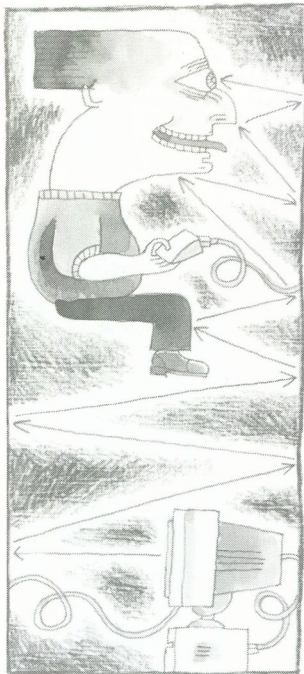
BANYAN®

Eljött az ideje, hogy valami olyat szeressen meg, amitől soha nem kell megválnia...

VINES

HÁLÓZAT KORLÁTOK NÉLKÜL

Számítástechnikai Szolgáltató Kft. 8000 Székesfehérvár, Zámoly köz 3. Tel/Fax: (22) 325-710

1024 × 768 képpontos felbontás mellett a monitorvezérlő kártyának képesnek kell lennie 65 ezer vagy 16,7 millió szín megjelenítésére, a villogásmentes képhez pedig legalább 72 hertzes képfrissítési frekvencia szükséges. Következésképpen 2 vagy 4 megabájt video-RAM-ot tartalmazó kártyát kell vásárolnunk.

6. Megjelenítő

Két oldal ábrázolására alkalmas, 20 vagy 21 hüvelykes monitorra lesz szükségünk. A hatalmas méretű megjelenítő nagy kiadványrészeket helyezhetünk el finom felbontásban úgy, hogy még a legapróbb betűs szöveg is olvasható maradjon. Sony Trinitron típusú vagy sík felületű képcsövet válasszunk: az előbbi remek színtelítettségéről, az utóbbi különlegesen éles képéről híres. Bár számos szubjektív elem játszik közre annak megítélésében, hogy egy kép mitől „jó”, a szintartományra, a színtelítettségére és az élességre mindenképpen nagyon figyeljünk oda, és nézzük meg, milyen képet ad a megjelenítő azzal a monitorvezérlő kártyával, amellyel használni akarjuk. A képponttávolság 0,28 milliméteres vagy ennél kisebb legyen (ha ez az érték túl nagy, akkor a kép homályossá válik). Lehetőleg olyan típusat válasszunk, amelyik megfelel a megengedhető sugárzás mértékét előíró svéd MPR II-es szabványnak.

7. CD-ROM-meghajtó

Ezzel az eszközzel férhetünk hozzá a CD-ROM-lemezekben tárolt ábrák, betűkészletek és képek óriási választékához. Itt is egy SCSI csatló jelenti a legjobb megoldást – gyors, rugalmas, és a SCSI felületű merevlemez meghajtó szintén ráköthető. Olyan modellt keressünk, amelynek átlagos hozzáférési ideje 200 ezred másodperc alatt van. A kétszeres sebességű meghajtók másodpercenként leg-

alább 300 kilobájtnyi adat átvitelét teszik lehetővé, az új, háromszoros sebességű meghajtók pedig még ennél is többre képesek.

8. Operációs rendszer

Négy fajta, grafikus felhasználói felülettel felszerelt szoftvert kapható jelenleg a PC-khez: az OS/2 2.1, a Windows 3.1, a Windows for Workgroups 3.11 és a Windows NT. Kettő mindjárt fenn is akad a rostánkon: az OS/2 és a Windows NT. Noha ezek igazi 32 bites operációs rendszerek, amelyek képesek maradtalanul kihasználni az EISA sín előnyeit, még kevés olyan 32 bites alkalmazás kapható hozzájuk, amely valóban élni tud a 32 bites operációs rendszerben rejlő lehetőségekkel. És bár az OS/2 gyorsabban futtatja a Windows-alkalmazásokat, mint az „igazi” Windows, használatkor nem dokumentált kompatibilitási és stabilitási hibák adódhatnak. Ami pedig a Windows NT-t illeti, az általa emulált Windows 3.1 nagyjából 20 százalékkal lassúbb, mint az eredeti. A legjobb választásnak a Windows 3.1 tűnik, de az igazság az, hogy a Windows for Workgroups 3.11-gyel még jobban járunk. Ez utóbbit elsősorban egyenrangú hálózatokhoz ajánlják, pedig önálló rendszerként is jól működik. Felhasználói felülete ugyanolyan, mint a Windows 3.1-e, de mivel a szoftver nagy része (a magot kivéve) 32 bites, lényegesen gyorsabb annál. Akkor érzi magát igazán elemében, ha az MS-DOS 6.2 felett futtatjuk.

1994. JÚNIUSI PCWORLD HIRDETŐI

5X	81. oldal	ELENDER COMPUTER	21. oldal	MACLINE	74. oldal	RCE	81. oldal
ALMÁRIUM	71. oldal	ERTI TRADE	55. oldal	MACRODA	76. oldal	ROBERT'S & TOCSI	27. oldal
APC	13. oldal	FAN	30. oldal	MEGATREND	5. oldal	SAMSUNG	83. oldal
APPLE CENTER	73. oldal	FLAG	5. oldal	MICRODIGIT	19. oldal	SCANDER	54. oldal
A.R.C. STÚDIO	69. oldal	HRP	8. oldal	MIKROPO	15. oldal	SCI-MODEM	57. oldal
CADSERVER	19. oldal	HUMANSOFT	63. oldal	MONTANA	84. oldal	SOFTWARE STATION	8. oldal
COMPAQ	4. oldal	IDG BBS	62. oldal	MTH-INFORMATIKA	72. oldal	SOWAH	53. oldal
COMPUTERBOOKS	38. oldal	IDG BOOKS	62. oldal	NIKOL	19. oldal	SZOFITER ABC	61. oldal
CORG COMPUTER	52. oldal	INFOTREND	62. oldal	OKI	3. oldal	TCC SPIEL-R	19. oldal
DISK CENTER	25. oldal	INTELCOMP	61. oldal	ONYX	44. oldal	WALTON	3. oldal
DTC	19., 81. oldal	INTERGRAPH	2. oldal	OPTIMUM-JUNIOR	59. oldal		
EAST COMPUTER	75. oldal	KIM-SOFT	61. oldal	PROFOM	48. oldal		
E-COOP	8. oldal	KT TECHNOLOGY	81. oldal	RADIUS	8. oldal		

EGYES KÖNYVEINKET MOST 50%-KAL OLCSÓBBAN IS MEGVEHETI!

KÖNYVEK (angol nyelvű)	OLDALSZÁM	ÁR	PLD.
WINDOWS 3 SECRETS (A)	864	2 150 forint	.....
MACWORLD READ ME FIRST BOOK	320	1 250 forint	.....
DOS 5 COMPLETE HANDBOOK (B)	590	1 950 forint	.....
OFFICIAL AMIGAVISION HANDBOOK	368	1 350 forint	.....
YOU CAN DO IT WITH			
- WINDOWS	224	1 100 forint	.....
- DOS	224	1 100 forint	.....
... FOR DÜMMIES sorozat			
- DOS	375	950 forint	.....
- WORDPERFECT	352	950 forint	.....
- MACS	336	950 forint	.....

MEGRENDELŐ NEVE:.....

CÍME: .....

A KÖNYVEK ÁRAI AZ ÁFÁT NEM TARTALMAZZÁK!

(A) 2 DB 5 1/4"
LEMEZMELLÉKLETTEL
(B) 1 DB 5 1/4"
LEMEZMELLÉKLETTEL
A KÖNYVEK
KORLÁTOZOTT
PELDÁNYSZÁMBAN
KAPHATÓK!
SZÁLLÍTÁS: A MEGREN-
DELESTŐL SZÁMÍTOTT
1 HÉT!
A könyvek megrendel-
hetők:
IDG MAGYARORSZÁGI
LAPKIADÓ KFT.
1536 Budapest, Pf. 386
Telefax: 156-9773

0546

IDG ONLINE BBS

Modemmel is hívhatók vagyunk!

Telefon: 156-0691

- Szakmai (szoftver-hardver) levelezési fórumok
- Jogtiszta, elsősorban felhasználói jellegű programok
- Régebbi CW Számítástechnikák szöveges tartalma és a PC World lemezmellékletei
- Hirdetési lehetőség
- Közérdekű információ

Az IDG Online BBS éves előfizetési díja 1200 Ft
Minden 25 új előfizető között egy-egy
2400 baudos modemet sorsolunk ki!

**Hamarosan újabb telefonvonallal
bővül a rendszer!**

0651

InfoTrend

AZ INFORMATIKA ZÁRT LÁNCÚ HÍRLEVELE

Előfizetőink tömör információkat kapnak az alábbi témakörökben:

- HARDVER SZOFTVER
- TELEKOMMUNIKÁCIÓ

Mind ezt egy helyen!

Szakinformációink

**döntéselőkészítő szakembereknek,
akik tudják,**

hogy az információ érték!

Megjelenik havonta: 16 oldalon
Éves előfizetési díj: 9455 forint

Felvilágosítás:
IDG Magyarországi Lapkiadó Kft.
1012 Budapest, Márvány utca 17.
Postacím: 1536 Budapest, Pf. 386
Telefon: 156-2967 Fax: 156-9773
Horváthné Csekk Agnes lapmenedzser

0342

BÖNGÉSZŐ

QuarkXPress 3.3 for Windows

A népszerű kiadványszerkesztő program legújabb windowsos változata a PC-s platformon dolgozókak mindazokkal az eszközökkel megajándékozta, amelyek a Macintosh-használóknak már egy éve a rendelkezésükre állnak. Ráadásul a QuarkXPress 3.3 for Windows együttműködik a meg- egyező verziószámú macs kiadással, vagyis az utóbbival készült állományok közvetlenül bevethetők az előbbiebe.

Az EfiColor XTension szinkalibrációs szolgáltatások révén nyomtatásokat a program a használt monitor, festék és papír jellemzőinek figyelembevételével szabályozza a képek színet annak érdekében, hogy a nyomtatás minél jobban hasonlítson a képernyőn látottakra. További fontosabb újdonságok: a vidd és dobd módszerű szövegszerkesztés, a Kodak Photo CD állományok olvasása, a párbeszédkereteket jelentős mértékben átdolgozták, a program többi része hasonló az előző verzióhoz.

Ára: 84 900 forint (afa nélkül)
Forgalmazó: KIM-SOFT Kft.

Man Enough (CD)

Azok a megszállottak, akik számítógép előtt töltik idejük nagy részét, valószínűleg nem jutnak el illemórákra, így minden bizonynyal kommunikációs zavaraiak támadnak, ha afféle „komputeridegen” társaságba kerülnek. Talán még azt sem tudják, hogyan kell viselkedni egy mountain-bike-os kiránduláson, illik-e a vörös kaviár a francia pezsgőhöz, főként pedig azzal nincsenek tisztában, hogyan kell megnyerően viselkedni úri hölgyek társaságában. Legalábbis így gondolja a Tsunami Media, Inc., a két CD-ből álló „etiketprogram” kiadója. Az illetanóra pontosan hatvan percig tart; mindenképpen mozgóképes és hangos illusztrációk segítségével tanulhatjuk meg, hogyan is viselkedjünk, ha nincs a közelben számítógép.

Öt partnertől választhatunk, s mivel a program párbeszéd, nemcsak a hölgyek választhatnak szituációt, hanem mi magunk is beleszólhatunk a történet alakításába.

A „jó” felhasználó természetesen itt is elnyeri jutalmát. Aki minden akadályon keresztülverekszik magát, minden helyzetben megfelelően viselkedik, tudja, hogy mikor, milyen udvarlási fodorlatlal hódíthatja meg szíve választottját – csodálatos élményben részesül. Amit azonban csak azok tudhatnak meg, akik végigküzdi magát az egyébként szimpatikus feladatokon.

Ára: 8400 forint (afa nélkül)

Forgalmazó: KeSzo Kft.

1-2-3 Release 4 for Windows Multimedia Edition (CD)

A Lotus windowsos táblázatkezelőjének CD-ROM-on forgalmazott változata az alprogramon kívül egy, a termék főbb jellemzőit áttekintő párbeszéd kalauzt, a különféle szolgáltatásokat és a hozzá-

juk kapcsolódó togamakat bemutató 28 multimédiás demó, futás alatti dokumentációt, hangfelvevő és -lejátszó eszközöket, valamint egy, a képernyő változásainak rögzítésére szolgáló segédprogramot tartalmaz. Ellenőrzés céljából a felhasználó a hangkártyán keresztül felolvastathatja egy számolóábla adatait, a ScreenCam modul segítségével pedig akár az új munkatársak betanítására használható videoklipeket is készíthetünk. Az 1-2-3 for for Windows multimédiás kiadásának futtatásához a CD-ROM-meghajtón és hangkártyán kívül 4 megabájt RAM-ra, valamint egy 2 megabájtos windowsos csereállományra van szükségünk.

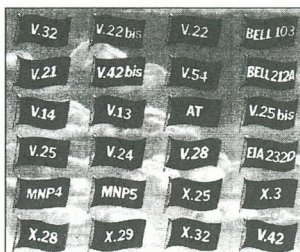
Ára: Lapzártakor még nem ismert.

Forgalmazó: A Lotus magyarországi partnerei.

MODEM IDŐK

General DataComm
V.F 28.8
28 000 bps,
MTBF: 175 000 h

BEST

PORTWELL

ZyXEL

National Semiconductor

- Modemek, faxmodemek, hang/faxmodemek
- Programozható időzítők, auto-on-box, hívásszétválogatók
- Adatátviteli és faxprogramok, LAN faxrendszerek
- Távvezérlő és adatelekerdező rendszerek

ELEKTRONIKAI KFT.

1149 Budapest, Angol u. 24/b

Tel.: * 163-2879, fax: 251-3673

Pécs Tel.: 72-326-781

0602

TELEFONDORLATOK

Az Ifabó óta kaphatóak a Microsoft legújabb magyar nyelvű Windows-alkalmazásai, a WinWord 6.0 és a Works 3.0, így érthető, hogy a legtöbben ezek telepítésével kapcsolatban hívták telefonon az aPlus Informatika forródrótos szolgáltatását. A hívások túlnyomó része arról tanuskodott, hogy a vásárlók felületesen olvassák el a szoftverdokumentációt, ugyanis a véli hibák megszűntetéséhez elég volt alapszinten áttanulmányozni a szolgáltatások leírását.

Számos telefonáló jelezte, hogy a WinWord 6.0 szövegszerkesztő magyar nyelvű változatát nem minden hardverkörnyezetben lehet hálózatosan telepíteni – erre a híbrára az aPlus szoftverspecialistái sem tudtak minden esetben megfelelő megoldást találni. (Időközben a Microsoft javítólemez bocsátott ki, amelyet az 1. számú programlemez helyett kell

ra, mint például az Excel 5.0 vagy a WinWord 6.0. Teljes körű telepítés esetén a táblázatkezelő 24, a szövegszerkesztő pedig 22 megabájtnyi területre telepszik rá, nagymértékben csökkentve ezáltal az amúgy is szűkös háttértár-kapacitást. Sokan telepítenék e programokat akár korlátozott képességekkel is – többek között azok a felhasználók, akik további feldolgozásra hajlékonyabban kapnak meg egyes, ezekkel a szoftverekkel készített állományokat. A megoldás: telepítés után az állományok jelentős része letölthető (természetesen ilyenkor egyúttal egy sereg szolgáltatástól is megszabadulunk), s ezzel a „csellel” nemcsak helyet szabadítunk fel, hanem fel is pörgethetjük merevlemezünket.

Az Excel 5.0-nak a következő állományokra van szüksége ahhoz, hogy még működőképes maradjon (zárójelben az

(21 648), OLE2PROX.DLL (55 808), EXCEL\SETUP alkönyvtár: SETUP.STP (167 675).

A felsorolt állományok „csupán” 6,7 megabájtot foglalnak el a merevlemezben. A WinWord 6.0 futásához a következő állományok szükségesek feltétlenül:

WINWORD könyvtár: WINWORD.EXE (3 483 136), WINWORD.OPT (1188), WWINTL.DLL (759 296),

WINWORD\TEMPLATE alkönyvtár: NORMAL.DOT (13 824),

WINDOWS\SYSTEM alkönyvtár: SDM.DLL (103 904), STORAGE.DLL (157 184), OLE2.DLL (312 320), COMPOBJ.DLL (101 888),

OLE2DISP.DLL (90 112), OLE2NLS.DLL (99 184), CTL3DV2.DLL (21 648), OLE2PROX.DLL (55 808),

WINWORD\SETUP alkönyvtár: SETUP.INF (89 912).

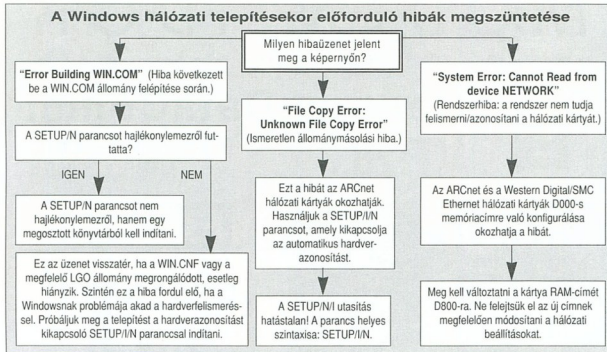
A felsorolt állományok csak 4,97 megabájtnyi területet foglalnak el a merevlemezben.

Windows hálózatban

Több rendszergazda jelezte azt, hogy a Windows 3.1-es változatának hálózatos telepítése közben hibáüzenetet kapott. A kérdésekből kiderült, hogy a telefonálók az esetek többségében ARCnet kártyákkal kiegészített hálózatot használnak. (Előfordulhat, hogy nem megfelelő telepítési sorrendet követtek, ugyanis először a serveren kell izembe helyezni az állományokat. A Windows hálózati telepítésével kapcsolatos szabályokról a januári Telefonadorlatokban írtunk.) A szabályszerű telepítési eljárás automatikus hardverfelismerést végez, s e közben hibáüzenetekkel jelzi, ha számára ismeretlen eszközökkel találkozik.

A telepítés során azonban kikapcsolhatjuk az automatikus hardverdetektálást, mégpedig úgy, hogy az eljárást a SETUP/I/N parancssal indítjuk (az I kapcsoló iktatja ki az automatikus érkezelést, míg az N kapcsoló a hálózati telepítést írja elő).

A mellékelt *folyamatábrából* kiderül, milyen eljárással szüntethető meg a különböző hibáüzenetek oka.

használni. Azok a felhasználók, akiknek nem sikerült a hálózati telepítés, a vásárlás helyén kaphatják meg a javítólemezét. Az újabb programcsomagokban azonban már a minden tekintetben működőképes verzió található – *A szerk.*

Telepítési minimumok

A merevlemez kapacitása egyre gyorsabban tűnik kicsinek, főként amióta olyan, különlegesen sokrétű szolgáltatásokat felkínáló programok kerültek piac-

állományok méretét közöljük bajtban):

EXCEL könyvtár: EXCEL.EXE (4 185 600), XLINTL.DLL (489 456), XLN50.OLB (229 376),

WINDOWS\SYSTEM alkönyvtár: SDM.DLL (102 032), VBA.DLL (820 064), TYPELIB.DLL (142 592), OLE2DISP.DLL (90 144), OLE2NLS.DLL (99 200),

STORAGE.DLL (157 184), COMPOBJ.DLL (102 400), OLE2.DLL (313 344), VBAEN.DLL (9360),

VBAEN.OLB (31 060), CTL3DV2.DLL

TOPLISTA 1994 ÁPRILIS

Jönnek a CD-k!

Azazhogy mennek a CD-k, mégpedig egyre jobban. Nemcsak a shareware-ek és a játékprogramok, hanem a különböző „képtárak” (így a pornóképtárak) is egyre kelendőbbek. A felhasználók egyre jobban megszeretik a DOS 6.2-t, de a Novell DOS sem veszít népszerűségéből. A QuarkXPress PC-s változata mellett sikerszoftvernek számít a CorelDRAW! 4, valamint a Corel Ventura is, és megjelent a toplistán az AutoCAD Light, a legnépszerűbb tervezőszoftver Windows alatt futtatható, karcsúsított változata. Szintén a best-sellerek közé került az Ifabót követően a magyarított WinWord 6.0 és a Works 3.0, érdekes viszont, hogy az Excel 5.0 ezúttal nem szerepel az eladási listák élén.

Software Station

Helyezés	A szoftver neve	Fejlesztő	Az összeladásokhoz viszonyítva (százalék)
1.	Windows 3.1 (magyar nyelvű)	Microsoft	7,6
2.	AutoCAD LT for Windows	Autodesk	6
3.	Novell DOS 7	Novell, Inc.	5,7
4.	Norton Utilities 8.0 (frissítés)	Symantec	5
5.	CA-Clipper 5.2 + két ajándék szoftver	Computer Associates	4
6.	CorelDRAW! 4.0 (frissítés)	Corel	3,8
7.	Word for Windows 6.0 (magyar nyelvű frissítés)	Microsoft	3
8.	QuarkXPress 3.3 for Windows	Quark	2
9.	PagePlus 2.0 Superpack	Serif	1,9
10.	Stacker 4.0 (frissítés)	Stack Electronics	1,6

Szoftver ABC

Helyezés	A szoftver neve	Fejlesztő	Az összeladásokhoz viszonyítva (százalék)
1.	Word for Windows 6.0 (magyar nyelvű)	Microsoft	9,5
2.	Works for Windows 3.0 (magyar nyelvű)	Microsoft	6,8
3.	Novell DOS 7	Novell	6,5
4.	Helyes-e MS+	MorphoLogic	4,6
5.	Corel Ventura 4.2	Corel	4,2
6.	MS-DOS 6.2	Microsoft	3,1
7.	FoxPro (magyar nyelvű)	Microsoft	2,7
8.	SPT_GIB (angol-magyar/magyar-angol szótár Windowshoz)	Scriptum	2,7
9.	Windows for Workgroups 3.11	Microsoft	2,3
10.	QuarkXPress 3.3 for Windows	Quark	1,2

KeSzo Kft.

Helyezés	A szoftver neve	Fejlesztő	Eladott példány
1.	Multikey 2.51	KeSzo Kft.	25
2.	CA-Clipper 5.2	Computer Associates	17
3.	Rebell Assault (CD)	LucasArts	17
4.	Word for Windows 6.0 (magyar nyelvű)	Microsoft	17
5.	MS-DOS 6.2 (frissítés)	Microsoft	13
6.	MS-DOS 6.2	Microsoft	12
7.	Shareware Overload (3 CD)	n. a.	9
8.	Maddams Family (CD)	n. a.	9
9.	PKZIP 2.04	PKWARE	8
10.	EPS Professional	n. a.	8

Töltse ki, nyerhet!

Az IDG gondozásában megjelenő **PC Secrets** című szakkönyvet (a mellékelt két, 5,25 hüvelykes hajlékonylemezen több mint 20 hasznos segédprogram található), valamint két egyéves **PC World-előfizetést** sorsolunk ki azok között, akik kitöltik és eljuttatják hozzánk postán vagy faxon az alábbi kérdőívet vagy annak másolatát. Szerkesztőségünk címe: **PC World, 1536 Budapest, Pf. 386** Fax: **156-9773** Beküldési határidő: 1994. július 1.

Név: .....

Cím: .....

Kor: .....

Foglalkozás: .....

Milyen gyakorisággal olvassa a lapot? Milyen számítógépet használ?

Előfizető XT-t

Nem előfizető, de minden számot 286-ost

Alkalmanként 386-ost vagy 486-ost

Macintosh

Semmilyen Egyebet, éspedig .....

Milyen informatikai kiadványokat olvas még? .....

	Elofvasta?		Értékelje 1-től 5-ig terjedő pontszámmal, hogy mennyire volt hasznos Önnek!						Elofvasta?		Értékelje 1-től 5-ig terjedő pontszámmal, hogy mennyire volt hasznos Önnek!				
	Igen	Nem	1	2	3	4	5		Igen	Nem	1	2	3	4	5
Hírek rovat (10. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Elektronikus filotax (32. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Indul a multimédia show (12. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Répülőtől Mozartig (34. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Az Ifabón jártunk (16. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Házitanítók kontra Varázslók (36. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kézben tartja az INI állományokat az új Norton (18. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	LANtastic-hálózatok (51. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ablaktörő Uninstaller (20. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Milyen PC-t használjunk kiadványszerkesztéshez? (58. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barátságosabb arcot vág a WinFax Pro (20. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Szölvértéka rovat (63. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyebben teleshíthető a Lotus Notes (21. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Macworld rovat (67. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
DX4-es notesz és színes tollas gép a Toshibatól (22. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Kép-képző kártyák (75. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pixelbűvölet (23. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Utazás a számítógép körül (79. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olcso kiegészítő amatőr videósoknak (26. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Excel 5.0 referenciakártya II. rész	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
A legérzékenyebb világtérkép (29. o.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Összességében hogyan értékeli a júniusi számot?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

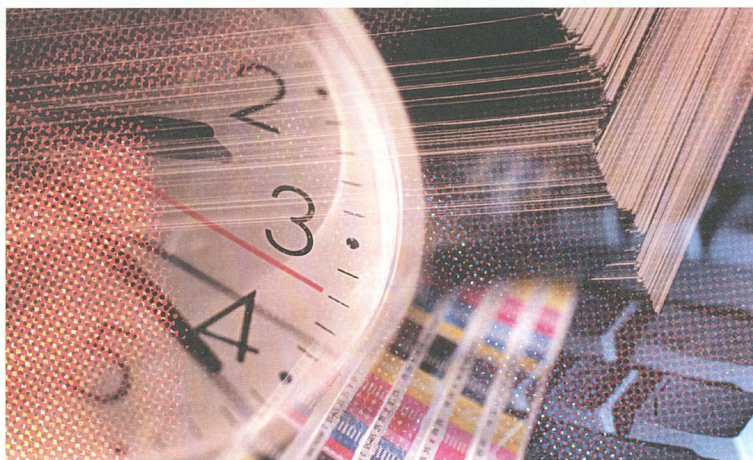
Az alábbiakban felsorolt részcsoportok, illetve programok közül melyik található meg az Ön által használt számítógépes rendszerben?

☐ Hangkártya	☐ Modem	☐ Windows 3.1 (magyar nyelvű)	☐ Rajzolóprogram
☐ CD-ROM-meghajtó	☐ Faxmodem	☐ Adatbázis-kezelő	☐ Segédprogramcsomag
☐ Mágneses-optikai meghajtó	☐ Kézi szkennel	☐ Szövegyszerkesztő	☐ Tömörítőprogram
☐ Cserélhető merevlemez	☐ Windows 3.1 (angol nyelvű)	☐ Táblázatkezelő	☐ Shareware programok

A **PC World** 1994. áprilisi számában megjelent kérdőív beküldői közül az IDG gondozásában megjelenő **DOS 6 Handbók** című szakkönyvet **Fekete József** (Budapest), az egyéves **PC World-előfizetéseket** pedig **Viszoly Béla** (Emőd) és **Kovács Árpád** (Pécs) nyerte.

A HÓNAP TÉMÁJA Kevés alkalmazási terület fonódott össze olyan szorosan a Macintoshsal, mint a DTP. A Macintoshon jelent meg az első, ma is létező tördelőprogram, a PageMaker, és ugyancsak e platformon született meg egyebek között az első igazán használható fotóretusáló program, a ColorStudio. Júniusi számunk a FreeHand és az Illustrator új változatainak összehasonlító tesztjét adja közre, és szól a QuarkXPress 3.3-ról. **R. G.**

D T P

Gyorsuló művészet

Gyorsaság és művészet

Látszólag szigorú ellentétben álló fogalmak, hiszen maguk a grafikusok sem gondolnak az időre, amikor a képernyőn már megalkotott tervük papíron vagy filmen való megjelenésére várnak. Ennek ellenére a gyorsaság nagyon fontos tényező: ha akár csak tíz percet kell is várni egy-egy (próba-) változat megjelenésére, valószínűleg az ötödik kísérletre már nem kerül sor, különösen, ha fogytán a feladatra szánt idő.

Ugyanakkor sokszor évés közben jön meg az étvágy: ma már nemcsak a képbeolvasó és a levilágító

sebességét méri szigorú mércével, hanem egy-egy módosítás végrehajtási ideje is fontos teszt eredmény.

Visszatérés a kézi munkához

A mai szemmel elavultnak mondható fényesedő rendszerek esetében is panaszkodtak a betűtervezők és a grafikusok: uniformizálódik a szedés. Aztán beköszöntött a DTP, és sokáig kizárólag négyzetű alakú szövegdobozok léteztek, ami – például egy színes magazin esetében – tipográfiai szempontból nem mondható túlságosan előnyösnek. Ez esetben is, mint oly sokszor a számítástechnika történetében, a

hardvertől függött az előrelépés: a lebegőpontos teljesítmény javulása immár szabálytalan alakzatok létrehozására is módot ad.

Színek mindenkefelett

Sokak szerint kihalásnak ítélték a mostani gépek és programok adta kapacitás is, hisz a nyomda nem tud mit kezdeni a 16,7 millió színárnyalattal. És mégis: a négyszín-bontás után megjelent a korlátlan direktszín-kiválasztás és a korábban elképzelhetetlen finomságú színátmenetképzés, amelyekkel a felhasználók már élnek is, így most újra a nyomdaé a szó.

Révész Gábor

FreeHand versus Illustrator

Gigászok csatája

Korábban mintha hallgatólagos megállapodás lett volna érvényben a két termék között. Az Illustrator a művészbib hajlamú, szabadkézi rajzot kedvelő felhasználóknak készült, dinamikus tolleszközökkel és jól sikerült szövegkezelő funkciókkal. A FreeHand ugyanakkor a „földhözragadtabb” lelkeket is kiszolgálta segédvonalaival, numerikusan helyezhető objektumaival és egymástól független szintjeivel.

1993 végén aztán megjelent az Illustrator 5.0 — és mindazt tudta, aminek hiányáért korábban kritizálták. Legjobb védekezés a támadás: az Aldus (illetve a szoftvert fejlesztő Altsys) válaszképpen kihozta a FreeHand 4.0-t, amelynek szövegkezelő és dokumentumalakítási képességei a kiadványszerkesztő programokéival versengenek. Nagyrészt hasonló a két szoftver számtalan funkciója, és a teljesítményük is közel azonos. E helyütt csak a jelentősebb különbségeket vehetjük mikroszkóp alá. A vizsgálatokat még a programok 680x0-alapú változatain végeztük, mert a teszt időpontjában a PowerMac-verziók még nem álltak rendelkezésre.

Kezelőfelület, beállítás és kompatibilitás

Talán leginkább e vonatkozásban tér el egymástól az Illustrator és a FreeHand. Az Illustrator a rajzelemek kezelésében messze felülmúlja vetélytársát: egyebek között az objektumokat környezetüktől függet-

Most már vége a szembenállásnak, az Adobe és az Aldus az adáz küzdelem helyett inkább az együttműködést, az összeolvadást választotta. Egyelőre még nem tudhatjuk, milyen termék születik e frigyből. Amíg létre nem jön az új vállalkozás, a piaccon továbbra is versengeni fog a cégek „agglegényéletének” várhatóan két utolsó produktuma, az Illustrator 5.0 és a FreeHand 4.0. Amerikai testvérkapunk, a Macworld a két nehézsúlyú rajzolóprogramot állította a szorító két sarkába.

lenül is meg lehet nézni, elrejtethető az objektumok és a kiválasztások körvonalai. Alaposan átalakult viszont a FreeHand kezelőfelülete, ami könnyen zavarba hozhatja a régi felhasználókat. Eltűntettek számos, fölöslegesnek ítélt funkciót, de a fürdővízzel együtt mintha a gyereket is kiöntötték volna: megszűnt sok hasznos lehetőség is, megváltoztak a megszokott billentyűparancsok, és több száz funkciót zsúfoltak össze véletlenszerűen az új Inspector palettán. Az Illustrator képernyője nem változott ennyit, ami persze nem jelenti azt, hogy hibátlan lenne: a Filters menü legalább annyira kaotikus, mint az Inspector.

Rajzolás és szerkesztés

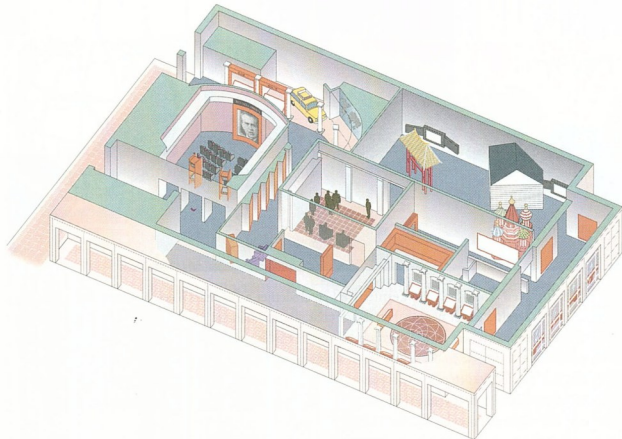
Ami az alapvető feladatokat illeti, ezt a két programot ugyanabban a bordában szőtték. Jelentős különbségeket persze itt is találhatunk: az Illustrator tolleszköze jobb, míg a FreeHandben használhatóbb az új Bézier-eszköz. Ez utóbbi a szabályos sokszögek és csillagok létrehozására is lehetőséget kínál, míg a másikkban ehhez le kell ásnia a Filters menü mélyére. A vonalak kisímitása mindkét programban csatlódást okoz. Ha valaki bevolsozott képeket szeretne rajzra varázsolni, jobban jár, ha beszerzi az Adobe Streamline-t.

Mozgatások és effektsok

Ezen a területen az Illustrator némileg jobb. A FreeHand objektumainak numerikus mozgatása sokkal bonyolultabb lett, mint a korábbi változatban, és nem teszi lehetővé több rajzelem egyidejű méretezését és forgatását. Az Illustrator szűrői számos különleges automatizált effektust tesznek elérhetővé, amelyek egy részét a FreeHandból hiányzik. Ilyen az egyes részletek nagyítása és zsugorítása vagy a vonalcsavarás. Ez utóbbi hasonlít a Photoshop megfelelő funkciójához, de annál gyengébb eredményt produkál.

Szövegformázás

Több mint hat évig sok hasznos funkció egyszerűen egyik programban sem volt elérhető, mivel nem ismerték a tabulátort. Az Illustra-

Val Cohen illusztrátor, egyszersmind a FreeHand egyik béta-tesztelője, aki a dél-kaliforniai Orange County Register számítógépes grafikai rendszerét felügyeli. E képe eredetileg a kaliforniai Richard M. Nixon Elnöki Könyvtár megnyitójára kiadott Register-számban jelent meg, ezt Cohen később átdolgozta a FreeHand 4.0-val.

Üszópalettát használva, Cohen megváltoztatta a fal színet — az eredeti kékeszürkeéről egy fehére mosódó színátmenetre — úgy, hogy kiválasztotta a falat, majd egyszerűen rájettett egy fokozatos kitöltést. Könnyű volt kivágni az ablakokat, mivel most már ki lehet választani két objektumot a FreeHandben, majd az egyiket kitolni a másikkal a Punch paranccsal. Kétféle művellet volt a cikkcakkos fal megrajzolása is: a kiválasztott objektumokat a Union paranccsal (Arrange/Path Operations) kombinálta össze

Kitöltések, színek

A színátmenetek tekintetében az Illustrator viszi el a pálmát: a kitöltött objektumon belül megadható az átmenet kezdő és végző színe, sugaras átmenetnél pedig változtatható a középpont. A FreeHandben az objektum kijelölése nélkül, vidd és dobd elvű technikával alkalmazhatjuk a színeket a rajzelemekre. Ha egy objektum jellemzőit egy másikra akarjuk átmásolni, az Illustratorban könnyűszerrel megte-

Computeres levilágítás filmre

1 méter = 1800 Ft + áfa

ÚJ HELYEN

A.R.C. Stúdió Grafikai Kft.

H-1125 Bp. XII. Nógrádi u. 23.

Tel/Fax: 202-3147

0229

torban a tabulátor még mindig tabunak számít, ezért például, ha beljebb akarunk kezdeni egy bekezdést, függőleges vonalhoz kell igazítanunk a szöveget. Ezzel szemben a FreeHand tartalmazza a tabulátorokat, igazi öröm vele listákat és táblázatokat készíteni. Az Illustrator volt az első rajzolóprogram, amelyben megjelent az egy soros szövegek adott hosszúságú vonalra illesztésének lehetősége. A FreeHand ezt kiterjesztette teljes szövegtestekre: addig méretezi a kijelölt szöveget, míg az be nem fér az adott helyre.

Tíz feladat, amelyben a FreeHand a jobb

1. Navigáció előnézeti módban: Sokkal gyorsabb a FreeHand, és a képet akár pixelenként is görgethetjük.
2. Objektumok áttűnése: Két objektum összedolgozása után bármelyiket szerkeszthetjük, a program automatikusan hozzáigazítja az áttűnést. Az Illusztrátorban előlőrl kell kezdeni az egészert.
3. Többoldalas dokumentumok tervesése: Csaknem minden olyan eszközt magában foglal, ami a kis, rajzokkal teletszírt dokumentumok előállításához szükséges.
4. Táblázatok készítése: Nemcsak a tabulátorokat kezeli jól, hanem a szövegtesteket is fel tudja tartani sorokra és oszlopokra.
5. Sémák rajzolása: A FreeHandben még most is pontosabban lehet elhelyezni a pontokat és az objektumokat, és nem hiányoznak belőle a segédvonalak.
6. TIFF képek behívása és kezelése: A behíváson túl vezérelni lehet a kép felbontását, a fényesség szintjét, továbbá ki lehet színezni a szürkeárnyalatos és a fekete-fehér képeket.
7. Színek hozzárendelése objektumokhoz: Vidd és dobd módszerrel változtatható a körvonalak és a kitöltések színe, megválasztható a színátmenet irányát, és még az objektumot sem kell kiválasztani.
8. Egyedi halftone minták nyomtatása: Csak a FreeHandban van mód a halftone minták frekvenciájának és szögének megváltoztatására.
9. Behívott képek átrajzolása (tracing): Az automatikus átrajzolóeszköz nem elég jó, de ha bittérképes képek két átrajzolásáról van szó, a FreeHand messze megelőzi az Illusztrátort.
10. Egyedi nyílhegyek (arrowheads): Az Illusztrátorrel ellentétben nemcsak az előre megadott nyílhegyeket lehet méretezni, hanem teljesen egyediek is tervezhetők.

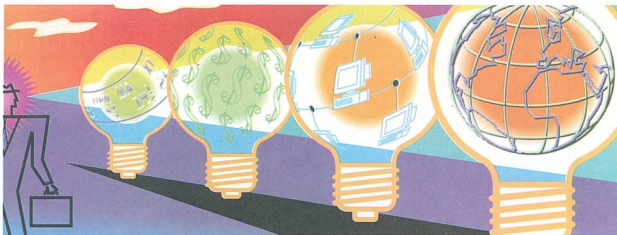
hetjük, de a FreeHandben tanácsos a jellemzőket egy sífluslapra kimenteni, majd úgy átvinni a másik rajzra. Az Aldus terméke a színkezelésben is kiemelkedő: több objektumon keresztül lehet keverni a színeket, és elő lehet állítani a színnek „negatívját” is. Ez utóbbi funkció csak a „színes” színeknél működik, a fekete-fehérenél nem.

Kimenet

Mind a két program felosztja a hosszú vonalakat, és lelaposítja a bonyolult íveket. Mivel a FreeHand ezt a memóriában végzi, a dokumentum nem változik, az Illusztrátorban viszont néha ott jelentkezik

Tíz feladat, amelyben az Illustrator a jobb

- 1. Bonyolult ösvények rajzolása:** A tolleszköz maga a tölcsér, és még ehhez jönnek az egyéni beállítónalok, az információs paletták és egyéb hasznos eszközök.
- 2. Színátnemetek létrehozása:** 32 szín, a közép-pont megválasztása, a kezdő és végző szín pontos beállításra — kell-e ennél több?
- 3. Objektumok és képek maszkolása:** Csak az Illustratorban lehet a maszk levelete nélkül szerkeszteni képet.
- 4. Kísérletezés az automatikus effektusokkal:** A szűrőknek köszönhetően olyanfajta próbálkozásokra is lehetőség nyílik, amelyekre a FreeHand-ban nincs mód.
- 5. Méretezés és elforgatás:** Ha erre kerül a sor, az Illustrator verhetetlen. Megadható több, egymástól független kezdőpont, és egyetlen műveletben lehet transformálni és klónozni.
- 6. Ösvények kombinálása:** A Pathfinder által kínált funkciók számosabbak és rugalmasabbak, mint a FreeHandben lévő megfelelőik.
- 7. Karakterek formázása:** A billentyűzetről állítható be a betűkre vonatkozó összes jellemző.
- 8. Objektumok kiválasztása:** Túl a rugalmasabb megközelítésen, az Illustrator olyan szűrőkkel is szolgál, amelyekkel kitöltés, körvonalt vagy vonalvastagság alapján automatikusan kiválaszthatók a rajzelemek.
- 9. Szövegek cseréje más programokkal:** A Claris XTND rendszer támogatásának köszönhetően jó néhány gyakori formátumban hívhatók be, illetve küldhetők el a szövegek.
- 10. Grafikonok készítése:** A grafikonok előállítására szolgáló eszközök még a legunalmasabb, legrégebbi adatokba és számokba is mondhatni életert lehelnek.

David Flaherty New York-i művész készítette a kép eredetijét a *BusinessWeek* hirdetési újság számára az Illustrator 3.2-vel; a képet nemrégiben dolgozta át albuma számára az Illustrator 5.0-val. Flaherty a jobb szélső villanykörteben lévő földgömb mögötti árnyalt színt az Illustrator 5.0 Drop Shadow szűrőjével készítette, míg az ember feje mögötti alakzatot a program Star nevű szűrőjével produkálta. A balról második villanykörtebe a Twirl parancssal görbítette rá a dollárjeleket. Flaherty a bal oldali szélső körteben létrehozott egy sugárirányú színátnemetet; kiválasztva az összes számot, mindegyik alakzaton belül egységesen tudta elosztani a kitöltést

hiba, ahol senki sem várná. Az 5.0-s változatban mutatkozott egy kis gond a színátnemetes képek nyomtatásánál, de az 5.0.1 verziószámú köztes kiadásban ezt orvosolták. Nyomatásban ban FreeHand pontosabb, a színre bontást viszont az Illustrator végzi el jobban.

Az Illustratorhoz az oktatókönyvön és a felhasználói kézikönyvön kívül még egy külön kötetet is mellékelnek, a fejlett funkciók leírásával a képzett felhasználóknak.

Dokumentáció

Elsőrangú az Illustratorban, csapnivaló a FreeHandben. Az utóbbiban összetett funkciókat egy-egy mondatban intéznek el, és ezen még a futás alatti súgó sem segít.

Melyik a gyorsabb?

Azt vizsgáltuk, hogyan kezel két különféle dokumentumot a FreeHand és az Illustrator. Első dokumentum gyanánt egy színes rajzot használtunk, színátnemetekkel, objektumátnemetekkel, háttérminiókkal, maszkokkal, ívre igazított szöveggel és összetett ösvénnyel. A második egy kiadványoldal volt, összekapcsolt szövegesetekkel, display type-pal és színes EPS képpel. A programokat egy 16 megabájti memóriával ellátott Centris 650-esen futtattuk, 24 bites színmélység mellett (SuperMac Thunder II GX1360-as kártyával). Nyomatónk Apple LaserWriter IIg volt; nyomtatunk a PhotoGrade és FinePrint funkciókkal, valamint nélkül, és használtuk a LaserWriter Driver 7.0-t és 8.0-t.

A rövidebb sávok jobb eredményeket jelölnek. Az időeredmények másodpercben vannak megadva.

Képernyő-újrarajzolás

Többféle nagyítási és görgetési feladatot végeztünk a Preview üzemmódban, hogy meghatározhassuk, milyen gyorsan rajzolja újra a teljes dokumentumot a program.

Keyline/Artwork feladatok

Ezek az eredmények azt mutatják, milyen hatékonyak voltak a programok az objektumok mozgatásában, méretezésében és forgatásában, valamint a képernyő érintett területeinek újrarajzolásában. Az Illustrator gyorsabban számolta ki a műveleteket, mint a FreeHand; ez világosan megmutatkozik a Keyline/Artwork feladatoknál, ahol nincs szükség újrarajzolásra. A Preview módban azonban a FreeHand gyorsasága kiegyenlítette a különbséget.

Előnézeti (preview) feladatok

Nyomatás

Az Illustrator minden-egyik feladat során lassabbnak bizonyult, bár a LaserWriter 8.0-t használnva teljesítménye megközelítette a FreeHandét.

	Rajzolás	Tervezés	Rajzolás	Tervezés	Rajzolás	Tervezés	Rajzolás	Tervezés
FreeHand 4.0	47	17	40	13	51	16	380	
Illustrator 5.0	116	59	19	6	59	38	596	

Nyolcadik fejezet

amelyben Micimackó majdnem túl komolyan veszi magát

Egy szép napos délelőtti reggeli után (reggelije egyszerű lépes méz volt, amelyre lekvár volt kenve, utóbbi elég vastagon) Micimackó elindult sétálni a Duna partra. A tele pocakja és a melegen sütő nap egy kis ábrándozásra csábította. A lépcsőkön ülve sehogyan sem tudott az elkövetkező dolgos hétköznapi tennivalóira összpontosítani.

Mindenféle rímek, ritmusok zümmögtek a fejében, amelyek lassan egy csinos költeménnyé álltak össze. Próbálta elheszegetni, - hiszen dolgozni is kellene egy kicsit - de nem sikerült.

- Ha elmondanám valakinek, talán sikerülne a tennivalóimra figyelniem - gondolta.

Mivel közel volt az ALMÁRIUM, elballagott oda, hogy a számítógépekből merítsen erőt munkája folytatásához. Amint belépett az üzletbe, mindeki a rég nem látott kedves ismerősnek kijáró örömmel fogadta. Micimackó buksi fejéből azonnal ki is szállt a komoly elhatározás és visszalopózott helyére legújabb verse.

- Ezt halgassátok meg - mondta és torokköszörülés után rákezte:

"Hétfőn, mikor a hőség rekkenő,
Eszembe ötlök egy bökkendő:
hogy kicsoda a micsoda,
s hogy mikor és hová az akkor és oda.

Kedden, ha hull a hó, és fúj a szél,
egy hang odafent sürgetve beszél:
míg meg nem monddod, addig havazok,
hogy azok-c ezek, vagy ezek-c azok."

- Gyönyörű. - modták a fiúk. - Reméljük, ez is belekerül a verseskötettedbe. Van-e folytatása ? - kérdezték.

"Szerdán kék bolton a nap hunyorog,
tűnődni ráérek, nincs semmi dolog.
Ki kell találnom jövő hét keddig,
hogy mennyi és meddig az ennyi és eddig.

Csütörtök reggel megint itt a hideg,
zúzmaraingben a bozót didereg.
Ilyenkor érzed, mily mélyen igaz,
hogy az meg ez meg ez meg az."

- Ugye tetszik ? - kérdezte. De rögtön el is szomorodott egy kicsit. - Csak az a bajom, hogy nem tudok a munkámra figyelni.

- De hiszen nincs semmi baj. Ez a te munkád, - nyugtatták meg a fiúk - ahogy a micnk az, hogy Apple számítógépet adjunk el.

- Csak ne felejtse el begépelni a számítógépedbe. - búcsúztak el az ALMÁRIUM-ból kilépő mackótól.

Az idézetek Karinthy Frigyes fordításai

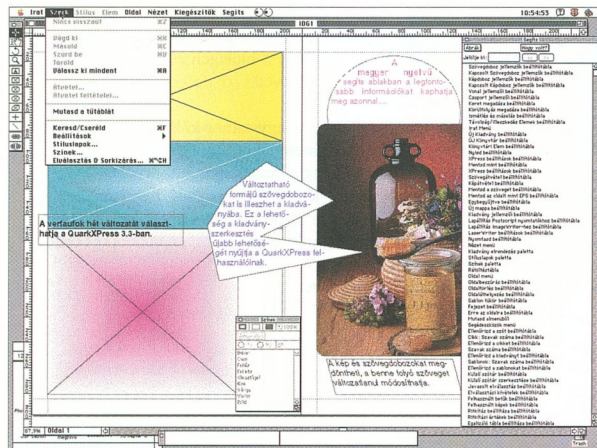
Budapest XIII., Pozsonyi út 21-23.

Telefon/fax: 111-2620, 131-3449

0618

QuarkXPress 3.3

Az International változattal együtt egyelőre hat nyelven jelent meg a QuarkXPress 3.3-as verziója, júniusban a menüjében és segítség-állományában megváltozott példány is piacra kerül. Cikkünk a frissített változat újdonságait mutatja be.

Szövegkezelés

Szabadon meghatározható alakzatúval bővült az eddigi hat szövegkeret; kezelése meg- egyezik a többi keretével, így a továbbiakban – a mind ez idáig csak képkezelésben hasz-

leket a program egy szintén új EfiColour csatolón keresztül kezeli.

Tipográfia

Egyszerűbbé vált a dokumentumoldalak formázása: csak a sablonoldal ikonját kell át- vonatni a dokumentumoldal ikonjára. Két új ikonnal gyarapodott a paletta: ezek a kiválasztott dokumentum- és sablonoldalak másolását, valamint törlését teszik lehetővé. A finom tipográfiai beállításokat igénylő felhasználók a Kerning/Track Editornek olyan alvó-

gásokat is megadhatnak, amelyek egy karak- terből és egy szóközökből állnak. Helykitöltő karak- terként karakterpárok ugyancsak használ- hatók, így például mód van egy csillag-szó- köz páros alkalmazására is.

Két újXTension

Két QuarkXTension jelent meg. Az egyik a JPEG formátumú grafikus állományok, a más- sik pedig a PhotoCD Pac állományok közvet- len behívására nyújt lehetőséget.

Külső kapcsolatok

Beépült a programba az AppleScript, így a Macintosh-alkalmazások zömével élő kapcsol- at építhető ki, és a quarkos dokumentumpéldá- nyban történő változtatások az eredetiben is megjelennek.

CD-s változat

Az alapszoftveren kívül helyet kap a CD-n az Apple Event Scripts, két képi adatbázis, QuarkXPress-könyvtárak, betűkészletek és több natív QuarkXTension társoságában. Ez utóbbiak segítségével a felhasználók elment- hetik és alkalmazhatják a gyakorta szükséges beállításokat a Print és a Page Setup párbe- szédablakokból; egyedi felbontást és rászál- lást adhatnak meg; nem egy- más után következő lapokat, illetve oldalrészeket egy- szintűen nyomtathatnak. A program emulációban futtathatója a 680X0 processzoros Macin- toshokon futó QuarkXPressek számára írt XTension-okat, to- vábbá teljes az ál- lománykompatibi- litás a hagyományos vál- tozattal.

Gyártó: Quark, Inc.
 Formálalmazó:
 Jura Trade Kft.
 Frissítés: a 3.2-ről
 továbblépők számára in-
 tókos felhatalmazás
 31 000-59 000 forintba
 kerül, az új példány ára
 pedig 151 000 forint

nálható – ívelt, illetve sokszögű formák is ki- alakíthatók.

Színkezelés

Két új színmodellel, a Toyóval és a DIC-kel gyarapodott a választható típusok köre, és ha a behívott EPS képből a direkt színek is meg- találhatók, akkor a program azokat automa- tikusan felveszi a színpalettrára. Az új model-

Ha Ön egy igazán jó gépre vágyik, amelyben megbízhat és amely nem hagyja sohasem cserben, vásároljon egy Apple Macintosh-t az MTI-Informatikánál.

OK

MTI-Informatika Kft.
 H-1025 Budapest, Pálvölgyi út 41.
 Tel./Fax: 250-1278, 250-4418

PowerMac

Piacon a servercsalád

Európában mutatta be először az Apple az első PowerPC-alapú kiszolgálókat, a 6150-es, 8150-es és 9150-es típusjelű Workgroup Server-modelleket. A májástól kapható, PowerPC 601-esre épülő gépekre a System 7.1.2 operációs rendszert telepítik. 60 megahertzes processzort, 500 megabájtos merevlemez, CD-ROM-meghajtót, Ethernet és LocalTalk csatlókat, valamint egy SCSI sínt tartalmaz a WS 6150-es, amely kishálózatok állomány- és nyomtatókiszolgálója lehet. Nyolc megabájtos memóriája 72 megabájttal bővíthető, és Token Ring csatló is kapható hozzá. A WS 8150-es a PowerPC lapka 80 megahertzes változatát használja; két gigabájtos merevlemez, négy gigabájtos DAT-meghajtót és CD-ROM-ot tartalmaz, memóriája legfeljebb 264 megabájtos lehet. Hálózati csatlóit és bővítő sínjeit tekintve kiépítése megegyezik a 6150-esével. A csoport legnagyobb tagjának számító WS 9150-es felszereltsége csupán annyiban tér el a 8150-es modellétől, hogy az előbbiben két darab két gigabájtos merevlemez kapott helyet, és összesen tíz gigabájtnyi háttérkapacitás építhető belé. Az összes kiszolgálóra telepítik az Apple RAID Software-t, amely a 0. és 1. szintű RAID-technológia megvalósítását teszi lehetővé; az állományok és alkalmazások hálózati elosztását végző FileWave-et; valamint a Viper Instant Access, amelynek segítségével azonnal hozzáférhetünk a leggyakrabban használt állományokhoz.

Nemcsak a System 7 továbbfejlesztése, hanem a NetWare és a PowerOpen átalakított változatainak kiadása is szerepel az Apple idei operációsrendszer-terveiben. Még az idén szeretné kihozni a PowerOpen, amelyen AIX-alkalmazásokat lehet majd futtatni, és várhatóan az év vége felé jelenik meg a PowerPC-s kiszolgálókra írt processzorfüggelven NetWare (PIN) 4.1 is. Alapjátát a Novell fejleszti ki, de ez után az Apple-nek kell kidolgoznia azokat a szinteket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a hálózati operációs rendszer fusson a PowerPC-re épülő kiszolgálókon. Mivel a Novell támogatni fogja az Apple Open Transport Protocolját, a Macintosh most először lehet teljes körű NetWare IPX-ügyfél. A Novell-lel való szorosabb együttműködés ellenére az Apple továbbra is piacon tartja egyenrangú hálózati rendszereit. Számos új funkcióval bővül a Macintoshok alapvető operációs rendszere, a System 7. Íme néhány, izelítől:

- Apple Guide – a sűgőszerű program általános feladatokat, például körlevél elkészítésében segít a felhasználóknak;
- továbbfejlesztett Finder – immár AppleScript-funkciókat is tartalmaz, vagyis a felhasználók maguk írhatnak kisebb rutinokat, például adatok archiválására;
- QuickDraw GX – a grafikaikezelőt optimalizálták a PowerPC processzorhoz;
- Thread Manager – a többszálú végrehajtást kezelő program egy alkalmazásból több feladat egyidejű elvégzését teszi lehetővé;
- MacTCP – a Macintoshok számára készült

TCP/IP. A System 7.5 nemcsak a PowerMac-en, hanem a hagyományos, 680x0-alapú Macintoshokon is futhat majd.

A Symantec elkészítette Think nevű fejlesztői környezetének legújabb változatát, ami a 680x0-s Macintoshokon könnyíti meg az objektumorientált programozást. Nagyon sok bírálat érte a Think 6.0-t, s a Symantec fogadkozott, hogy a 7.0-s változat mentes lesz a hibáktól. A szoftver újdonságai a következők:

- Think Class Library 2.0 – az új TCL osztály-

könyvtár már megfelel a valódi C++-elvársoknak, s mivel támogatja a Universal Headers-eket, megkönnyíti az átállást a PowerPC-re. Nagymértékben nő a generált kód teljesítménye is. Javult a kivételkezelés, és többszörös gyökérfióknyvtárak (multiple root libraries) hozhatók létre;

- új fordítók – a Symantec mind a C, mind a C++ fordítót feljavította, hogy kiküszöbölje az eddigi hibákat;
- Visual Architect – a Symantec C++-szal szorosan integrált Classy eszközközön alapul ez

StarKing Óbuda Apple Center   StarKing Óbuda Apple Center

StarKing

AZ AKCIÓ FOLYTATÓDIK:

A tudás fájáról hat alma:

Ready
for
PowerPC
upgrade

A tudás hatalma!

PowerMac upgrade 50%-os kedvezménnyel:

AMIG A KÉSZLET TART!

StarKing Óbuda Apple Center

H-1037 Budapest, Bécsi út 77-79.
tel.: (36-1) 250-4711 • fax: (36-1) 212-4832

0638

StarKing Óbuda Apple Center   StarKing Óbuda Apple Center

a GUI-készítő. Segítségével a programozó a képernyőn megtervezheti a grafikus objektumokat, majd generalíthatja a megfelelő TCL-kódot, ami az alkalmazáson belül létrehozza az objektumot;

- objektumtámasztó (browser) – a Think Debuggerrel együttműködő Inspector sokkal könnyebbé teszi az objektumorientált kód kiértékelését;
- javított Project Manager.

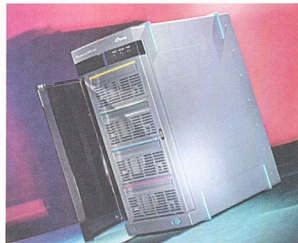
A kód teljes átírása nélkül lehet Macintoshon és PowerMacen futó programokat fejleszteni a 32 bites Microsoft Visual C++-hoz készített kiegészítővel. A Visual C++ 2.0 megjelenésével egy időben, július elején piacra kerül Visual C++ Cross-Platform Development System kapcsolatot teremt a Macintoshra írt kód-könyvtárakkal, így a fejlesztők átalakíthatják 32 bites alkalmazásaikat a 680x0-alapú Macintoshokra. A Visual C++ 2.0 erőforrás-

szerkesztőt, beépített hibakeresőt foglal magában, vidd és dob! jellegű képességekkel egyetemben.

Stratégiai döntésre szánta el magát a Lotus: az üzleti Macintosh-alkalmazások piacát átengedi a Microsoftnak. A cég nem lát fantáziát a PowerMacben, ezért nem is fejleszt tovább az 1-2-3 Version 1.1-et. Dollárjai és erőforrásait ezentúl az ígéretesebb piaccal rendelkező Windowsra és OS/2-re költi. Ugyanakkor folytatódik a cc:Mail és a Notes átírása a PowerMacre, sőt a hagyományos Macintoshokon még az 1-2-3-at is tovább támogatják. A Lotus a macintoshos táblázatkezelők piacának mintegy 11 százalékat mondhatta a magáénak, míg a Microsoft részesevése meghaladta a nyolcvan százalékot.

Alig jelentek meg az első PowerMacek, s az IBM, valamint a Motorola máris bemutatta a PowerPC 604-es lapkát, amely technológiáját tekintve a 601-esnél és a 603-asnál egyaránt eltér. Az új processzor órajel-frekvenciája 100 megahertz. Teljesítménye a gyártók adatai szerint: 160 SPECint92, 165 SPECfp92. Elődeinél abban különbözik, hogy 32 kilobájtos négyutas asszociatív gyorsítótára két, egyenként 16 kilobájtos részre oszlik; az egyikben az adatokat, míg a másikban az utasításokat tárolja, miáltal nagyobb teljesítmény érhető el. Szuperskalár felépítésének köszönhetően órajelciklusonként négy utasítást tud végrehajtani a 604-es, és ez kétszer több a korábbiaknál. Tömeggyártása az év vége felé kezdődik.

be. A színhelyességet fokozta, hogy mód van a felpont színhőmérsékletének – három állandó beállítás közül történő – kiválasztására is. A 17 hüvelykes modell magyarországi ára megközelítileg 169 000, míg a 20 hüvelykesé 368 000 forint.

Multi média és videoállományok tárolására szánja kivehető kazettákkal ellátott optikai lemeztömbjét a Pinnacle Micro. Az 5,25-ös meghajtókra épülő Oray rendszer összkapacitása 5,2 gigabájt, s a mágneses meghajtókhoz hasonlóan többfejű, többtányéros kialakítású. Folyamatos adatátviteli sebessége az alkalmazástól függően 4-8 megabájt/másodperc is lehet. Bár a maximális adatátviteli sebesség kisebb, mint a SCSI-2 RAID rendszerekénél, az Oray-nél mindegyik meghajtót külön végzi el az analóg-digitális átalakítást, így ezzel nem terheli a rendszert.

Phaser 480 néven festékszublimációs technológiára épülő, folyamatos színnyomatok nyomtatására alkalmas berendezést mutatott be a Tektronix. PANTONE-, illetve CIE-alapú színkezelése EfiColour, valamint ColorSync csatlón keresztül valósul meg. PostScript Level 2-kompatibilis, de True Type betűcsomagok kezelésére is alkalmas. Nyomatási sebessége négy szín és A/3 esetén nyomatonként négy perc. Az eszköz megközelítőleg 2,8 millió forintba kerül, a nyomat ára pedig A/4-esenként 130 forint körül alakul. AppleTalk, illetve Ethernet csatlón keresztül illeszthető a Machez.

Multiple Scan 17, illetve Multiple Scan 20 néven két új képernyőt mutatott be az Apple. Mindkét modell alapját egy 0,26 milliméteres képpontméretű Sony Trinitron képcső adja; a 17 hüvelykes modell legfeljebb 1024x768, a 20 hüvelykes pedig 1152x870 pixeles felbontású. Ügyszintén megújult a Display Manager, amelynek segítségével a felbontás és egyéb paraméterek a Macintoshból állíthatók

MacLINE

Apple-viszonteladó
Szoftverház

Ajánlatunkból:

Lektor V3 szövegszerkesztő 49.000 Ft
(árálló program, szövegszerkesztő nélkül
működik a **MacWrite**-tal és az **MS Word**-al)

Lektor XT V3 szövegszerkesztő 54.000 Ft
(kiegészítés a **QuickDraw**-tal)

Lektor XT upgrade 29.500 Ft
(ez árálló program csatolva)

Akció!

FastPro 2.5 36.000 Ft

Mac SW és HW értékesítésére felsőfokú végzettségű, agilis, jutalékos rendszerben dolgozó munkatársat keresünk.

1055 Bp., Szent István krt. 11.
H-1386 Bp., Pf. 906/62
Tel: 111-4871, 153-4600/118

Kép-képző kártyák

Guttray László

Mutasd a monitorvezérlő kártyádat, és megmondom mire használod a PC-det! – szól a kilencvenes évek (egyik) szlogenje, ami jól hangzik ugyan, de némi kiegészítésre szorul. A képernyős csatoló-kártya tudása, minősége valóban nagymértékben meghatározza a számítógép élvezeti értékét, ám a szlogen sokkal inkább így igaz: mutasd a kártyád, és megmondom, mire használHATod a PC-det.

Lehet bármilyen gyors és okos a PC alaplapja meg a merevlemez, ha a vizuális megjelenítés korlátokba ütközik, vagyis ha az, amit a gép produkál, a CPU által kiszámoltnál lassabban, esetleg gyengébb felbontásban jeleníthető meg. (Cikkünkben videokártya helyett következetesen a monitorvezérlő kifejezést használjuk, mivel az utóbbi években hihetetlen gyorsasággal terjednek a videokamerák és -magnók képeinek megjelenítésére és szerkesztésére való speciális videokártyák, amelyek ezt az elnevezést kisajátították maguknak.)

Szűk keresztmetszetek

Döntően meghatározza a monitorvezérlő kártyák megjelenítési képességét az, hogy milyen sínrendszeren

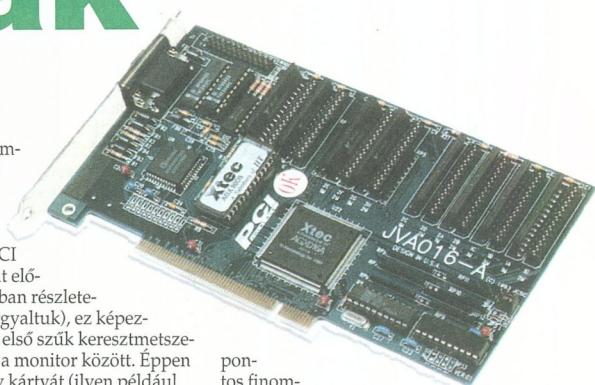
keresztül kommunikálnak az alaplappal (az ISA, az EISA, VESA és a PCI sín jellemzőit előző számunkban részletebben is tárgyaltuk), ez képezheti tehát az első szűk keresztmetszetet a CPU és a monitor között. Éppen ezért néhány kártyát (ilyen például a Cirrus GD5434) már eleve úgy készítenek, hogy VESA és PCI csatlakozást egyaránt elhelyeznek rajtuk, így a későbbi sinváltást követően nem csak jó emlékezetünkben, hanem az új alaplapon is megőrizhetjük kedvenc illesztőkártyánkat.

A második – és a leginkább meghatározó – szűk keresztmetszet a jelátalakítást végző videolapkakészlet jelenti, amely a képfelbontás lehetőségeit határoolja be. (Érdekes módon a gyártók ezt változtatják a legkevésbé: elvileg majd minden monitorcsatló képes az-SVGA felbontásra, sőt az 1600 × 1280 kép-

pon-
tos finom-
sági megjelenítés-
re is, ám közel sem ugyan-
olyan képértékes és színmegjelenítési jellemzőkkel).

Harmadsorban szűk keresztmetszetet jelenthet a videomemória is, amelynek tágassága az adott felbontás mellett használható színválasztékot határozza meg (a csúskategóriájú vezérlők 16,8 millió szint tudnak megjeleníteni).

Negyedik kritikus pontként a képernyőt említhetjük: megválasztásánál azt kell figyelembe vennünk, hogy képes legyen a csatoló-kár-

1136 Budapest,
Hegedűs Gyula utca 16.
Nyitva: H-P: 10-17 óráig
Telefon/Telefax: 111-1966

SENZÁCIÓS ALKATRÉSZÁRAK

1,2 MB-os FDD, Panasonic	4660 forint
1 MB SIMM RAM, 70 ns	3790 forint
386DX-40/128 kB cache alaplap	10390 forint
486/2 VL/5 ISA/256 kB cache alaplap	9950 forint
CPU 486DX-40	22900 forint
CPU 486DX2-50	23900 forint
SONY CD-ROM, dupla sebességű	19500 forint
14"-es SVGA monitor, alacsony sugárzású	23900 forint

Kérje aktuális árlistánkat faxon vagy levélben!

Az árak áfa nélkül, **1 év garanciával.**

0624

tya által nyújtott üzemmódok megjelenítésére.

Magán a monitorvezérlő kártyán is felléphetnek szűk keresztmetszetek – tökéletesen egyenszilárdaságú kártya gyakorlatilag nem létezik. Természetesen a gyártók mindig a legjobb képességű alkatrészeire hivatkoznak, legnagyobb bánatukra azonban a tesztprogramok nem a rész-elemek egyedi tulajdonságait, hanem azok összességét vizsgálják.

Megjelenítési képességek

Két fő csoportba sorolhatjuk a manapság leggyakrabban használatos monitorvezérlőket:
– a hagyományos VGA (640 × 480-as

felbontásnál 16 szint megjelenítő) és SVGA (legfeljebb 1024 × 768-as felbontást és 640 × 480-as felbontásnál 16-nál több szint megjelenítő) csatlólkártyák
– a grafikus gyorsítóval felszerelt vezérlőkártyák, amelyek a profi (CAD, DTP) alkalmazások futtatásakor is meg tudják „mutatni” azt a képminőséget, amire a program képes (itt már elengedhetetlen az 1024 × 768 képpontos felbontás, kívánatos a 16,8 millió szín megjelenítése, a 70 hertzet meghaladó képváltási frekvencia *non-interlaced* üzemmódban, valamint a legalább 1 megabájtos videomemória). Természetesen ezek a minőségi kategóriák tökéletesen tükröződnek az árban is, ami sajnos egyúttal azt jelenti, hogy egy professzionális

monitorvezérlő ára megközelítheti az alapgépre fordított összeget.
Sajnos a szoftverfejlesztők – óvatosságukból kifolyólag – gyakorta elfelejtik közölni, hogy a program nemcsak x86-os processzort és meghatározott nagyságú operatív tárat igényel, hanem az ígért megjelenítéshez bizony egy nagy tudású videokártyára is szükség van.

Meghatározó jellemzők

Fontos jellemzője a monitorvezérlőknek a soriméltési és a képváltási frekvencia is – a felbontás és a videomemória mérete mellett. A legjobban talán a SPEA kártyáknál látható, hogy a Mirage VL és a Mercury VL hasonló felbontási képességekkel rendelkeznek ugyan, de az utóbbi képes *non-interlaced* megjelenítésre is, ami – megfelelő monitoron – sokkal nyugodtabb képet eredményez. Ebben az üzemmódban ugyanis a kártya egyidejűleg cseréli az összes képernyősort, míg alapbeállításként (*interlaced*, váltott soros üzemmódban) csak a páros vagy páratlan sorokat újítja meg egy időben, ám ez a vibrálás nem látható – ha elég nagy a képméltés frekvenciája. A képrfrissítési sebesség a felbontástól, illetve a színárnyalatok számától ugyancsak függ: 640 × 480-as felbontásnál, 256 szín megjelenítése mellett akár 120 hertzes frissítés is elérhető (például a Hercules Graphite kártyájával). Ha azonban 16,8 millió színt akarunk megjeleníteni ugyanilyen felbontás mellett, már csak 70 hertzes lesz a képméltés frissítése, amikor még nem remeg a kép, de érzékelhetjük, hogy hamarabb elfárad a szemünk. Nagy felbontású (1280 × 1024 képpontos) üzemmódra beállított monitorvezérlő esetén 2 megabájtos videomemória mellett is csak 75 hertzes képméltést kapunk – feltéve, hogy a monitor is képes követni ezt a sebességet. Mindebből következik, hogy vezérlő

VÁSÁROLJON EREDETI **intel** SZÁMÍTÓGÉPEKET
ÉS PROCESSZOROKAT AZ **ELŐ HIVATALOS**

MAGYARORSZÁGI PARTNERÉTŐL!

- Intel „Champion” Entry Level Desktop
(NOVELL-tesztelt önálló számítógépek és terminálok)
- Intel „Classic-R” energiatakarékos számítógép
(a legkorcszerűbb „ZÖLD PC”-k, ideális munkahely mindenlénnek)
- Intel „Professional GX Workstation” számítógép
(professzionális CAD és DTP munkahely AUDIO-val kiegészítve)
- Intel „Premiere” Pentium PCI számítógép
(A legújabb PENTIUM CPU-s, PCI BUS-os számítógépcs család)
- Intel „XPress” nagy teljesítményű számítógépek
(NOVELL, SCO UNIX... hallózatok 486-os és PENTIUM-os szerveirei)

KÉRJE RÉSZLETES INTEL SZÁMÍTÓGÉP-ÁRLISTÁNKAT,
ÉS VÁLASSZA AZ EREDETI MINŐSÉGET!

RAKTÁRRÓL KÍNÁLJUK MÉG AZ ALÁBBI TERMÉKEKET:

- PCI BUS-os alaplapok, SCSI vezérlők, SVGA kártyák
- PHILIPS monitorok és SPEA vezérlőkártyák
- Western Digital és IBM wincsterek
- DTC ISA, EISA, VL BUS-os FDD/HDD-vezérlők
- DTC „jumper nélküli” ETHERNET kártyák
- 3M mágneses adathordozók, írásvetítők, POST-IT-ek
- Philips és Panasonic CD-ROM drive-ok
- MICROSOFT és NOVELL szoftverek
- Hewlett-Packard és STAR nyomtatók

MACRODA KFT.

Számítástechnikai eszközök:
1012 Budapest, Atrilla út 63.
Telefon/Telefax: 201-4603, 155-5173

Számítástechnikai kellekék:
1123 Budapest, Alkotás u. 21.
Telefon/Telefax: 156-4802, 212-0567

0620

lőkártyát és monitort ajánlatos együtt vásárolni, nehogy a megjelenítő legyen a szűk keresztmetszet. Ha csak a kártya cseréjével kívánjuk feljavítani konfigurációnkat, ajánlatos elmélyedni a képernyő dokumentációjában, és az ott talált sor- és képméretési frekvenciákra képes csatlólkártyát választani. (A forgalmazók egy része azt is vállalja, hogy a monitor kézikönyvében leírt paramétereknek megfelelően beállítja a kártyán található átkötőket.)

Fogyasztási szokásaink alig változtak az utóbbi években: a kialakult gyakorlat szerint ma (még mindig) a Trident és a valamivel jobb képességű Tseng név cseng a legjobban, ami sajnos bizonyítéka annak, hogy a felhasználók nem fordítanak elég gondot (vagy nem fordíthatnak elég pénzt) a részletekre. Tény, hogy ezek a kártyák biztosan tudják a fogyasztáson színes megjelenítést, de azt árban alig néhány ezer (legfeljebb 10-15 ezer) forint választja el attól a látványtól, amelyet a következő lépcsőfokokon található csatlók nyújtanak.

Sokszor megénekeltek jó tanács, hogy vásárlás előtt próbáljuk meg minél pontosabban megfogalmazni, mire is kívánjuk használni a gépet – esetünkben, hogy milyen szoftvereket futtatunk, használunk majd. Hiszen a grafikaigényes programok nagy felbontás mellett is gyors képráfrításra alkalmas kártyát követelnek meg, de a kívánt megjelenítéshez ugyanolyan képességű monitor is kell.

Vásárlás előtt tehát alaposan nézzünk körül a piacon. Mi tagadás, okosabbat ezúttal sem mondhatunk.

(A hazai kínálatot bemutató összeállításunkhoz a következő forgalmazóktól kaptunk segítséget: Escom, FeFo Kft., FAN Computer, HunComp Kft., Mikropo, Pixel Graphics, Spiel-R Számítástechnikai Bt., WIN Computer.)

Monitorvezérlő kártyák I.

Gyártó	Típus	Sínrendszer (ISA, VESA, PCI)	Videomemória (megabájt)		Legnagyobb felbontás (képpontok száma)	Megjeleníthető színek száma az alábbi felbontásoknál			Írányár (forintban, áfa nélkül)
			alapképfétesben	maximálisan		1280 × 1024	800 × 600	640 × 480	
AHEAD AIR USA	Basic	ISA	512 kilobájt	1	1024 × 768	64	32 ezer	65 536	5 000
	Optima	VESA	1	2	1280 × 1024	256	65 536	16,8 millió	17 500
	Star 2000	VESA	2	4	1600 × 1200	256	65 536	16,8 millió	58 000
ATI	Graphics Ultra	ISA	1	2	1280 × 1024	16	64	32 ezer	9 500
	Graphics Ultra Pro	ISA	1	2	1280 × 1024	256	65 536	16,8 millió	23 900
Cirrus Logic	Cirrus 5401	ISA	256 kilobájt	1	1280 × 1024	16	256	65 536	3 200
	Cirrus 5402	ISA	512 kilobájt	1	1280 × 1024	16	256	65 536	5 100
	Cirrus 5422	ISA	1	2	1280 × 1024	256	32 ezer	65 536	8 600
	Cirrus 5428	VESA	1	2	1600 × 1200	256	32 ezer	65 536	17 500
	Cirrus 5428	PCI	1	2	1600 × 1200	256	32 ezer	65 536	19 900
Diamond	Cirrus GD5434	VESA és PCI	1	2	1600 × 1200	256	32 ezer	65 536	17 000
	S-3	ISA	1	1	1280 × 1024	256	32 ezer	65 536	14 900
	S-3	VESA	1	1	1280 × 1024	256	32 ezer	65 536	15 900
	SpeedStar 24X	ISA	1	1	1280 × 1024	16	256	65 536	21 500
	SpeedStar PRO	ISA	1	1	1280 × 1024	16	256	65 536	17 000
Viper VLB Viper PCI	Stealth PRO	VESA	1	2	1280 × 1024	16	256	65 536	23 000
	Viper VLB	VESA	1	2	1280 × 1024	32 ezer	65 536	16,8 millió	54 500
	Viper PCI	PCI	1	2	1600 × 1200	32 ezer	65 536	16,8 millió	65 500

Monitorvezérlő kártyák II.

Gyártó	Típus	Sínrendszer (ISA, VESA, PCI)	Videomemória (megabájt)		Legnagyobb felbontás (képpontok száma)	Megjeleníthető színek száma az alábbi felbontásoknál				Irányár (forintban, áfa nélkül)	
			alapképtévesen	maximálisan		1280 × 1024	1024 × 768	800 × 600	640 × 480		
Genoa	8500 VL Turbo	VESA	1	2	1280 × 1024	256	65 536	65 536	65 536	16,8 millió	18 100
	Phantom8900	VESA	1	2	1280 × 1024	256	65 536	65 536	65 536	16,8 millió	32 800
Hercules Computer Technology	Dynamite	VESA	1	2	1280 × 1024	256	65 536	65 536	65 536	16,8 millió	24 490
	Graphite	VESA	1	2	1280 × 1024	256	65 536	65 536	65 536	16,8 millió	27 900
Matrox	MGA Ultima	VESA	2	2	1280 × 1024	256	32 ezer	32 ezer	16,8 millió	16,8 millió	79 900
	MGA Ultima Plus	VESA	2	4	1280 × 1024	256	32 ezer	32 ezer	16,8 millió	16,8 millió	93 800
Realtek	RTVGA	ISA	512 kilobájt	1	1280 × 1024	16	256	256	32 ezer	32 ezer	4 300
SPEA	Mirage	ISA	1	2	1280 × 1024	16	256	256	65 536	16,8 millió	16 990
	Mirage VL	VESA	1	2	1280 × 1024	16	256	256	65 536	16,8 millió	20 490
Trident	Mercury VL	VESA	2	2	1280 × 1024	16	256	256	65 536	16,8 millió	51 490
	Trident8900D	ISA	256 kilobájt	1	1024 × 768	-	16	256	256	4 800	
	Trident8900	ISA	512 kilobájt	1	1024 × 768	-	16	256	256	7 600	
	Trident9000	ISA	512 kilobájt	1	1024 × 768	-	16	256	256	5 200	
	Trident9200CX	VESA	1	2	1024 × 768	-	16	256	256	12 500	
Tseng Lab.	ET4000	ISA	1	1	1024 × 768	16	16	256	32 ezer	9 800	
	ET4000 W32	VESA	1	2	1024 × 768	16	32 ezer	32 ezer	16,8 millió	13 000	
	W32P PCI	PCI	1	2	1600 × 1280	256	32 ezer	16,8 millió	16,8 millió	18 000	
Western Digital	Paradise Accelerator 24	VESA	1	1	n. a.	16	256	65 536	16,8 millió	12 000	
	Paradise Accelerator VL Plus	VESA	1	2	1280 × 1024	16	256	65 536	16,8 millió	14 300	
	Paradise WD 90C31	ISA	1	2	1280 × 1024	16	256	65 536	16,8 millió	11 500	
	Paradise WD 90C33 VESA	VESA	1	2	1600 × 1280	256	256	65 536	16,8 millió	11 900	

Utazás a számítógép körül

A turista nemcsak onnan ismerhető fel, hogy egyik kezével többmázsás bőröndöt vonszol maga után, a másikban pedig térképet szorongat, hanem onnan is, hogy egy utazási irodába belépve azonnali választ vár a legvadabb kérdéseire is. A helyekre sokkal könnyebb válaszolni néhány gombnyomás után, mint papírok közt keresgélve türelmet kérni.

Nemcsak az utazásszervezésnek, hanem a számítógép alkalmazásának is évtizedes hagyománya van az IBUSZ-nál: 1978 óta országos hálózatban használták az amerikai DataPoint – ma már könnyen idejétmúltnak minősíthető – gépeit. Ha a hazai számítógépesítés történelemlétkönyvében lapozgatnánk, bizonyára az első országos hálózatok között találnánk ezt a rendszert, amely Budapest több IBUSZ-irodáját, valamint a megyeszékhelyek és a határállomások fiókirodáit kötötte össze. Visszafojtott nosztalgiával emlékezhetnek vissza rá mindazok, akik a nyolcvanas évek közepétől az IBUSZ-t bízták meg a devizabetétjük kezelésével, hiszen e hálózatnak köszönhetően akár a helyesalmi fióknál is feltehetőleg „dolláros pénztárcájukat” a feledékegybebbek. Az országos számítógépes hálózat működött, az ügyfelek mégis szidták, mert Nyugaton még jobb és gyorsabb szolgáltatást kínáltak a hasonló rendszerek, és akkor még senki sem tudhatta, hogy egy működőképes magyarországi adatbankhálózat kiépítése nem egyszerűen elhatározás kérdése.

Annyi biztos, hogy az IBUSZ külföldi utazásokkal foglalkozó részelei ma olyan szolgáltatásokat nyújthatnak, amelyek (véltetően a korábbi tapasztalatok kiteljesedéseként) valóban minden igényt kielégítenek. Ország-szerre mintegy nyolcvan iroda képes

arra, hogy a meghirdetett külhoni és belföldi utak részleteiről naprakész tájékoztatást adjon, a helyfoglalásokat időrendbe sorolja, továbbá szabályos (az utazó számára szerződésként érvényes, a hivatalos szervek felé pedig igazoltan elszámolható) nyomtatványokkal dokumentálja a turisztikai és utazási szolgáltatások igénybevételeit.

Ma már tudjuk, hogy a nagyhálózatok üzemeltetésénél legfontosabb a megfelelő, „fazonra igazított” program kifejlesztése. Előnyt jelentett a rendszerszoftver elkészítésénél az IBUSZ számítástechnikai szakembereinek évtizedes tapasztalata, ők ugyanis nemcsak a programozástechnikában voltak jártasak, hanem pontosan ismerték az utazási szolgáltatások megszervezését is, tehát a számítógép nyelvén is meg tudták fogalmazni a rendszerrel szemben támasztott elvárásait. Végül, több mint három évvel ezelőtt az SZKI szakembereivel közösen fejlesztették ki az Oracle- és Clipper-alapú IBISZ-t, amelyen keresztül az utazási foglaltások és a kiegészítő szolgáltatások (repülőjegy- vagy bérautó-rendelés) elérése mellett az irodák közötti elektronikus levelezés is megvalósítható. Ha utasként jelentkeznénk az irodák valamelyikében, mindenekelőtt megkérdeznék tőlünk, hogy melyik ország érdekel bennünket (a képernyős ablakban legördülő országnevek közül választhatunk), mikor utaznánk (a pozíciószámok mellett megjelenő

időpontok közül kell választani), és máris leolvasható az út ára, a szabad helyek száma, valamint az esetleges módosítások. A biztos foglalás regisztrálása csak egy gombnyomásra kerül, sőt lehetőség van egy-két napig érvényes „előfoglalásra” is. Ha konkrét megrendelésre kerül sor, egyetlen kézzel írott sor nélkül kötetlik meg a szerződés, az utas személyi adatainak begépelése után pedig minden kitöltött formanyomtatványt, számlát és útleírást néhány perc alatt elkészítenek a Star mátrixnyomatók. Mi tagadás, az egyszerűsített ügyintézésnek az IBUSZ-irodák alkalmazottai is ugyanúgy örülnek, mint a leendő utasok.

Ezen szolgáltatások háttérben az X.25-ös adatvonalakat használó országos hálózat áll, amely több mint tíz évig a DataPoint rendszerre épült, és csak 1990-ben váltották fel egy Olivetti-Stratus LSX 4240-es központi gép köré telepített PC-s hálózattal. Megőrizték a korábbi rendszer logikai felépítését, az adatlekérdezés és -tárolás három szinten történhet. A nyolcvan iroda mindegyikében 286-os PC-k működnek terminálként, amelyek egy kiszolgáló gépen keresztül tartanak kapcsolatot a folyamatosan üzemelő központi Olivetti géppel.

A központi adatbázis (amely tulajdonképpen az aktuális IBUSZ-katalógus folyamatosan frissített ajánlatait tartalmazza) változásait minden nap nyitáskor letöltik az irodák serve-

reibe, így a PC-k a rendszerszoftver bejelentkezése után azonnal mutatják a módosításokat. Szükség van általános irodai szoftverekre (szövegszerkesztő, táblázatkezelő stb.) is, ezeket a serverek merevlemezeire telepíteték, így alkalmazásukhoz nem kell igénybe venni a központhoz csatlakozó adatvonalakat.

Érthetően más logikájú rendszert működtet az IBUSZ Travel Kft., amely a magyarországi beutaztatásokat szervezi. Az IBM AS/400-as gép köré épített PC-s hálózatban egy speciálisan utazási célra kifejlesztett osztrák szoftver, a Travelsoft magyar adaptációja fut.

Szintén ezt az AS/400-ast használja az IBUSZ központi épületében kiépített rendszer, itt közel ötven PC-t kötöttek Ethernet hálózatra. Ezek a 286-os és 386-os processzorú (többnyire noname) rendszerek önálló feladatokat elvégzésére is alkalmazhatók lennének, ám a kialakult gyakorlat szerint kizárólag terminálként használják őket.

A gazdasági vezérigazgató-helyettes szerint főképp szemléletbeli változásoknak kell végbemenniük ahhoz, hogy az egyes munkahelyeken kihasználják azt a többletet, amelyet a PC-k nyújtanak a terminálüzemhez képest. Mindenekelőtt az irodai alkalmazásokra való kiterjesztésben lát le-

hetőséget a számítástechnikai tapasztalatait külföldről szerzett vezető.

Tény, hogy a számítástechnikai eszközöket legsokoldalúbban éppen a központban használják – vélhetően a gazdasági vezérigazgató-helyettes szelíd nyomásának következtében. Itt az IBISZ és a Travelsoft mellett a Scala nemzetközi ügyviteli program öt modulját (Cash-Flow, főkönyv, bevők, szállítók és tárgyi eszközök) is használják. A gazdasági igazgatóság tizenegy, helyi hálózatba kötött 286-os és 386-os PC-jére a Windows for Workgroupsot telepítették, s mivel a Microsoft irodai alkalmazásai (Word, Excel) egy ekkora cégnek is kielégítő szolgáltatásokat nyújtanak, az IBUSZ központja több mint száz helyen való telepítésre jogosító licenct vásárolt a Microsofttól. Nem feledkeznek meg a korszerűsítésről sem: folyamatos az áttérés az újabb verziókra. Minősíti a központ szemléletét, hogy ma már minden jelentést PC-n állítanak elő, a táblázatok készítésénél házi szabvánnyá vált az Excel, sőt leányvállalataiktól már csak az Excellel készített kimutatásokat fogadnak el.

Ugyancsak a szemléletváltást jellemzi, hogy minden indokolt beszerzés, konfigurációbővítés engedélyét azonnal aláírják a vezetők. Ezért a korábbi

kétszáz helyett ma már több mint háromszáz PC dolgozik a különböző hálózatokban, s egyre kevesebb helyen működtetik terminálként a gépeket. Az új beszerzések legalább 4 megabájt RAM-mal felszerelt 40 megahertzes 386-osok, amelyek hálózatban is elfogadható sebességgel futtathatók az ügyviteli szoftverek. Nem kerülheti el sorsát az öt évvel ezelőtt, még a COCOM-os időkben vásárolt központi Olivetti nagy-számítógép sem: az év végéig biztosan lecserélik. Ami pedig a rendszerszoftver korszerűsítését illeti, három elképzelés közül választanak majd: vagy átállnak a már bevált Travelsoft alkalmazására, vagy a szintén sikeres IBISZ-t vizsik át UNIX-os platformra, és egyelőre az is a lehetőségek között szerepel, hogy belépnek a német szabvány szerinti START rendszerbe (amely hasonlít az AMADEUS repülőjegy-foglalási rendszerhez.) Alaposan átrendezte az IBUSZ felépítését az év elején történt átalakulás, ám szerencsére a számítógépes hálózatot ez nem érintette. Jelenleg az IBUSZ Bank és az IBUSZ Rt. közösen használja a rendszereket, s mindkét alkalmazói csapat ragaszkodik a számítógépekhez, hiszen nélkülük ma már sem bank, sem utazási iroda nem működhet eredményesen.

Guttray László

Kiváló minőséget Európa egyik legnagyobb mágneses-adathordozó-gyártójától!

Virgin

euromagnetics

5x

Kft., 1138 Budapest, Párkány u. 3. I. emelet
Telefon/Telefax: 120-3667

0644

KT TECHNOLOGY HUNGARY KFT.

Computers, made in Singapore for the World

1119 Budapest, Kevézháza utca 19-21. Telefon: 161-3639, 161-3868 Telefax: 161-3851

SVGA color, Low Radiation monitor 14"-es, 1024x768, 0,28 dot pitch

1 db: 22 900 forint
2-5 db: 22 700 forint
6-10 db: 22 550 forint
10 db felett: 22 490 forint

Sound Blaster Pro 2, 2x8 bit stereo card &

Panasonic-kompatibilis CD-ROM drive:

(+ demo CD-lemez + 2 db hangszóró): 34 900 forint

Stereo Sound Zapper Card (min. 5 db)

(+ 2 db hangszóró): 5 200 forint (5 550 forint)

DOS 5.0:

2 360 forint

DOS 6.0:

5 120 forint

WINDOWS 3.1: 5 040 forint

Disk.Box (3,5" es/40 db):

268 forint

386DX-40 MHz alaplap + CPU/128 kB cache: 10 200 forint

14"-es üveg monitorszűrő: 5 db-tól: 9 950 forint

3 gombos egér (+ alátét): 890 (+ 180) forint

Monitoron-ház + 200 W-os tápegység: 4 390 forint

256 kB-os VGA kártya: 3 100 forint

512 kB-os VGA kártya: 4 220 forint

Triton VGA8900D, 1 MB-os VGA kártya: 6 950 forint

ALVGA 2101 Windows Accelerator, 1 MB-os: 9 330 forint

AVGA3 VLB Accelerator 1 MB-os VGA kártya (HiRes 1280x1024/24 bit, True Color): 9 330 forint

Winchesterek (1 db/5 db-tól):

210 MB-os: 21 270/20 850 forint

350 MB-os: 32 890/32 250 forint

420 MB-os: 42 000/41 360 forint

23160/22 700 forint

33 460/32 800 forint

Vásárlásad területeinkről DOLLAR-ért is árusítunk.

Áraink viszonteladói árak, az áfát nem, de 1 év garancia díját tartalmazzák. Az árvalósztatás jogát fenntartjuk. 0640

SAMA™ Hungary

Stereo Amplifier for Multimedia Applications

9.990 Ft + ÁFA

Már a boltokban a világszínvonalú, digitálisan működő SAMA (multimédia alkalmazások sztereó erősítője) bővítő-kártya, amely 2x10 Watt zenei teljesítmény leadására képes. A SAMA kártyával 32 lépésben beállítható a hangerő, a mély és a magas hangszin, valamint a balance. A kártya 5 fele jelet tud fogadni: egy belső CD-Audio, külső CD, rádió, AUX1 és AUX2. Az AUX bemenetek WalkMan-hez, vagy bármilyen hangkártyához használhatók. Minden kártyához INGYENES Butterly Tango for Windows szoftver tartozik. A SAMA™ kártyán ezenkívül található még egy 12 bit-es DOLL™ (Digital One Line Link) Interface, melynek segítségével ki/be kapcsolható például egy nyomtató; asztali lámpa, vagy bármilyen 220 Volt-tal működő termék, melynek fogyasztása nem haladja meg az 5 Ampert.

Keresse a számítástechnikai szaküzletekben, vagy kérjen bővebb tájékoztatást az alábbi címen, ahol postai utánvételt is megrendelheti a SAMA bővítő-kártyát.

DTC Electronics Hungary

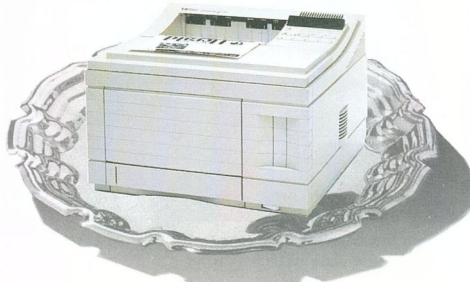
2112 Veresegyház, Sport u. 2. Pf.: 14.

TEL/FAX: (27) 357-292

Viszonteladóknak kedvezményt biztosítunk!

0645

Mi TÁLCÁN NYÚJTIK ÁT ÖNNEK

a lehetőséget, hogy a legjobbat válassza

LaserJet 4 Plus

A HP legújabb termékei, az RCE Kft. forgalmazásában.

Várjuk régi és új viszonteladóinkat!

Authorised Wholesaler

Cím: RCE Kft., 1118 Budapest, Szurdok u. 1.
Telefon: 181-1972, 186-8756 Telefax: 186-9464

0641

Bemutatjuk a pénztermelés legújabb legális módját.

Lézer nyomtató SL-1051A

tárolókapacitása is óriási: a 280 lapos adagoló lehetővé teszi, hogy a gép közel egy órán át dolgozhasson anélkül, hogy Önnek drága idejét papírfeltöltéssel kellene töltenie. Mindent összevetve tehát a Samsung SL-1051A lézer nyomtató egy kitűnő befektetés mindazoknak, akik hosszú távon gondolkodnak és sikeresek akarnak lenni. Hiszen egy nyomtató elengedhetetlen az üzleti életben. Ott pedig a pénz beszél!

Minden verbéli üzletember tudja, hogy az a jó befektetés, amelyik a legkisebb ráfordítással a legnagyobb eredményt hozza. Ilyen a Samsung SL-1051A lézer nyomtató. A LED-technológia és a PCL4-es nyomtatási nyelv halk működést és kitűnő minőségű nyomtatást tesz lehetővé. Emellett a gép ára is feltűnően kedvező, az alacsony működtetési

költség pedig minden képzeletet felülmúl. Átlagos használat mellett a gazdaságos toner-felhasználás évente akár több tízezer forint megtakarítást is eredményezhet! A nyomtató felbontása (300 dpi) minden igényt kielégít, gyorsasága - percenként 5 lap - pedig ebben az árkategóriában rendkívül jó teljesítménynek számít. Az SL-1051A lézer nyomtató

ELECTRONICS

ESCOM Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., 1089 Budapest, Visi Imre utca 6., Telefon: 210-1145, Fax: 113-1045, ELENDER MŰSZAKI Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., 1087 Budapest, Hungária krt. 8., Tel.: 134-5214, 114-0532, Fax: 133-4347
• SZÜV COMPUTER-M országos üzlethálózat, Budapest: 1145 Szülő u. 14., Tel.: 163-3688, Fax: 183-3551 • READY COMPUTERS Kft., 1054 Budapest, Báthory u. 19., Tel.: 131-0518, 111-6696, Fax: 111-8671
• KERÖRG KERESKEDELMI Kft., 1136 Budapest, Pannónia u. 32., Tel.: (06-60) 310-700, 270-0381, Fax: 270-0382 • MIKROPO COMPUTER 1065 Budapest, Nagymező u. 51., Tel.: 112-7830, Fax: 269-0151 • WIN COMPUTER 1067 Budapest, Szondi u. 19., Tel.: 153-4304, Fax: 117-2834 • KVENTA Kft. 1067 Budapest, Podmaniczky F. u. 37., Tel./Fax: 269-5262 • FOXTREND Kft., 8000 Székesfehérvár, Szekfü Gyula út 10., Tel./Fax: (06-22) 327-705, (06-60) 390-975
• TEXIM COMPUTER Kft., 3530 Miskolc, Kőrös Kálmán u. 20., Tel.: (06-46) 352-078, Fax: (06-46) 340-827, Tel./Fax: 168-4189, 1094 Budapest, Ferenc tér 4., Tel.: (60) 350-903, Tel./Fax: (11215-7514, 3300 Eger, Céhmasterek udvara 16., Tel./Fax: (36) 323-407, 3100 Salgótarján, Pécsök u. 1-3., Tel./Fax: (32) 311-459 • TRANSZFER Kft., 4400 Nyíregyháza, Hősök tere 7., Tel.: (06-42) 313-843, Fax: (06-42) 310-481